

DE FUUSS

INFORMATIONEN AUS DER GEMENG WALDBËLLEG

1 | 2021

BULLETIN
COMMUNAL

DËST STEET HEI DRAN

D'Wuert vun der Redaktioun

3

D'GEMENG LA COMMUNE

Rapporte vun de Gemengerotssätzungen	4
Les rapports des réunions du Conseil communal	16
De Budget 2021	28
D'Präiteler Bréck	29
Mir gratuléieren	30
Zivilstand / État civil	31
Déi nei Camionnette	31
Noruff op de Pierre Majerus	32
D'Integratiounskommissioun	35
Interview Roger Pinnel	40

SCHOUL & MAISON RELAIS ÉCOLE & MAISON RELAIS

Wat war lass an der Maison relais?	43
An der Schoul	46
Elterevereenegung Waldbëlleg	55
Eis Laureaten an der Museksschoul	56

VERÄINER ASSOCIATIONS

Aeromodelliste vu Chrëstnech	58
Aacht-Stonnen-Übung vum CIS Waldbëlleg	60
Neies vum Turnveräin Ëmmer fit	62
Badminton Regioun Mëllerdall	63

KULTUR A GESCHICHT CULTURE ET HISTOIRE

Commemoratioun 2020 zu Waldbëlleg	64
Vu faarwege Fotosalbumen a restauréierte Militärgefierer	66
Uergelfrënn Waldbëlleg	70
Op der Sich nom Schwaarze Mann	72

LIEWEN AN DER GEMENG VIE RURALE

Concours	74
Ballonen iwwee Waldbëlleg	76
Blue Day	78
Betribler aus der Gemeng:	
Beim Old-School Kiné an der aler Jongeschoul	79
Produzenten op Facebook	80
Kalatou a.s.b.l.	81

KLIMAPAKT PACTE CLIMA

Moien, Klimapakt 2.0	82
Energiepark Mëllerdall	82
Tour du Duerf	84
Säfteg Villfalt am Natur- & Geopark Mëllerdall	86
En neit Molbuch	88
De Mëllerdall um Wee fir Unesco Global Geopark	89
Mäin idealem Home Office	95

WAT ASS LASS? QUE FAIRE ?

Wanter an der Regioun Mëllerdall	96
Bicher!	98
Agenda	102
Gemengerot	102
Restaurants	103

VILL FREED BEIM LIESEN!
BONNE LECTURE !

Foto: Damaris

D'Redaktiounsekipp ass ewéi gewinnt déi heiten:

Marc Barthelemy (Supervioun), Maxime Bender (Kultur),
Corinne Meyers (Schoul a Maison relais, Veräiner),
Isabelle Oberlé (Geschicht a Kultur),
Damaris Pletschette (Liewen am Duerf, Fotoen),
Karin Enser (Korrekturen)
Grafesch Gestaltung: Susanne Hangarter
Drock: Imprimerie de l'Est, Iechternach.
Responsabelen Editeur: Gemeng Waldbëlleg

Foto Cover: Damaris

Foto Cover bannen, Bësch: Damaris

Foto Cover bannen, Méckeprabbélien: Isabelle Oberlé

D'WUERT VUN DER REDAKTIOUN

ÄDDI, 2020, MIR MUSSEN DECH NET NACH ENG KÉIER HUNN.

Et war ganz sécher e memorabelt Joer, mee net am gudde Sënn. Am Januar 2020 war Covid-19 eng vag Rumeur aus China, a mir hunn de Kapp gerëselt iwwer Reportagen vun do, wou all d'Leit e Mask ophaten. Du koum et méi no, mat schlëmmsten Zoustänn fir d'éischt an Italien, dunn am Elsass. Den 29. Februar gouf et den éischte Kranken hei am Land, den 13. Mäerz den éischten Doudegen. D'Regierung huet e Lockdown decidéiert vum 15. Mäerz un. Alles war zou, esouguer d'Schoulen an d'Butteker just d'Supermarchéen net. Eréischt am Mee sinn no an no d'Schoulen an d'Geschäfte erëm opgaang, Ufank Juni och Caféen a Restauranten. An eppes, wat mer laang net méi kann hunn, zoue Grenzen, war dat ganzt Joer ëmmer erëm de Fall.

Wuel jiddweree vun eis huet sech am Laf vum Joer doru gewinnt, reegelméisseg an en Test ze goen. D'Maske koume lues a lues am Laf vun 2020; am Ufank waren d'Santésspezialisten do net waarm derfir. Eréischt am Laf vum Joer huet sech d'Iwwerzeegung duerchgesat, et wier besser, domat sech an déi aner ze protegéieren. *Sozial Distanz* ass de Motto vum Joer, an huet eist Sozialverhale geännert. Et huet een d'Gewunnecht kritt, just nach vu méi wäit mat anere Leit ze kommunizéieren. Eis Kompetenzen a puncto virtuell Meetinge sinn zolidd an d'Luucht gaang.

Am Summer konnt een den Androck kréien, de Virus géif sech verzéien. Mee dat war guer net esou: Wéi vill Experten et virausgesot haten, koum am Hierscht déi zweet Well. Zu Lëtzebuerg hu mer d'Barrière vu 50 neie Fäll pro 100.000 Leit a Woch net nëmmen duerchbrach, mee ëm méi ewéi dat Zéngfacht iwwerschratt. Domat war en zweete Lockdown net ze evitéieren.

Eng gutt Partie vun eis si krank ginn, déi meescht net schwéier, mee leider ginn et jo och vill Schwéierkranker an Doudeger. Déi meescht vun eis hunn awer ausser den Aschränkungen an der Commoditéit soss keng gréisser Probleemer krut. Dat ass fir Indépendanten a ville Beräicher net esou, fir déi sech existenziell Froe stellen. Dat ka mam Fall vun der Alysson Jadin illustréiert ginn. Déi jonk Fra vu Léck huet sech mat 24 Joer d'Liewe geholl, nodeems se kuerz virdrun hir onméiglech Situatioun als „jeune indépendante belge“ an engem Interview erkläert hat. Leider krut si null Ennerstëtzung fir hiren neie Barber-Shop, deen als „onnéidegt Geschäft“ zougemaach gouf.

An du koum et knallhaart: kee Client, kee Stroum, keng Heizung, keen lessen! Fir si huet dat geheescht: kee Liewen.

Zu Lëtzebuerg sinn déi finanziell Méiglechkeeten do, fir méi ze hëllefen, awer och net fir alles an net jiddwerengem. Et ass d'Verantwortung vun all deenen, déi keng finanziell Aboussen hunn, fir an esou Zäiten solidaresch ze sinn, an déi ze ënnerstëtzen, déi et néideg hunn. Dat ass speziell wouer fir d'Restaurateuren. Et soll een am Lockdown vun hiren Take-oute profitéieren an hinnen, an de Leit, déi do hiert Liewe verdéngen, domat hëllefen. A wann iwwer Internet akafen, dann ass dat och lokal oder regional dacks méiglech.

Mir freeën eis drop, erëm erauszegoen, wann d'Situatioun et erlaabt. Et gëtt jo e Liichtbléck, d'Perspektiv vun effikassen Impfungen, déi séier disponibel wieren an déi, wann alles riicht geet, schonns am Januar 2021 ufänken.

Mat där Hoffnung wënsche mir lech all Guddes fir en hoffentlech am gudde Sënn memorabelt Joer 2021.

Fir déi ganz Redaktioun, hei virschrëftsméisseg maskéiert-just den Nero hat eng Derogatioun.

Marc Barthelemy

Fotoen: Mara, Damaris

D'GEMENG // LA COMMUNE

RAPPORTE VUN DE GEMENGEROTSSÄTZUNGEN

Dës Rapporten gi vum Gemengesekretariat geschriwwen, vun de Conseillere nogekuckt a vun der Buergermeeschtesch autoriséiert. Si baséieren op den Deliberatiounen vum Conseil, woubäi de geneeë Wuertlaut vun den Decisiounen an engem Dossier festgehalten a vun de Conseillere ënnerschriwwen gëtt. Deen Dossier kann all Bierger op d'Gemeng kucken goen.

Dës Rapporten sinn a méi enger verständlecher Sprooch mat méi Explicatiounen geschriwwen. Dofir sinn déi lëtzebuergesch an déi franséisch Versioun net ëmmer genee identesch. Et zielt dann, wat an der Gemeng am Dossier vun den Deliberatiounen festgehalten ass.

GEMENGEROTSSÄTZUNG 2020/7

Sëtzung vum Mëttwoch, den 23. September 2020

Et waren do:

// HENX-GREISCHER Andrée, Buergermeeschtesch,
 // BOONEN Serge,
 // MOULIN Théo, Schäffen,
 // BARTHELEMY Marc,
 // BENDER Maxime,
 // MEYERS Corinne,
 // MICHELS Mike,
 // THOLL Jean-Joseph,
 // TOBES Romain, Conseillere,
 // DIMMER Martine, Sekretärin.

Entschëllegt: /.

Dagesuerdnung

2020-07-01 Froe vum Gemengerot un de Schäfferot.
 2020-07-02 Avis betreffend de Projet iwwer d'Ofschafung vum Plan directeur sectoriel „Tipp fir Bauschutt“, dee mam groussherzogleche Reglement vum 9. Januar 2006 obligatoresch ginn ass.

2020-07-03 Avis iwwer d'Propose vun der Kulturministesch fir den archeologesche Site vum Heringerbësch an d'Ruin vun der Heringer Buerg als nationaalt Monument klasséieren ze loosseren.
 2020-07-04 Ofrechnung vun aussergewéinlechen Aarbechten.
 2020-07-05 Bewëllegung vu Compromisen.
 2020-07-06 Unhue vum PAP (plan d'aménagement particulier) betreffend Fonge geleeën an der rue Hierheck zu Chrëschtnech.
 2020-07-07 Entscheidung iwwer Virkafrechter.
 2020-07-08 Deele vun Terrainen geleeën zu Chrëschtnech.
 2020-07-09 Gewéinlech budgetär Ofännerungen.
 2020-07-10 Subsidufroen.
 2020-07-11 Informatiounen un de Gemengerot.
 2020-07-12 Verschiddenes.

Folgende Punkt ass op Ufro vun de Conseillere Bender, Michels an Tobes, geméiss dem Artikel 13 vum ofgeännerte Gemengegesetz vum 13. Dezember 1988 op d'Dagesuerdnung bäigesat ginn:

2020-07-13 Reform RGTR Linnen: Erweiderung ëm e Busarrêt am Mëllerdall.

1. D'Conseillère Meyers stellt folgend Fro:

D'Schoul an d'Maison relais mussen eng Partie sanitär Constrainten anhalen.

- Ass dat vun den Infrastrukturen hier méiglech mat der Zuel vun de Kanner, déi elo dohinner kommen?
- Si Plaze virgesi fir Persounen, Kanner an/oder Enseignant, déi an Isolatioun mussen goen? Si Masken disponibel?

D'Buergermeeschtesch äntwert, datt Masken an der Schoul sinn. De Schoulhaff ass den Cyclen no an Zonen agedeelt. D'Kanner spille just mat hire Klassekameroden. D'Klassenäil sinn ze kleng fir

d'Distanzen anzehalen, dofir ass d'Droe vun enger Mask hei virgesinn. Et gëtt kee Reservesall méi, deen ee kéint benotzen. Wann dëst noutwendeg wier, misst d'Cafeteria vun der Sportshal oder de Sall, dee fir d'Schoulmedezin virgesinn ass, geholl ginn.

De Conseiller Tholl stellt folgend Fro:

Wéinst dem Covid-19 ginn et jo Restriktiounen wann ee sech wëllt an engem Grupp treffen.

- Wéi sinn déi aktuell Konditiounen, déi ee muss anhalen, wa Sëtzunge si vu Gremie vun der Gemeng oder de Veräiner?

D'Buergermeeschtesch äntwert, datt laut der aktueller Legislatioun Rassemblementer vu Persounen doheem oder bei privaten Evenementen an zouene Raim oder dobaussen op 10 Persoune limitéiert sinn an dëst bis den 31. Dezember 2020. Bei öffentleche Rassemblementer vu méi ewéi 10 Leit, mussen dës Persoune Sëtzplazen zougewise kréie mat enger Distanz vun zwee Meter zoueneen. Wann dës Distanz net kann agehale ginn, ass d'Droe vum Mask obligatoresch. De Mask ass och obligatoresch fir d'Personal an d'Participanten wa se net setzen. Et ginn Ausname fir z. B. kulturell Akteuren a Sportler beim Ausüben vun hiren Aktivitéiten a fir Persounen déi u schouleschen Aktivitéiten deelhuefen. D'Obligatioun vun de Sëtzplazen besteet net bei Manifestatiounen, ewéi Begrieffnesser, Foiren, Mäert oder Salone wou d'Leit zirkuléieren. Am Restaurant stinn d'Dëscher mindestens 1,5 Meter auserneen.

D'Waldbëlleger Musek huet hir Prouwen erëm opgeholl. D'Museker halen hir Distanzen an a passen op fir genuch ze léften. Och den Turnveräin „Ëmmer fit“ huet seng Turncoursen erëm opgeholl während d'Distanzen agehale ginn, dat selwecht gëllt fir de Badminton Waldbëlleg an den FC Olympia. De Club des Jeunes trëfft sech nach net, well de Rassemblement vu just bis zu 10 Leit sech hei schwierig erweist. D'Generalversammlung si méiglech. D'Marche gourmande, déi vun der Fiissercher a.s.b.l. organiséiert gëtt fënnt nëmmen dobausse statt.

De Conseiller Barthelemy stellt folgend Fro:

Et ass wichteg, datt d'Conseillere d'Rapporte vum Gemengerot séier no de Sëtzungen an op jiddwer Fall virun der nächster Gemengerots- oder Aarbechtssëtzung kréien. Soss kann een sech net genee erënneren, wat

gesot ginn ass, an et ass da schwierig, déi Rapporten nozekucken a sech op déi nächst Sëtzung virzubereeden. A fir déi Conseillere, déi net konnten do sinn, ass dee Rapport wichteg, fir sech ze informéieren.

- Kann de Schäfferot dofir suergen, datt déi éischt Versioun vum Rapport vun all Gemengerotssëtzung spëtstens aacht Deeg no der Sëtzung per Mail un all Conseiller geet?

D'Buergermeeschtesch äntwert, datt den Delai vun 8 Deeg no der Sëtzung ze kuerz ass. Si fënnt et schwierig en Délai festzeleeën, well d'Sekretariat nach aner Saachen ze maachen huet nieft dem Schreiwe vun de Rapporten. Well wéinst de ville Virkafrechter all Mount e Gemengerot misst gehale ginn, proposéiert d'Buergermeeschtesch, datt d'Rapporten innerhalb vun zwou Wochen no enger Gemengerotssëtzung ofgeschloss ginn, ausser am Fall vu Krankheet oder Congé vun der Sekretärin. Nodeems d'Buergermeeschtesch sech nach eemol beim Conseiller Barthelemy informéiert huet, erkläert si, datt et sech wuelverstan ëm déi éischt Versioun vum Rapport handelt, déi dann nach eemol vun de Conseillere iwwerlies gëtt, déi da Modificatiounen vorschloen ier de Rapport am De FUUSS verëffentlecht gëtt.

D'Conseillere Bender, Michels an Tobes hu folgend Fro eraginn:

Am Gemengerot vum 23. September 2019 hu mir ënnert dem Punkt 9 eestëmmeg entscheet eng Crèche fir Kanner am Alter vun 3 Méint bis 4 Joer am Gemengegebaai nieft dem Precoce zu Haler anzeriichten. Am Gemengerot vum 24. Mäerz 2020 hun mir op Nofro hin, wou dësse Projet drun ass, vun der Buergermeeschtesch erkläert kritt, datt de Projet am Moment net prioritär fir de Schäfferot ass. De Budget vun 2020 gesäit e Montant vu 50.000 € fir d'Planung vir. Och wann de Schäfferot dësse Projet net als prioritär gesäit, gesi mir dësse Projet als Conseillere wuel als eng Prioritéit an dat am Sënn vu jonke Familljen, déi op esou eng Arrichtung ugewise sinn.

- Mir wollt froen wat de Schäfferot fir 2020 virgesinn huet an dësem Dossier a wat fir e Montant de Schäfferot am Budget 2021 fir de Projet Crèche fir Kanner am Alter vun 3 Méint bis 4 Joer virgesäit?

D'Buergermeeschtesch äntwert, datt am aktuelle Budget effektiv 50.000 € virgesi sinn. De Schäfferot

huet nach net mat der Planung vun dësem Projet ugefaang an huet och nach keen Architektbüro heimat beoptragt. Ewéi scho matgedeelt gouf, kritt d'Gemeng dëst Joer 1,2 Milliounen Euro manner u Subventiounen ewéi virgesi waren an ongeféier dee selweschte Montant nach eng Kéier manner fir dat Joer drop. Well de Gemengerot drop hält, datt d'Gemeng net ze vill Schold huet a wa méiglech och kee Prêt mécht, muss agespuert ginn a verschidde Projeten eréischt méi spéit realiséiert ginn oder op d'mannst op d'Joer 2021 geréckelt ginn. De Schafferot hat souwisou vir an enger Aarbechtssëtzung mam Gemengerot iwwer dëse Projet ze schwätzen, en hängt nämlech nach vun anere Faktoren of. D'Aarbechten um Budget vum nächste Joer hunn nach net ugefaangen, dës fannen normalerweis ëmmer am November statt. De Budget fir 2021 gëtt eréischt den 20. Dezember gestëmmt, bis elo ass also nach näischt virgesinn.

2. De Gemengerot entscheet eestëmmege e favorablen Avis ze ginn betreffend de Projet vum Ofschaf vum Plan directeur sectoriel „Bauschutt“, dee mam groussherzogleche Règlement vum 9. Januar 2006 obligatoresch ginn ass.

3. De Gemengerot entscheet eestëmmege e favorablen Avis ze ginn, fir den archeologesche Site vum Heringerbësch an d'lwerrreschter vun der Heringerbuerg als nationaalt Monument klasséieren ze loossen.

4. De Gemengerot gëtt säin Averstännis zu der Ofrechnung vun de Reparatiounsaarbechten um Gebai vun der Heringer Millen, wat duerch d'lwerschwemmung vum Juni 2018 beschiedegt ginn ass. Déi effektiv Ausgab läit bei 89.718,64 €. Déi staatlech Hëllef, déi vun der generaler Tourissemesdirektioun engagéiert gouf, läit bei engem Taux vun 100% vun der effektiver Depense mat engem maximale Montant vu 95.372,83 €.

5.

a) De Gemengerot gëtt säin Averstännis zum Compromis, laut wéiengem den Här Jerry Bender an d'Madamm Nathalie Bender der Gemeng Waldbëlleg eng Emprise verkafen, déi an der Sektoun C vu Chrëschtnech läit an um Kadaster ënner der Nummer 138/4690 agedroen ass. Et handelt sech ëm eng Fläch vu 15 Zentiar fir de Präis vu 700 € pro Ar an dësem Fall also 105 €.

b) De Gemengerot gëtt säin Averstännis zum Compromis, laut wéiengem d'Gemeng Waldbëlleg dem Här Roeder a senger Fra Sonja Werner eng Emprise, geleeën zu Chrëschtnech an der Sektoun C vu Chrëschtnech, déi um Kadaster ënner der Nummeren 616/4687 an 616/4689 agedroen ass, verkeeft. D'Emprise huet eng Fläch vu 6 Zentiar. Am Géigenzuch iwwerloossen den Här Roeder a seng Fra der Gemeng eng Emprise, geleeën zu Chrëschtnech an der Sektoun C vu Chrëschtnech, an um Kadaster ënner der Nummer 616/4688 agedroen. Dës Emprise huet eng Fläch vun engem Zentiar. Den Här Roeder a seng Fra kafen der Gemeng déi iwwreg 5 Zentiar zum Präis vu 700 € pro Ar an dësem Fall 35 € of.

6. De Gemengerot entscheet eestëmmege:

- d'original Versioun vum PAP iwwer Fongen zu Chrëschtnech an der Rue Hierheck unzehuelen;
- d'Ofännerungen, déi geméiss dem Règlement grand-ducal vum 8. Mäerz 2017 betreffend den Inhalt vum PAP „quartier existant“ an dem PAP „nouveau quartier“ iwwer d'Ausféiere vum PAG vun enger Gemeng, gefrot gi sinn, unzehuelen;
- eng Ausgläichsindemnitéit an Héicht vu 25.000 €/Ar ze verlange fir Terrainen déi net verkaaft ginn. Dës Sue géifen da fir d'Verbesserung vun der Stroossesécherheet an der Rue Hierheck agesat ginn, déi direkt beim PAP läit, besonnesch fir:
 - o e Busarrêt op béide Säite vun der Strooss, konform zu den aktuellen Normen op enger Distanz vun 250 Meter vum PAP ewech;
 - o e Foussgängeriwergang mat Verkéiersluuchten op béide Säite vun der Strooss op enger Distanz vun 90 Meter vum PAP ewech;
 - o d'Erneiere vun der Rue Hierheck am Agang vu Chrëschtnech wann ee vun Hiefenech kënnt fir d'Vitesse vum Verkéier ze reduzéieren.

7. De Gemengerot entscheet mat 6 Stëmme géint 2 Stëmme, d'Virkaftsrecht fir folgend Parzellen ofzotrieden: 475/1956 beim Lieu-dit „Halermillen“ mat enger Fläch vun 23,77 Ar an 470/1919 beim Lieu-dit „Bei der Mühle“ (Wiss vu 76 Ar a Bësch vun 111,50 Ar). D'Conseillere Tobes a Michels hu sech fir d'Virkaftsrecht vun dësen Terrainen ausgeschwat. De Conseiller Michels deelt mat, datt hie sech hei eng Bëschcrèche fir kleng Kanner gutt hätt kéinte virstellen. De Conseiller Bender huet, geméiss dem Artikel 20

vum Gemengegesetz, weder un der Déliberatioun nach um Vote deelgeholl.

De Gemengerot entscheet eestëmmeg vum Virkafsrecht vu folgende Parzellen zeréckzotrieden:

- 732/753 um Lieu-dit „Auf der Hoecht“ mat enger Fläch vu 35 Ar;
- 435/4761 mat enger Fläch vu 15 Ar 70, 437/4233 mat enger Fläch vu 35 Zentiar a 435/4762 mat enger Fläch vun 9 Ar 94, geleeën an der Rue de la Montagne;
- 418/4775, Sektioon A vun Haler, mat enger Fläch vu 5 Ar 74;
- 409/4764 um Lieu-dit „Rue Michel Rodange“ mat enger Fläch vu 4 Ar 58;
- 333/2341 mat enger Fläch vu 37 Zentiar an 333/2344 mat enger Fläch vu 4 Ar 4 um Lieu-dit „Rue des Romains“;
- 330/4463, Sektioon B vu Waldbëlleg, mat enger Fläch vu 35 Ar 60.

8.

- a) De Gemengerot gëtt säin Averstännis zum Projet fir den Terrain an 3 Parzellen ze deelen, deen um Kadaster ënner der Nummer 421/4035 an der Sektioon C vu Chrëschtnech agedroen ass an eng Fläch vu 57 Ar an 20 Zentiar huet.
- b) De Gemengerot gëtt säin Averstännis zum Projet fir d'Deele vum Terrain an zwou Parzellen, deen um Kadaster ënner der Nummer 284/2395 an der Sektioon C vu Chrëschtnech agedroen ass an eng Fläch vun engem Hektar, 10 Ar a 40 Zentiar huet.

9. De Gemengerot hält verschidde budgetär Ofännerunge u wéinst Krediter, déi d'Inneministeschesch am Zesammenhang mam Kultus gestrach huet. Et ginn nei Artikele geschaf fir den Ënnerhalt an d'Reparatiounsaarbechte vum ale Paschtoueschhaus zu Chrëschtnech, wat momentan verlount ass. E weideren Artikel gëtt kreéiert fir d'Stroumversuergung vum Camping am Mëllerdäll, vun deem d'Gemeng zanter 2019 Besëtzerin ass. Et ginn zousätzlech Krediter gestëmmt fir d'Maintenance vun informatischem Material vun der Gemeng a vun der Schoul, fir d'Expertkäschte vun de Gebaier, den Ënnerhalt vum Lift, d'Ofhuelen an d'Verschaffe vum Offall an d'Stroumversuergung vum Waasserbaseng zu Haler. No Ofzuch vun dese budgetären Ännerungen, weist de Budget 2020 nach e Solde vu 50.185,35 € op.

10. De Gemengerot sprécht folgenden Associatiounen e Subsid an Héicht vu 75 € zou:

- Noël de la rue asbl Luxembourg
- Association luxembourgeoise pour la prévention des accidents de la route asbl – Sécurité routière
- Fondatioun Lëtzebuerger Guiden a Scouten, am Déngscht vun de Jonken
- Programme d'aide et de développement destinés aux enfants du monde – Padem
- Les amis Ayudame Luxembourg - Aide aux enfants abandonnés au tiers monde

a reportéiert d'Ufro vu Rial op déi nächst Gemengerotssëtzung.

11. D'Buergermeeschtesch informéiert de Gemengerot iwwer Folgendes:

Den Här Laurent Cremer, de stellverriedende Responsabel vum techneschen Déngscht, huet den 1. September ugefaange mat schaffen.

De Schäfferot huet e Rendezvous ausgemaach, fir mat Proprietären ze verhandelen iwwer d'Ukaf vum Terrainen, déi an der Gemeng leien. Dës Terrainen ging d'Gemeng géint anerer, déi se am Mëllerdäll brauch, tauschen.

De Schäfferot hat e Rendezvous mat der Firma Camper Clean, fir zesumme mat engem Architekt e Projet auszeschaffen, fir de Camping am Mëllerdäll nei ze gestalten.

D'Startup Simpleviu stellt dem Schäfferot hire Projet vir, deen doranner besteet innovativ an ekologesch lwwernuechtungsplaze mat spezifischen touristesche Servicer ze verbannen.

D'Léisung fir d'Waasser vum lwwerlaf vun der Quell am Mëllerdäll (7m³/Stonn) ze fänken, dat normalerweis an d'Bëllegerbaach leeft, huet Friichte gedroen. D'Gemeng hat dese Summer keen Enkpass an der Waasserversuergung, si huet op deem Wee méi Waasser an d'Pompelestatioun kritt. De Chrëschtnecher Golf huet dës Joer och manner Waasser verbraucht ewéi dat Joer virdrun.

D'Elementer fir den Noutausgang vum Musekssall gi Mëtt Oktober fäerdeg, si kéinten deemno demnächst poséiert ginn.

12. De Conseiller Barthelemy informéiert, datt den nächste Gemengebuet De FUUSS den 22. Januar 2021 erauskënnt. Dee leschten Délai fir Artikele fir an De FUUSS eranzeginn ass de 7. Dezember 2020.

Hien informéiert och, datt déi iwwreg Membere vun der Kulturkommissioun de Maxime Bender, de Marc Feidt an hie selwer sinn. Si proposéieren, fir op verschiddenen historéische Plaze Panneaux opzeriichte mat engem QR-Code, iwwer deen een dann d'Geschicht vun dëser Plaz, ewéi zum Beispill beim „Schwaarze Mann“ oder dem Fräiheitsbam, liese kann, a mam regionalen Tourissembüro iwwer dës Iddi ze schwätzen.

De Conseiller Barthelemy huet d'Iddi fir zwee Studenten anzustellen, déi sech ëm d'Indexatioun vun Artikelen aus deenen ale Gemengebiet a Bulletinen ze këmmen.

Hien deelt och mat, datt de Steve Karier Presentatioune vum Harry Potter op Lëtzebuergesch proposéiert fir de Präis vun 800 €. Hie kontaktéiert d'Schoulpresidentin, d'Madamm Christine Kieffer, fir hir vun dëser Iddi ze zielen, déi fir de Cycle 4 interessant wier.

De Conseiller Bender deelt mat, datt de prehistoréische Musée vun Iechternach de Bail gekënnegt krut. Hie freet, ob d'Gemeng bereet wier, dem Musée e Sall zur Verfügung ze stellen, fir déi al Iechternacher Steng auszustellen an ob de Gemengerot d'Iddi begréisst, datt d'Kultur- an Tourissemkommissioun Informatiounen iwwer déi aktuell Situatioun vum Musée freet. De Gemengerot gëtt säin Averstännis dofir, datt d'Kultur- an Tourissemkommissioun sech iwwer de Musée informéiert.

D'Kultur- an Tourissemkommissioun freet de Gemengerot fir hire Budget vun 2020 op dat Joer drop ze réckelen, well divers Manifestatiounen net ofgehalen konnte ginn wéinst der Situatioun vum Covid-19.

De Conseiller Bender erzielt, datt de regionalen Tourissembüro (ORT) driwwer diskutéiert huet, fir déi järelech Tax op 10 € pro Awunner ze héijen, wat keng Zoustëmmung fonnt huet. An der nächster Sëtzung gëtt d'Iddi virgestallt, fir eng touristesch Tax

anzeféieren a fir grouss Flächen fir d'Gemengen, dës géif 460.000 Nuechten zu engem Euro kommen. D'Gemeng Rouspert diskutéiert aktuell iwwer esou eng Tax, d'Gemengen Useldéng a Réiser hunn dës schonn agefouert.

De Conseiller Bender freet ob déi Bänk, déi am Alewee ewech geholl ginn ass, géif ersat ginn. De Schäfferot schwätzt mam Responsabele vum Tourissembüro hei driwwer. De Conseiller schwätzt als nächst d'Presentatioun vum Büro eepi iwwer d'Staarkreenkonzept un. D'Buergermeeschtesch erkläert, datt eng Subsidifro fir dës Projéit beim Wasserwirtschaftsamt eragereecht ginn ass, an datt d'Gemeng nach op eng Äntwert waart. De Schäfferot erkläert, datt Informatiounsversammlung fir d'Bierger virgesi sinn. Et wier ideal dës Versammlung pro Uertschaft ze halen, fir datt an Zäite vu Covid-19 keng ze grouss Rassemblementer stattfannen. D'Bierger gi gebieden sech fir dës Versammlungen unzemellen. Momentan sinn nach keng Datumer gewosst.

De Schäfte Moulin informéiert datt den ORT – Petite Suisse luxembourgeoise Kontakt mat der Gemeng ophëlt, fir de Projéit Leader „Regionales Fahrradkonzept für die Region Müllerthal kleine Luxemburger Schweiz“ virzustellen.

De Conseiller Michels kënnt op d'Thema vun der Mobilitéitswoch zeréck. Wéinst der aktueller Covid-19 Situatioun ass näischt Konkretes vun der Gemeng virgesi ginn, wat hie bedauert. E proposéiert, erëm eppes fir d'nächst Joer virzegesinn. D'Bewegungskommissioun hat d'Organisatioun vu Wanderunge proposéiert an dës och op Facebook bekannt ginn. Dës huet allerdéngs net dee gewünschte Succès bruecht. D'Buergermeeschtesch ënnerstëtzt dem Conseiller Michels seng Propose, datt d'Gemeng fir d'nächst Joer erëm Aktivitéiten organiséiert a Flyeren un all Haushalt verdeelt mat Erklärungen zu der Mobilitéitswoch.

De Conseiller Tobes schwätzt an dësem Kontext d'Thema vun der mBox un, fir déi e Kredit um Budget virgesinn ass. Hie géif et eng gutt Iddi fannen, dës am Kadervun der Mobilitéitswoch d'nächst Joer anzeweien. Senger Meenung no soll d'mBox och am Kader vum Klimapakt promovéiert ginn. D'Buergermeeschtesch erkläert, datt déi fix Mesuren ënnerstëtzt ginn, an datt eng Statioun fir d'Reparéiere vu Véloen, fir déi en Devis gefrot ass, och kéint vum Klimapakt ënnerstëtzt

ginn. Wat d'mBox ugeet, waart d'Gemeng nach op eng propper Skizz, fir dem Ministère ze ënnerbreeden.

De Conseiller Barthelemy schwätzt d'Thema vun der Präisiwwerreechung vun der Museksschoul un. Hie schléit vir, d'Kandidaten op der Gemeng virun enger Gemengerotssëtzung ze éieren. De Schäfte Boonen proposéiert zu der selwechter Zäit d'verdéngschtvoll Sportler auszezeechnen. D'Conseillère Meyers gëtt ze bedenken, datt d'Membere vun der Fanfare a vun de Pompjeeën sech eventuell gekränkelt kéinte fillen, wa si keng Auszeechnung kréien. D'Buergermeeschtesch erkläert, datt d'Pompjeeën net méi vun der Gemeng geéiert ginn. D'Conseillère Meyers proposéiert dann, fir just verdéngschtvoll Kandidaten ze empfänken. D'Buergermeeschtesch schléit vir, iwwer desen Thema nozedenken a während enger anerer Sëtzung driwwer ze schwätzen. Si zielt verschidden Évènements op, déi all Joer stattfannen an dëst Joer net konnten ofgehale ginn, ewéi zum Beispill den Tour du Duerf an d'Neigebueren.

De Conseiller Tobes rensignéiert sech iwwer de „Réimerwee“ zu Freckeisen. Hie freet ob d'Consigné vum Ministère méttlerweil respektéiert goufen. D'Buergermeeschtesch äntwert, datt d'Kadasteramt passéiert ass, an Ufank Oktober nach eemol erëm kënn, fir de Mesurage ze maachen. Duerno kritt de Wee eng Parzellnummer zougewisen. Eréischt da kann en aus dem ëffentleche Besëtz vun der Gemeng an de private Besëtz vun der Gemeng ëmklasséiert ginn.

- 13.** Folgende Punkt ass op Ufro vun de Conseillere Bender, Michels an Tobes, geméiss dem Artikel 13 vum ofgeännerte Gemeindegesetz vum 13. Dezember 1988 op d'Dagesuerdnung bäigesat ginn:

Reform RGTR-Linnen: Erweiderung ëm e Busarrêt am Mëllerdall

An Zäite vu Corona ass an eiser Gemeng virun allem de Mëllerdall laanscht de Schéissendëmpel mat Autoe reegelrecht zougestallt ginn. Och wann d'Prozedur fir Ännerungen fir d'RGTR-Linne schonn ofgelaf ass, kéint duerch eng kleng Ännerung un den neie Buslinnen de Mëllerdall vum Autostrafic entlaascht ginn.

- Déi nei Buslinnen 232 (Miersch-Waldbëlleg), 241 (Diekirch-Waldbëlleg), 242 (Gréivemaacher-Waldbëlleg) kënn den ëm eng lescht Statioun „Busarrêt Mëllerdall“ erweidert ginn.

- Duerch punktuell Ännerungen kéint de Mëllerdall bei där neier Verbindung 221 (Lux-Kirchberg-Beaufort) mat agebonne ginn.

Mir froen d'Diskussioun op deem Punkt a géifen de Gemengerot bidden, dem Schäfte den Opdrag ze ginn, beim Transportministère ze intervenéieren an nozefroen ob hei nach Ännerunge méiglech sinn.

De Conseiller Tobes erkläert, datt hie sech e Busarrêt virstellt op enger gutt erreechbarer Plaz am Mëllerdall. Dëse wier dann dee leschten Arrêt vun der Linn an hie stellt sech vir, datt dee gutt géif an der Géigend vun der geplangter Spillplaz leien och fir d'Schouklussen déi op d'Spillplaz kommen.

De Schäfte Boonen erkläert, datt d'Gemeng Konsdref, där den Terrain gehéiert, zesumme mat finanzieller Ënnerstëtzung vun eiser Gemeng, e Busarrêt beim Schéissendëmpel plangt a proposéiert d'Ufro fir e weideren Arrêt no der Realisatioun vun deem beim Schéissendëmpel ze maachen, fir e Bus ze kréien, deen den Trajet Chrëschtnech-Schéissendëmpel-Mëllerdall-Waldbëlleg mécht.

Den Délai fir d'Realisatioun vum Busarrêt Schéissendëmpel ass nach net gewosst.

De Gemengerot entscheet eestëmmeg de Schäfte den Opdrag ze beoptragen beim Transportministère ze intervenéieren fir d'Méiglechkeet vum Ausbau vun den RGTR-Linnen mat engem weideren Arrêt am Mëllerdall ze préieren.

GEMENGEROTSSÄTZUNG 2020/8

Sätzung vum Donnëschdeg, 19. November 2020

Et waren do:

// HENX-GREISCHER Andrée, Buergermeeschtesch,
 // BOONEN Serge,
 // MOULIN Théo, Schäffen,
 // BARTHELEMY Marc,
 // MEYERS Corinne,
 // MICHELS Mike,
 // THOLL Jean-Joseph,
 // TOBES Romain, Conseilleren,
 // DIMMER Martine, Sekretärin.

Entschëllegt:

// BENDER Maxime.

Dagesuerdnung

2020-08-01 Froe vum Gemengerot un de Schäfferot.
 2020-08-02 Bewëllegung vu verschidde Pachtverträg.
 2020-08-03 Entscheedungen iwwer Virkafsrechter.
 2020-08-04 Deelee vun engem Terrain zu Haler.
 2020-08-05 Bewëllegung vun engem Mietvertrag.
 2020-08-06 Bewëllegung vun engem Compromis.
 2020-08-07 Unhuele vum PAP betreffend Fongen beim Lieu-dit „Hierheck-In Arken“ zu Chrëschtnech.
 2020-08-08 Projet iwwer d'Leeë vun enger Waasserleitung tëschend den Uertschafte Waldbëlleg a Chrëschtnech – Phase 1.
 2020-08-09 Entscheedung iwwer e Geste fir d'Gebuert vun engem Kand, d'Bestiednis oder den Doud vu Beamten a Conseilleren.
 2020-08-10 Entscheedung iwwer d'Ausgaben am Kader vun Éierunge vu verdéngschvolle Sportler.
 2020-08-11 Entscheedung iwwer d'Deelhuelen um Vëlossummer 2021, dee vum 31.07. bis den 29.08.2021 organiséiert gëtt – Propose vu Vëlosstrecken.
 2020-08-12 Subsidufroen.
 2020-08-13 Verschiddenes.

1. D'Conseillère Meyers stellt folgend Froen:

- Wéi eng Mesuren huet de Schäfferot geholl, fir d'Personal vun der Gemeng géint de Covid-19 ze schützen?
- Wéi ass séchergestallt, datt bei enger eventueller Ustiechung vun engem Beamten net dat ganz Personal ausfällt?

D'Buergermeeschtesch erkläert, datt d'Dammë vun der Botzekipp net zesumme schaffe mee eleng, d'Leit aus dem techneschen Déngscht schaffen ëmmer zu zwee an et sinn ëmmer déi zwee selwescht. D'Beamten aus der Administratioun dierfe während zwee Deeg pro Woch Télétravail maachen, si sinn ofwiesselnd um Büro fir Kontakter ze vermeiden. Et si Plexiglas Plakken un de Büroen ubruecht ginn, fir e gewëssene Schutz ze bidden. D'Mesuren déi vun der Gesondheetsministesch ugerode ginn, gi respektéiert.

De Conseiller Tholl huet folgend Fro eraginn:

D'Gemeng ass bedeelegt an enger Partie regionale Réseauen, déi kulturell an touristesch Entwécklung promovéieren: Naturpark Mëllerdall, Leader Mëllerdall, Tourissemverband Mëllerdall.

- Wat ass de geneeë Statut a wat sinn d'Missiounen vu jiddwengem vun deene Réseauen?
- Wéi héich ass de Budget pro Joer, deen d'Gemeng Waldbëlleg do bäidrëit?
- Wier et net méi rationell, wann et amplaz vun dräi Direktiounen an administrativ Strukturen eng eenzeg géif ginn?

D'Buergermeeschtesch äntwert: Den Natur- & Geopark ass en Zweckverband (Syndicat mixte) vun de Gemengen an dem Stat. Séng Grënnung baséiert op e großherzoglecht Reglement vum 17. Mäerz 2016. D'Lafzäit ass iwwer 10 Joer gereegelt. D'Natur- & Geoparken ënnerstëtzen di nohalteg Entwécklung an der Region – dat bedeit, datt gesellschaftlech, ökologesch a wirtschaftlech Belanger gläichermoose berücksichtegt ginn. D'Mënsche stinn am Mëttelpunkt vun den Natur- & Geoparkiddien.

Doriwwer eraus stäerkt den Natur- & Geopark déi regional Zusammenaarbecht a bitt eng ideal Plattform fir europäesch Projeten. Wéi bei eis den Zenapa

fir d'Heizung mat Landschaftspflegeholz, Personal fir verschidde Beräicher wéi Waasser, Bongerten, Dréchemauren.

Leader ass eng Initiativ vun der europäescher Unioun und steet fir „Liaison entre actions de développement de l'économie rurale“. Laut dëser Definitiou soll Leader Verbindunge zwëschent Projeten an Akteuren aus der Wirtschaft am ländleche Raum hierstellen. D'Zil vu Leader ass, d'Mënschen a ländleche Regiounen ze mobiliséieren an hinnen derbäi zu hëllefen, hir eegen Iddien ze verwiirklechen an nei Weeër ze probéieren.

Leader begënschtegt sougenannt Lokal Aktiounsgruppen (LAG). An dëse Gruppe schaffen ëffentlech Partner (Gemengen) a privat Partner aus verschiddene sozio-ökonomesche Sektoren zesummen. D'Lokal Aktiounsgruppe sinn, nom Bottom-up-Usaz, fir d'Ausaarbechtung an d'Ëmsetzung vun de Strategien fir déi lokal Entwécklung verantwortlech.

Den ORT ass 2007 als asbl gegrënnt ginn. D'Team ronderëm d'Gerante Sandra Bertholet ass zoustänneg fir folgend Haaptaufgaben:

- Entwécklung a Fërderung vun der Regioun Mëllerdall - kleng Lëtzebuurger Schwäiz als Tourissemdestinatioun an als Geopark.
- Entwécklung vun engem regionalen Tourismuskonzept a Schafung vun neien touristische Produkter an Iwwereneestëmmung mat der nationaler Vermaarkungsstrategie.

De Budget, deem d'Gemeng ausgëtt pro Joer läit fir den Natur- & Geopark bei 20 Euro/Awunner, fir Leader bei 6 Euro/Awunner a fir den ORT bei 5 Euro/Awunner. D'Buergermeeschtesch betount, datt et dräi grondverschidden Organisatioune sinn.

Folgend Fro kuum vun der Kultur- an Tourissemkommissioun iwwer d'Conseillere Bender a Barthelemy eran:

Zu Waldbëlleg ginn déi bekannte Mënschen, déi do gebuer gi sinn, den André Hentges an de Michel Rodange, op ville Plaze a mat Stroossennimm geéiert. Dat ass zu Chrëschtnech net esou.

Néierens gëtt un de Jean-Pierre Prommenschenkel erënnert, obschonns hien als verantwortleche Konstruk-

tiounsmeeschter dat bekannteste Bauwierk aus der Gemeng, d'Bréck iwwer de Schéissendëmpel, opgeriicht an dekoréiert hat. Mir hu jo viru kuerzer Zäit den 140. Anniversaire dovunner mat villen eminenten Éieregäscht gefeiert. Dofir sollt een och an sengem Heemechtsduerf un hien erënnere.

Och de Jean Engling kënnt wéineg zu Éieren, just mat enger Plack u sengem Gebuertshaus. Dobäi war hien zu senger Zäit e ganz bekannte Mann an en huet als Historiker vill bis haut wichteg Artikelen iwwer d'Waldbëlleger Gemeng publizéiert.

- Sollt net zu Chrëschtnech fir jiddwereen vu béiden eng Strooss oder Plaz benannt ginn?
- An eng Plack un d'Heemechtshaus vum Här Prommenschenkel kommen?
- Wéi sinn d'Zoustännegkeeten, fir Stroossen a Plazen ze benennen?
- Wéi ass d'Positioun vum Schäfferot?

D'Buergermeeschtesch deelt mat, datt de Schäfferot d'Iddi vum Ëmbenenne vu Stroossen net begréisst, well d'Awunner spéider Probleemer mat der Ännerung vun hirer Adress hätten. Am Kader vum Ausschaffe vun neie PAP-Projeten, ass de Gemengerot fräi, fir iwwer d'Nimm vun de Stroossen ze entscheiden.

De Schäfferot fënnt et méi einfach ëffentlech Plazen nei ze benennen, beispillsweis d'Plaz beim Veräinsbau zu Chrëschtnech oder d'Duerfplaz beim Kierfecht zu Chrëschtnech.

Wat d'Ubränge vun enger Plaque mam Jean-Pierre Prommenschenkel sengem Numm u sengem Gebuertshaus ugeet, ass d'Buergermeeschtesch der Meenung, datt ee besser huet mat dëser Iddi ze waarden, well dëst Haus sech am Verkaf befënnt a méiglecherweis renovéiert gëtt. Deemno misst een d'Iddi mam neie Proprietär beschwätzen.

D'Conseillere Bender, Michels an Tobes hu folgend Froen eraginn:

„Tiny Houses“ ass eng alternativ Wunnform op klengem Raum, déi zu Lëtzebuerg keng legal Basis huet.

- Wéi steet de Schäfferot zu dëser Wunnform?

- Wéi eng Méiglechkeete gesäit de Schäfferot, fir dëser Wunnform an eiser Gemeng eng legal Basis ze ginn?

D'Buergermeeschtesch erkläert, datt fir d'Méiglechkeet ze schafen fir den Opbau vun Tiny Houses an der Gemeng eng Ufro fir eng punktuell Ëmännerung vum PAG misst gemaach ginn. Eng legal Basis gëtt et bis elo nach net an Tiny Houses sinn net um Territoire vun der Gemeng Waldbëlleg erlaabt. Et ass méiglech bestëmmten Zonen oder Plaze virzugesi wou Tiny Houses kënnen opgeriicht ginn, mee dës Discussiounen mussen dann am Kader vun der Erneuerung vum PAG gefouert ginn.

- Wéi ass Kommunikation vun der Gemeng mat de Veräiner betreffend deenen neie Covid-Mesuren (z.B. Aktivitéiten an der Sportshal)?

D'Veräiner aus der Gemeng stellen dem Schäfferot hir Strategië fir d'Ëmsetze vun de Covid-Mesuren vir. De Fussball notzt d'Sportshal am Moment net.

Mat der neier Circulaire iwwer d'Covid-19 Mesuren ass et den Administratiounen méiglech, fir bis zu 4 Deeg am Télétravail ze schaffen.

- Wéi ass et fir de Moment bei eis an der Administratioun gereegelt?

D'Beamten aus der Administratioun sinn ofwiessend um Büro present a maachen all während zwee Deeg pro Woch Télétravail.

Beim Ausbau vun der Gemeng huet sech de Schäfferot dozou beweegt, op e grouse Festsall ze verzichten. Déi ursprüngelech Pläng fir déi nei Gemeng mussen dowéinst ugepasst ginn.

- Wéi eng Käschte si bis elo fir Planung entstanen?

D'Buergermeeschtesch zielt d'Rechnungen op, déi bis elo fir den Avant-Projet bezuelt goufen. Si erkläert, datt Rechnungen vu 4.143,31 €, 15.914,45 € an 2.507,23 € un den Architektbüro Witry&Wirty bezuelt goufen. Eng Rechnung an Héicht vun 8.293,63 € ass un Eneco bezuelt ginn an eng vu 14.040,00 € un Daedalus Engineering. D'Méikäschte vum Projet betreffend d'Planung vum grouse Festsall, deen net realiséiert gëtt, belafen sech op 13.900 €. D'Buergermeeschtesch präziséiert, datt vill Détailler, déi scho geplangt waren, bei deem neie Projet kënnen iwwerholl ginn.

An der Gemengerotssitzung vum 20. Juli ass d'Fro opgeworf gi vun der Buvette vum Fussball. D'Buergermeeschtesch präziséiert, datt d'Planung fäerdeg an de Projet approvéiert ass. Den Architektbüro schafft elo de Bordereau fir d'Ausschreibung aus, fir datt d'Aarbechten am September kënnen vergi ginn.

- Wei gesäit den aktuelle Planning aus?

D'Buergermeeschtesch erwänt, datt d'Soumissioun effektiv fir Enn 2020 virgesi war. Si erkläert, datt den Ingenieurbüro HLG, dee sech ëm d'Statik vum Projet këmmert, Verspéidung huet. Dëse Büro huet sech och ëm d'Planung vun de Vestiaires an dem synthetischen Terrain gekëmmert.

Am aktuelle FUUSS ass ze liesen, datt d'Étude vum Starkregenmanagement ofgeschloss ass a verschidde Projeten an der Geneemegungsprozedur sinn, fir duerno realiséiert ze ginn.

- Wéi eng Projeten sinn hei gemengt?

D'Buergermeeschtesch deelt mat, datt de Büro eepi de Bericht iwwer de Staarkreenmanagement an der Gemeng Waldbëlleg dës Woch erageschéckt huet an de Projet iwwer d'Evakuatioun vum Iwwerflächewaasser an der rue Laach an am Kalkewe zu Waldbëlleg, esou ewéi d'Stabilisatioun vum lénken Ufer vun der Alsbaach zu Waldbëlleg an d'Erneiere vun der Bëllegerbaach am Mëllerdall no dëser Étude realiséiert ginn.

D'Strooss Waldbëlleg-Mëllerdall ass fir de Moment gespaart.

- Ginn et weider Detailler wéini mat den Aarbechten ugefaangen resp. mat engem Opgoe vu der Strooss ze rechnen ass?

D'Buergermeeschtesch erkläert, datt laut de leschten Informatiounen vun de Ponts & Chaussées Étuden iwwer den Opbau vun der Strooss am Gaang si gemaach ze ginn, an datt et kéint sinn, datt d'Strooss erëm géif opgemaach gi mat enger Verengung vun der Fuerbunn, déi duerch rout Luuchte gereegelt gëtt.

2. De Gemengerot stëmmt folgend Pachtverträgg eestëmmeg vum 1. November u fir 9 Joer:

Kadasternr.	Fläch	Lieu-dit	Pächter	jäerleche Präis
1041/762	26,30 a	Auf Tommen	Magar Michel	52,60 €
1301	45,30 a	Im Pelzer	Audry Jean-Luc	90,60 €
1605/3716	80,20 a	Vogelsbusch	Zinnen J.-Cl.	160,40 €
1219/3065	27,70 a	Vor dem Pelzer	Majerus Christ.	55,40 €
178	23,90 a	In Kilker	Glesener Joé	45,80 €

3. De Gemengerot entscheet eestëmmeg vum Virkafsrecht zeréckzetrieden betreffend d'Parzelle geleeën am Uert „rue du Hallerbach“

a) um Kadaster ënnert den Nummeren 245/2378, 245/2381 an 245/2 ënnert der Sektoun A vum Haler agedroen.

b) De Gemengerot entscheet eestëmmeg vum Virkafsrecht betreffend d'Parzell geleeën am Uert Halerhicht, um Kadaster ënnert der Nummer 780/0 ënnert der Sektoun A vum Haler agedroen, zeréckzetrieden.

4. De Gemengerot entscheet eestëmmeg säin Averständnis ze ginn, fir den Terrain, deen um Kadaster ënnert der Nummer 906/2181 an der Sektoun A vum Haler agedroen ass, an zwou gläichgrouss Parzellen ze deelen.

5. De Gemengerot bewëllegt de Mietvertrag vum 8. September 2020, laut wéiengem den Här Emile Edouard Lies der Gemeng Waldbëlleg e Silo vum enger Fläch vu 45 Meter op 8 Meter verlount. De Silo deen op enger Parzell an der Sektoun B vu Waldbëlleg läit, déi um Kadaster ënnert der Nummer 789/4228 agedroen ass, gëtt zum Präis vun 150,00 € (honnertfofzeg Euro) monatlech verlount.

6. De Gemengerot gëtt säin Averständnis zum Compromis vum 9. September 2020, laut deem d'Gemeng Waldbëlleg der Firma FIMAGU Parzelle verkeeft aus dem „domaine privé communal“, geleeën an der Sektoun B vum Haler, an um Kadaster ënnert den Nummeren 245/2374, 245/2375 et 245/2376 agedroen. D'Parzellen hunn eng Gesamtfläch vun 20,5 Zentiar a ginn zum Präis vun 12.300,00 € verkaf.

7. De Gemengerot entscheet eestëmmeg de PAP „Hierheck, In Arken“ unzehuelen ënnert de Bedingungen:

- D'Reklamatioun vum Här Pierre Kraus-Arendt unzehuelen, betreffend den Ofstand, deen ze respektéieren ass an d'Ofstänn ze applizéieren,

déi vum Réglement vun der Zon HAB-1 vum PAP-QE imposéiert gëtt, besonnesch fir ze verlaangen, datt dee Punkt dee sech am nosten zu enger hënneschter Limit befënd, mindestens 7 Meter vun dëser muss ewech sinn.

- D'Ëmännerungen, déi vun der Cellule d'évaluation proposéiert goufen, geméiss dem groussherzogleche Réglement vum 8. Mäerz 2017 betreffend den Inhalt vum PAP „quartier existant“ an dem PAP „nouveau quartier“, net ëmzesetzen.

- Eng Entschiedegung ze froe fir Terrainen, déi net un d'Gemeng ofgetruede ginn, zum Präis vu 25.000 € den Ar. Et handelt sech ëm eng Fläch vu 4 Ar 24 Zentiar. D'Indemnitët gëtt genotzt fir am ieweschten Deel vun der rue Hierheck eng Verbesserung vun der Stroossesécherheet ze bréngen, ganz no beim PAP. Hei sollen infrastrukturell Mesuren ëmgesat ginn, fir d'Vitesse ze reduzéieren an och eng Foussgängersträif mat Beliichtung vun deenen zwou Säite soll hei aménagéiert ginn.

8. De Gemengerot gëtt säin Averständnis zum Devis an Héicht vu 70.000,00 € (TTC) betreffend de Projet vum Leeë vun enger Waasserleitung tëschen den Uertschafte Waldbëlleg a Chrëschtnech, Phase 1. Dëse Projet ass vum Büro BEST ausgeschafft ginn. Dës Aarbechte ginn zesummen ausgefuert mat den Aarbechten, déi de Sidest mécht, am Kader vun der Pose vun der Drockleitung, fir d'Ofwaasser an d'Kläranlag ze kéieren, déi zu Chrëschtnech soll gebaut ginn.

9. De Gemengerot gëtt säin Averständnis fir

1. e Virement an Héicht vun 125 € ze maachen

- fir d'Gebuert vun engem Kand vun engem Gemeindebeamten oder -aarbechter, dozou gehéieren d'Beamten aus der Administratioun, d'Botzpersonal, d'Personal wat de Schoultransport mécht an d'Aarbechter aus dem techneschen Déngscht an och fir d'Gebuert vun engem Kand vun engem Conseiller;

- fir déi genannte Beamten, Aarbechter a Conseillere, wa se bestued ginn an am Fall vun hirem Doud oder den Doud vun engem Familljemember bis zum 2. Grad a beim

Doud vun engem Conseiller, deen net méi a Funktioun war;

2. Eng Doudesannonce an enger lëtzebuergescher Zeitung ze maachen, fir den uewegenannte Beamten, Aarbechter, Conseillere oder Conseillere, déi net méi am Déngscht sinn, ze gedenken.

10. De Gemengerot entscheet eestëmmeg:

- sech net am Virus ze engagieren, mee an Zukunft Joer fir Joer virun de Festivitéite vum Nationalfeierdag während enger Gemengerotssëtzung iwwer de Montant ze entscheiden, dee verdéngschtvoll Sportler als Éierung fir hir Leeschtung kréien an
- der Mme Sarah De Nutte fir d'Joer 2020 eng Zomm an Héicht vun 150 €, fir hir sportlech Leeschtung ze accordéieren.

11. De Gemengerot entscheet eestëmmeg:

- fir un der zweeter Editioun vum „Vëlossummer 2021“ während de Weekender tëschent dem 31.07. an dem 29.08.2021 deelzehuelen;
- sech mat Nopeschgemengen iwwer eventuell gemeinsam vélo-touristesche Circuiten auszeschleiden;
- den Aarbechtsgrupp „Vëlos- a Wanderweeër“ dermat ze beoptragen, e Choix vu méiglechen Strecken ze treffen;
- an d'Decisioun iwwer déi Strecken, déi zeréckbehale gi sinn, esou séier ewéi méiglech dem Tourissemministère matzedeelen.

12. De Gemengerot entscheet eestëmmeg:

- Rial kee Subsid zouzesprechen;
- d'Entscheidung iwwer e Subsid fir Andamos op déi nächst Gemengerotssëtzung ze verréckelen an Andamos ze froen, de reviséierte Keeserapport vun 2019 eranzeginn, fir iwwer en eventuelle Subsid ze entscheiden.

De Gemengerot entscheet, de Frënn vum Pompjeesmusée an der Géitz kee Subsid zou-

zesprechen. De Conseiller Michels huet sech fir e Subsid ausgeschwat.

De Gemengerot entscheet mat 5 Stëmme géint zwou Stëmme, Little Angels kee Subsid ze accordéieren. D'Conseillere Henx an Tobes hu sech fir e Subsid ausgeschwat, während d'Conseillère Meyers sech vum Vote enthalen huet.

De Gemengerot entscheet eestëmmeg, folgenden Associatiounen e Subsid an Héicht vu 75 € zouzesprechen:

- Fir d'Kanner a Latäinamerika;
- Association nationale des victimes de la route asbl;
- Frères des Hommes;
- Action pour un monde uni asbl;
- SOS villages d'enfants monde.

13. De Conseiller Michels renseignéiert sech iwwer de Busarrêt, dee vis-à-vis vum Hotel an der Rue des Romains zu Haler steet. Hie seet, datt d'Bushaischen ofgemaach misst ginn, well et knaschteg ass. D'Buergermeeschtesch äntwert, datt dat Bushaischen effektiv kéint ewechgeholl ginn, well deen Arrêt suppriméiert ginn ass.

Op Nofro vum Conseiller Michels informéiert d'Buergermeeschtesch, datt um Terrain virun der Spillschoul zu Waldbëlleg véier Containeren an ee Modul mat enger Toilette opgeriicht ginn. Dës sollen als Schoulsall fir d'Accueilsourse vum der Spillschoul déngen. Am Gebai vum der Spillschoul ass kee weidere Sall fräi, dee fir dës Zwecker kéint genotzt ginn. Initial war geduecht, d'Containeren hanner d'Kierch zu Waldbëlleg ze stellen, dëst ass awer net zeréckbehale ginn. D'Spillplaz vis-à-vis vum der Spillschoul gëtt nei amenagéiert an déi grouss Schaukel gëtt, nodeems se restauréiert ginn ass, dohi gesat. D'Enseignanteë vum Préscolaire iwwerpräiwen ob dës Raimlechkeeten och kéinten als Bewegungsraum genotzt ginn, esou wéi et während der leschter Gemengerotssëtzung vum Conseiller Michels gefrot gi war.

De Gemengerot gëtt informéiert, datt de Kleeschen dëst Joer net perséinlech kann an d'Schoul kommen. Et gëtt e Film mam Kleeschen a mam Housécker

gedréint, den de 4. Dezember an de Klasse gewise gëtt. D'Kanner kréien awer hir Kaddoe wéi déi virescht Joeren.

De Conseiller Tholl deelt mat, datt de Gemengentrakter, dee fir d'Méine vum Fussballsterrain genotzt gëtt, misst ersat ginn a freet ob d'Gemeng d'Uschafung vun engem neie Gefir am Budget fir 2021 kéint virgesinn. De Schäfferot beoptragt de Conseiller Tholl fir Offeren diesbezüglich unzefroen.

De Schäfferot proposéiert dem Gemengepersonal an de Membere vun de Kommissiounen souwéi dem Gemengerot Enn des Joers e Kaddo ze maachen, well dëst Joer schonn d'Fréijoersiessen an de Patt fir Chrëschttag wéinst dem Covid-19 net konnte stattfannen.

LES RAPPORTS DES RÉUNIONS DU CONSEIL COMMUNAL

Les présents rapports sont établis par le secrétariat communal, contrôlés par les conseillers et approuvés par le bourgmestre. Ils se fondent sur les délibérations du conseil communal dont les décisions sont inscrites sous leur forme exacte au dossier des délibérations, signés par tous les conseillers. Tout citoyen peut consulter ce dossier dans les localités de l'administration communale.

Les présents rapports sont rédigés d'une façon plus compréhensible, avec davantage d'explications. C'est pourquoi la version française et la version luxembourgeoise peuvent légèrement diverger. Dans ce cas, les décisions inscrites au dossier des délibérations font foi.

RÉUNION DU CONSEIL COMMUNAL 2020/7

Séance du mercredi, 23 septembre 2020

Présents :

// HENX-GREISCHER Andrée, bourgmestre,
 // BOONEN Serge,
 // MOULIN Théo, échevins,
 // BARTHELEMY Marc,
 // BENDER Maxime,
 // MEYERS Corinne,
 // MICHELS Mike,
 // THOLL Jean-Joseph,
 // TOBES Romain, conseillers,
 // DIMMER Martine, secrétaire.

Excusé : /.

Ordre du jour

- 2020-07-01 Questions des membres du conseil communal au collège des bourgmestre et échevins.
- 2020-07-02 Avis au sujet du projet d'abrogation du plan directeur sectoriel « décharges pour déchets inertes » déclaré obligatoire par règlement grand-ducal du 9 janvier 2006.
- 2020-07-03 Avis sur la proposition de la ministre de la Culture de classer comme monument national le site archéologique

« Heringerbësch » et les vestiges de la « Heringerbuerg », inscrits au cadastre de la commune de Waldbillig, section D de Mullerthal.

- 2020-07-04 Décompte de travaux extraordinaires.
 2020-07-05 Approbation de compromis de vente.
 2020-07-06 Adoption du plan d'aménagement particulier (PAP) concernant des fonds situés à Christnach au lieu-dit « An Hierheck ».
 2020-07-07 Exercice du droit de préemption.
 2020-07-08 Morcellement de terrains sis à Christnach.
 2020-07-09 Modifications budgétaires ordinaires.
 2020-07-10 Demandes de subsides.
 2020-07-11 Informations au Conseil communal.
 2020-07-12 Divers.

Le point suivant a été mis à l'ordre du jour suite à la demande des conseillers Bender, Michels et Tobes, conformément à l'article 13 de la loi communale modifiée du 13 décembre 1988 :

- 2020-07-13 Réforme des Lignes RGTR : Extension par un arrêt de bus à Mullerthal.

1. La question suivante est posée par la conseillère Meyers :

L'école ainsi que la Maison relais sont tenus à respecter certaines contraintes sanitaires.

- Est-ce que les infrastructures existantes le permettent au vu du nombre des élèves ?
- Y a-t-il des endroits (une pièce séparée) qui sont prévus aux personnes, enfants et/ou enseignants qui doivent être isolés? Y a-t-il des masques disponibles ?

La bourgmestre répond qu'il y a des masques à l'école. La cour d'école est divisée en zones pour chaque cycle. Les enfants ne jouent qu'avec les camarades de leur classe. Les salles de classes sont trop petites pour y assurer la distance, dès lors le port du masque y est prévu. Il n'y a plus de salle de classe en réserve, en cas de besoin, il faudrait utiliser la cafeteria du hall sportif ou la salle prévue pour la médecine scolaire.

Le conseiller Tholl pose la question suivante :

Dû au Covid-19, des restrictions sont prescrites pour le rassemblement en groupe.

- Quelles sont les conditions actuelles, à respecter, pour des séances communales, respectivement les associations locales ?

La bourgmestre répond comme suit : D'après la législation actuellement en vigueur, les rassemblements de personnes à domicile ou à l'occasion d'événements privés, dans un lieu fermé ou en plein air, sont limités à 10 personnes et ceci jusqu'au 31 décembre. Lors de rassemblements publics accueillant plus de 10 personnes, les personnes doivent se voir assigner une place assise avec une distance de 2m. Si la distance de 2m ne peut pas être respectée, le masque est obligatoire. Le port du masque est également obligatoire pour le personnel et pour les participants, lorsqu'ils ne sont pas assis. Des exceptions s'appliquent p.ex. aux acteurs culturels et sportifs lors de l'exercice de leurs activités et aux personnes participant à des activités scolaires. L'obligation des places assises ne s'applique pas lors de manifestations, funérailles, foires, marchés et salons où le public circule. Au restaurant, les tables sont séparées d'une distance d'au moins 1,5m. La Waldbëlleger Musek a repris ses répétitions musicales, les musiciens gardent leur distance et veillent à bien aérer la salle de musique. Le Turnveräin « Ëmmer fit » a aussi repris les cours de gymnastique en respectant la distance, il en est même pour le Badminton Waldbëlleg et le FC Olympia. Le Club des Jeunes ne se réunit pas encore, parce que la restriction du rassemblement d'un maximum de 10 personnes s'avère difficile. Les assemblées générales sont possibles. La Marche gourmande, organisée par l'asbl Fiissercher se tiendra exclusivement à l'extérieur.

Le conseiller Barthelemy pose la question suivante :

Il s'avère important, que les conseillers reçoivent rapidement les rapports après les séances du conseil communal et de toute façon avant la prochaine séance du conseil communal ou réunions du groupe de travail. Si non, on ne se souvient plus exactement de ce qui a été dit, et il est difficile, de revoir les rapports et de se préparer à la prochaine séance. De même pour les absents excusés aux réunions, le rapport est important, pour pouvoir se préparer.

- Est-ce que le collège échevinal peut assurer que la première version du rapport de chaque réunion du conseil communal soit envoyée par e-mail à chaque conseiller au plus tard huit jours après la séance ?

La bourgmestre répond que le délai de huit jours après les séances est trop court. Elle trouve difficile de fixer un délai, parce que le secrétariat a encore d'autres tâches à gérer à côté de la rédaction du rapport. Étant donné qu'à cause de l'exercice du droit de préemption, il y aura lieu de tenir une réunion du conseil communal tous les mois, elle propose que les rapports soient élaborés endéans les deux semaines après les séances, excepté en cas de maladie ou de congé de la secrétaire. La bourgmestre, après s'être informée auprès du conseiller Barthelemy, explique qu'il s'agit bien de la première version des rapports, qui seront relus par les conseillers et pour lesquels ils proposent des modifications, en vue de leur publication au bulletin communal De FUUSS.

Les conseillers Bender, Michels et Tobes ont introduit la question suivante :

Pendant la séance du 23 septembre 2019, le conseil communal a décidé unanimement sous le point 9 d'aménager une crèche pour enfants de 3 mois à 4 ans dans le bâtiment communal accolant le Précoce à Haller. Lors de la séance du conseil communal du 24 mars 2020, il nous a été expliqué, sur notre demande, que le projet n'est actuellement pas prioritaire pour le collège échevinal. Le budget 2020 prévoit un crédit de 50.000 € pour la planification. Même si le collège échevinal voit ce projet comme non-prioritaire, en tant que conseillers, nous estimons que ce projet constitue une priorité pour les jeunes familles, qui dépendent d'une telle institution.

- Nous voulons savoir ce que le collège échevinal a prévu pour 2020 concernant ce dossier et quel montant il prévoit au budget 2021 pour le projet crèche pour enfants de 3 mois à 4 ans ?

La bourgmestre répond comme suit : Effectivement le budget prévoit un crédit de 50.000 €, le collège échevinal n'a pourtant pas encore débuté la planification du projet et n'a pas encore chargé de bureau d'architecte. Comme déjà communiqué, la commune recevra cette année 1,2 millions d'euros en moins de subventions comme initialement prévu et plus ou moins aussi le même montant en moins l'année subséquente. Comme vous optez pour

la commune de ne pas avoir trop de dettes et au possible de ne pas conclure de prêt, il y a lieu de faire des économies et de réaliser quelques projets plus tard, au moins retarder ce projet-ci jusqu'en 2021. De toute façon, nous avons prévu de vous en parler dans une réunion de travail, la planification de ce projet dépend d'autres facteurs. Nous n'avons pas encore commencé les travaux budgétaires, qui sont entamés normalement en novembre. Le vote du budget 2021 n'aura lieu que vers le 20 décembre, dès lors rien n'est encore prévu.

2. Le conseil communal décide unanimement d'émettre un avis favorable en faveur du projet d'abrogation du plan directeur sectoriel « décharges inertes » déclaré obligatoire par règlement grand-ducal du 9 janvier 2006.
3. Le conseil communal décide unanimement d'émettre un avis favorable pour le classement comme monument national du site archéologique « Heringerbësch » et des vestiges de la « Heringerbuerg ».
4. Le conseil communal marque son accord au décompte concernant les travaux de réparation au bâtiment de la Heringer Millen à Mullerthal sinistré par les intempéries de juin 2018. La dépense effective y relative s'élève à 89.718,64 €. L'aide financière engagée par la Direction générale du tourisme s'élève à un taux de 100% de la dépense effective et ceci avec un montant maximal de 95.372,83 €.
5.
 - a) Le conseil communal marque son accord au compromis de vente du 9 août 2020 aux termes duquel Monsieur Jerry Bender et Madame Nathalie Bender déclarent vendre à l'administration communale de Waldbillig une emprise sise à Christnach, section C de Christnach, inscrite au cadastre sous le numéro 138/4690 avec une contenance de 15 centiares au prix de 700 €/ are, en l'occurrence 105 €.
 - b) Le conseil communal marque son accord au compromis de vente du 12 août 2020 aux termes duquel l'administration communale de Waldbillig déclare vendre à Monsieur Marcel Roeder et son épouse Madame Sonja Werner une emprise sise à Christnach, section C de Christnach, inscrite au cadastre sous les numéros 616/4687 et 616/4689 avec une contenance totale de 6 centiares.

Monsieur Marcel Roeder et son épouse Madame Sonja Werner déclarent céder en contrepartie à l'administration communale une emprise sise à Christnach, section C de Christnach, inscrite au cadastre sous le numéro 616/4688, avec une contenance totale de 1 centiare et acquérir dès lors de l'administration communale de Waldbillig les 5 centiares restants au prix de 700 €/are, en l'occurrence 35 €.

6. Le conseil communal décide unanimement :

- d'adopter le projet du plan d'aménagement particulier (PAP) concernant des fonds situés à Christnach au lieu-dit « An Hierheck » dans sa version originale.
- d'apporter les modifications demandées conformément au règlement grand-ducal du 8 mars 2017 concernant le contenu du plan d'aménagement particulier « quartier existant » et du plan d'aménagement particulier « nouveau quartier » portant exécution du plan d'aménagement général d'une commune et
- d'exiger une indemnité compensatoire pour terrains non cédés au montant de 25.000 € par are qui servira à l'amélioration de la sécurité routière dans la rue Hierheck, à proximité immédiate du PAP, notamment
 - o premièrement à l'aménagement d'un arrêt de bus des deux côtés de la rue, adapté aux normes actuellement en vigueur, situé à une distance de 250 mètres du PAP,
 - o deuxièmement à l'aménagement d'un passage pour piétons avec éclairage public des deux côtés de la rue, situé à 90 mètres du PAP et
 - o troisièmement au réaménagement de la rue Hierheck à l'entrée du village de Christnach, venant de Heffingen, en vue de réduire la vitesse des véhicules à moteur.

7. Le conseil communal décide avec six voix contre deux voix de ne pas faire valoir son droit de préemption pour les parcelles suivantes : 475/1956 au lieu-dit « Halermillen » d'une contenance de 23,77 ares et 470/1919 au lieu-dit « Bei der Mühle » (pré contenant 76 ares et bois contenant 111,50 ares). Les conseillers Tobes et Michels se sont prononcés en faveur de

l'exercice du droit de préemption par la commune. Le conseiller Michels énonce qu'il aurait pu s'imaginer une « Bëschcrèche » pour enfants de petit âge sur ces terrains. Le conseiller Bender n'a pas participé ni à la délibération, ni au vote conformément à l'article 20 de la loi communale.

Le conseil communal décide unanimement de ne pas faire valoir son droit de préemption concernant les parcelles suivantes :

- 732/753 au lieu-dit « Auf der Hoecht » d'une contenance de 35 ares ;
- 435/4761 d'une contenance de 15 ares 70 centiares, 437/4233 d'une contenance de 35 centiares et 435/4762 d'une contenance de 9 ares 94 centiares, sis dans la rue de la Montagne ;
- 418/4775, section A de Haller, d'une contenance de 5 ares 74 centiares ;
- 409/4764 au lieu-dit « rue Michel Rodange » d'une contenance de 4 ares 58 centiares ;
- 333/2341 d'une contenance de 37 centiares et 333/2344 d'une contenance de 4 ares 04 centiares au lieu-dit « rue des Romains » ;
- 330/4463, section B de Waldbillig, d'une contenance de 35 ares 60 centiares.

8.

- a) Le conseil communal décide unanimement de marquer son accord au projet de morcellement en trois parcelles du terrain inscrit au cadastre sous le numéro 421/4035, section C de Christnach, contenant 67 ares 20 centiares.
- b) Le conseil communal décide unanimement de marquer son accord au projet de morcellement en deux parcelles du terrain inscrit au cadastre sous le numéro 284/2395, section C de Christnach, 1 hectare 10 ares 40 centiares.

9. Le conseil communal adopte unanimement diverses modifications budgétaires, portant notamment sur les crédits supprimés par la ministre de l'Intérieur en relation avec les cultes. De nouveaux articles sont créés pour l'entretien et les travaux de réparation de l'ancien presbytère, mis sous location, à Christnach.

Un autre article pour la fourniture d'électricité pour les bâtiments du camping à Mullerthal, dont la commune est propriétaire depuis 2019, est créé. Des crédits supplémentaires sont votés pour la maintenance du matériel informatique de l'administration et de l'école, les frais d'honoraires d'experts du bâtiment, la maintenance des ascenseurs, l'enlèvement et le traitement des déchets et la fourniture d'électricité du réservoir d'eau à Haller. Déduction faite de ces modifications budgétaires, le budget 2020 accuse encore un solde de 50.185,35 €.

10. Le conseil communal décide à l'unanimité d'accorder un subside de 75 € aux associations suivantes :

- Noël de la rue asbl Luxembourg
- Association luxembourgeoise pour la prévention des accidents de la route asbl – Sécurité routière
- Fondation Lëtzebuerger Guiden a Scouten, am Déngscht vun de Jonken
- Programme d'aide et de développement destinés aux enfants du monde – Padem
- Les amis Ayudame Luxembourg - Aide aux enfants abandonnés au tiers monde

et de reporter la demande de Rial à la prochaine séance du conseil communal.

11. La bourgmestre informe le conseil communal des sujets suivants :

Monsieur Laurent Cremer, l'adjoint au responsable du service technique, est entré en service le 1er septembre 2020.

Le collège échevinal a fixé un rendez-vous en vue de négocier avec des propriétaires de terrains, sis sur le territoire de la commune de Waldbillig. Ces terrains serviraient à un échange de terrains dont la commune aurait besoin au Mullerthal.

Le collège échevinal a eu un rendez-vous avec la société Camper Clean en vue de l'élaboration d'un projet par un architecte pour le réaménagement du camping à Mullerthal.

La startup Simpleviu présentera au collège échevinal son projet qui consiste en la combinaison de lieux

de couchage innovatifs et écologiques avec des services spécifiquement touristiques pour touristes et résidents.

La solution de collecter l'eau du déversoir de la source à Mullerthal (7m³/heure), qui est déversée d'ordinaire dans le « Bëllegerbaach », a remporté ses fruits. La commune n'a pas été confrontée cet été à un manque d'eau car un surplus d'eau a été amené par la source à la station de pompage. Le Golf de Christnach a aussi consommé moins d'eau que l'année précédente.

Les éléments pour la sortie de secours de la salle de musique à Waldbillig seront fabriqués pour mi-octobre, d'après les informations que le collègue échevinal a reçues. Leur pose pourrait dès lors débiter sous peu.

- 12.** Le conseiller Barthelemy informe que le prochain bulletin communal De FUUSS sortira le 22 janvier 2021. Le dernier délai pour introduire les articles y publiés est fixée au 7 décembre 2020.

Le conseiller susnommé communique que les membres restants de la commission de la culture sont Maxime Bender, Marc Feidt et lui-même, Marc Barthelemy. Ils proposent l'idée de poser des panneaux auprès de certains lieux historiques connus avec un code QR qui indique l'histoire, comme par exemple le « Schwarze Mann » et le « Fräiheitsbam » et de consulter l'Office régional du tourisme sur cette idée.

Le conseiller Barthelemy présente l'idée d'embaucher par voie d'avis deux étudiants qui s'occuperaient de l'index des articles qui figuraient dans De FUUSS et les bulletins communaux.

En outre, il énonce que Steve Karier propose des présentations de Harry Potter en langue luxembourgeoise au prix de 800 €. Il contacte la présidente du comité d'école Madame Christine Kieffer pour lui exposer le sujet qui se prêterait bien pour le cycle 4.

Le conseiller Bender énonce que le musée préhistorique d'Echternach a obtenu une résiliation de son contrat de bail pour la fin de l'année. Il demande si la commune serait prête à offrir une salle pour exposer les pierres anciennes d'Echternach et si le conseil communal acclame l'idée que la commission de la culture et du tourisme s'informe sur

la situation actuelle du musée. Le conseil communal donne l'accord à ce que des renseignements sur le musée préhistorique d'Echternach soient pris par la commission de la culture et du tourisme.

La commission de la culture et du tourisme demande au conseil communal de pouvoir reporter son budget de 2020 sur l'année subséquente parce que divers événements n'ont pas pu avoir lieu suite au Covid-19, ce qui a été retenu.

Le conseiller Bender rapporte que l'Office régional du tourisme (ORT) avait discuté d'augmenter la taxe annuelle au prix de 10 € par habitant, ce qui n'a pas trouvé d'accueil. Pendant sa prochaine réunion, l'ORT va présenter l'idée d'introduire une taxe touristique (et pour grandes surfaces) pour les communes, cela reviendrait à 460.000 nuitées à 1 € de taxe. La commune de Rosport en discute actuellement, les communes d'Useldange et de Roeser et la Ville de Luxembourg ont déjà introduit cette taxe.

Le conseiller Bender se renseigne si le banc, qui a été enlevé dans la rue Alewee à Waldbillig, sera remplacé. Le collègue échevinal va en parler au responsable de l'Office du tourisme. Le conseiller aborde ensuite le sujet de la présentation du bureau eepi Luxembourg du concept de protection contre les fortes pluies (Starkregenschutzkonzept). La bourgmestre explique qu'une demande de subside pour les projets y afférents a été introduite auprès de l'administration de la gestion de l'eau et que la commune attend encore cette réponse. Le collègue échevinal explique que des réunions d'informations pour les citoyens de la commune seront tenues prochainement, l'idéal serait de les prévoir village par village en vue d'éviter dans les temps du Covid-19 le rassemblement de trop de personnes. Les citoyens seront priés de s'inscrire pour ces réunions, les dates ne sont pas encore fixées.

L'échevin Moulin informe que l'ORT- Petite Suisse luxembourgeoise va prendre contact avec la commune pour présenter le projet Leader Regionales Fahrradkonzept für die Region Müllerthal kleine Luxemburger Schweiz.

Le conseiller Michels revient sur le sujet de la semaine de la mobilité. Vu la situation du Covid-19, rien de concret n'a été prévu par notre commune, ce qu'il regrette et il propose de prévoir de nouveau une action pour l'année prochaine. La « Bewegungskommission » avait proposé l'organisation de randonnées,

annoncées sur Facebook. D'ailleurs faire la publicité par le moyen de Facebook n'a pas remporté le succès attendu. La bourgmestre soutient la propose du conseiller Michels que pour l'année prochaine, la commune va de nouveau organiser des activités et distribuer un dépliant à tous les ménages portant sur les explications de la semaine de la mobilité.

Le conseiller Tobes évoque dans ce contexte le sujet de la mBox, pour laquelle un crédit est inscrit au budget. Il suggère son inauguration dans le cadre susnommé. À son avis, le projet mBox serait aussi promu dans le cadre du pacte climat. La bourgmestre explique que les mesures fixes sont soutenues et que la « station de réparation des vélos », dont une offre de prix est demandée, pourrait aussi être soutenue par le pacte climat. Concernant la mBox la commune attend encore une esquisse soignée pour la transmettre au ministère.

Le conseiller Barthelemy aborde le sujet sur la distribution des prix aux lauréats de l'école de musique. Il suggère d'honorer les lauréats à la commune en les invitant au conseil communal avant une séance. L'échevin Boonen propose de récompenser en même temps les sportifs méritants. La conseillère Meyers remarque que les membres méritants de la fanfare et des pompiers seraient éventuellement offensés en cas de non-distinction. La bourgmestre explique que les pompiers ne reçoivent plus leur distinction par la commune. La conseillère Meyers propose alors de ne recevoir que les personnes méritantes. La bourgmestre suggère d'en discuter après réflexion pendant une autre réunion ; elle énumère plusieurs événements à échoir qui ont lieu chaque année, mais qui n'ont pu avoir lieu cette année, notamment pour le Tour du Duerf, les nouveau-nés.

Le conseiller Tobes se renseigne sur le « Réimerwee » à Freckeisen. Il demande si les consignes du ministère ont été respectées entre-temps. La bourgmestre répond que l'administration du cadastre est passée, et reviendra encore une fois début octobre, pour le mesurage, et qu'alors un numéro parcellaire sera attribué au chemin en question. Ensuite le chemin pourra être déclassé du domaine public communal en domaine privé communal.

- 13.** Le présent point a été mis à l'ordre du jour suite à la demande des conseillers Bender, Michels et Tobes, conformément à l'article 13 de la loi communale modifiée du 13 décembre 1988 :

Réforme des Lignes RGTR : Extension par un arrêt de bus à Mullerthal.

Les conseillers Bender, Michels et Tobes expliquent que pendant les temps de Corona, le Mullerthal était régulièrement bloqué de voitures stationnées autour du Schiessentümpel et même si la procédure de modifications des lignes RGTR est déjà close, le Mullerthal pourrait être soulagé du trafic des voitures.

Ils proposent que les nouvelles lignes de bus 232 (Mersch-Waldbillig), 241 (Diekirch-Waldbillig), 242 (Grevenmacher-Waldbillig) pourraient être rallongées d'une dernière station arrêt « Mëllerdall » et que par quelques modifications ponctuelles, le Mullerthal pourrait être associé au nouveau raccordement de la ligne 221 (Lux-Kirchberg-Beaufort).

Le conseiller Tobes explique qu'il imagine la mise en place de l'arrêt à l'endroit le mieux accessible à Mullerthal, comme dernier arrêt de la ligne, par exemple aux alentours de l'aire de jeux qui sera réalisée au vu de classes d'école qui viendront la visiter.

L'échevin Boonen explique que la commune de Consdorf, propriétaire du terrain, avec le concours financier de notre commune, aménagera un arrêt de bus au Schiessentümpel et propose de faire cette demande après la réalisation de cet arrêt en vue d'avoir un bus qui desservira le trajet Christnach-Schiessentümpel-Mullerthal-Waldbillig. Le délai de la réalisation de cet arrêt de bus n'est pas encore connu.

Le conseil communal décide unanimement de charger le collège échevinal d'intervenir auprès du ministère des Transports afin que la possibilité d'une extension des lignes RGTR par un arrêt de bus à Mullerthal soit vérifiée.

RÉUNION DU CONSEIL COMMUNAL 2020/8

Séance du jeudi, 19 novembre 2020

Présents :

// HENX-GREISCHER Andrée, bourgmestre,
// BOONEN Serge,
// MOULIN Théo, échevins,
// BARTHELEMY Marc,
// MEYERS Corinne,
// MICHELS Mike,
// THOLL Jean-Joseph,
// TOBES Romain, conseillers,
// DIMMER Martine, secrétaire.

Excusé :

// BENDER Maxime.

Ordre du jour

- 2020-08-01 Questions des membres du conseil communal au collège des bourgmestre et échevins.
- 2020-08-02 Approbation de divers contrats d'affermage.
- 2020-08-03 Exercice du droit de préemption.
- 2020-08-04 Morcellement d'un terrain à Haller.
- 2020-08-05 Approbation d'un contrat de bail.
- 2020-08-06 Approbation d'un compromis de vente.
- 2020-08-07 Adoption du Plan d'aménagement particulier (PAP) concernant des fonds situés à Christnach au lieu-dit « Hierheck-In Arken ».
- 2020-08-08 Projet de pose d'une conduite d'eau entre les localités de Waldbillig et de Christnach, phase 1.
- 2020-08-09 Décision portant sur le geste de reconnaissance pour la naissance d'enfants, le mariage et le décès d'agents communaux et de conseillers communaux.
- 2020-08-10 Décision portant sur les dépenses dans le cadre de l'ovation des sportifs méritants.
- 2020-08-11 Décision sur la participation au « Velossummer 2021 », organisé du 31.07 au 29.08.2021 – proposition d'itinéraires cyclables.
- 2020-08-12 Demandes de subsides.
- 2020-08-13 Divers.

1. La conseillère Meyers pose les questions suivantes :

- Quelles mesures ont été prises par le collège échevinal pour protéger les agents contre le Covid-19 ?
- Comment est assurée la présence des autres agents du personnel administratif en cas d'infection d'un des agents ?

Le bourgmestre explique que les dames du service de nettoyage des bâtiments ne travaillent pas ensemble, mais toutes seules, que les salariés du service technique travaillent toujours à deux, et que ce sont toujours les mêmes. Les agents de l'administration sont autorisés à faire du télétravail pendant deux jours par semaine. Ils sont alternativement au bureau pour éviter les contacts. Des panneaux de protection en plexiglas ont été installés devant leurs bureaux afin d'assurer une certaine protection. Les mesures de protection conseillées par le ministère de la Santé sont respectées.

Le conseiller Tholl a introduit les questions suivantes :

La commune de Waldbillig fait partie de plusieurs réseaux régionaux, qui promeuvent l'évolution culturelle et touristique : Naturpark Mëllerdall, Leader Mëllerdall, Office régional du tourisme Mullerthall.

- Quel est le statut précis et quelles sont les missions de chacun de ces réseaux ?
- Quel est le budget annuel y apporté par la commune ?
- Ne serait-il pas plus rationnel s'il n'existait qu'une seule direction avec ses services administratifs au lieu de trois structures différentes qui poursuivent le même but ?

Le bourgmestre répond comme suit aux questions posées :

Le Natur- & Geopark Mëllerdall est une association de droit public (syndicat mixte) des communes et de l'État. Sa fondation est basée sur le règlement grand-ducal du 17 mars 2016. Sa période de validité est réglée pour 10 années. Les parcs naturels soutiennent une évolution durable dans la région en considérant les intérêts sociaux, écologiques et économiques.

L'homme est le point central des idées des parcs naturels.

En plus, le Natur- & Geopark Mëllerdall renforce la collaboration régionale et offre une plateforme pour les projets européens, comme notamment pour notre commune le projet Zenapa pour une centrale de chauffage à bois provenant de l'entretien paysager, du personnel pour différents domaines, comme l'eau, les vergers et les murs en pierres sèches.

Leader est une initiative de l'Union Européenne et désigne la Liaison entre actions de développement de l'économie rurale. D'après cette définition, Leader met en contact les projets et les acteurs de l'économie rurale. Son but consiste à mobiliser les gens provenant de régions rurales en les aidant à réaliser leurs idées et de trouver de nouvelles approches.

Leader favorise les groupes d'action locaux (LAG). Au sein de ces groupes, des collaborateurs publics (communes) coopèrent avec des partenaires privés de différents secteurs socio-économiques. D'après l'approche « Bottom-up », les groupes d'action locaux sont chargés de l'élaboration et de la mise en œuvre de stratégies de l'évolution locale.

L'ORT a été fondé en 2007 sous forme d'asbl. L'équipe autour de la gérante Sandra Bertholet est chargée des tâches principales suivantes :

- Évolution et promotion de la région du Mullerthal – petite suisse luxembourgeoise en tant que destination touristique et Geoparc.
- Élaboration d'un concept régional de tourisme et de produits touristiques ainsi que convergence d'une stratégie de marketing nationale.

Le budget annuel communal payé pour le Natur- & Geopark Mëllerdall s'élève à 20 euros par habitant, celui de Leader à 6 euros par habitant et pour l'ORT, la commune dépense 5 euros par habitant et par année. Le bourgmestre souligne qu'il s'agit en l'occurrence de trois réseaux tout à fait différents.

La question suivante est transmise au collège échevinal par la commission de la culture et du tourisme par les conseillers Barthelemy et Bender :

À Waldbillig, la localité de naissance des fameux André Hentges et Michel Rodange, ces-derniers sont honorés à plusieurs endroits, notamment avec des noms de rue. Ce qui n'est pas pareil à Christnach.

On ne se souvient nulle part de Jean-Pierre Prommenschenkel, qui pourtant a construit et décoré le pont au-dessus du Schéissendëmpel en tant que responsable du projet, le plus connu de la commune. Nous venons de fêter son 140e anniversaire avec plusieurs hôtes d'honneur. Il faudrait donc également le commémorer en son village natal.

Aussi Jean Engling n'est honoré qu'avec une plaquette apposée à sa maison natale. Pourtant, il a été un homme connu à son époque et il a publié en tant qu'historien pas mal d'articles, connus jusqu'à ce jour, à propos de la commune de Waldbillig.

- Est-ce qu'il ne faudrait pas nommer une rue ou une place à Christnach d'après chacun des deux ?
- Et mettre une plaque à la maison natale de Monsieur Prommenschenkel ?
- À qui reviennent les compétences pour nommer des rues ou des places ?
- Quelle est la position du collège échevinal à ce sujet ?

La bourgmestre répond que le collège échevinal n'approuve pas l'idée de changer des noms de rues existantes parce que les citoyens auraient par après des problèmes suite au changement de leur adresse. En cas de réalisation de nouveaux PAP, le conseil communal est libre à décider sur l'attribution du nom des rues.

Le collège échevinal estime plus facile d'ajouter un nom à une place publique, telle à la place auprès du Veräinsbau à Christnach ou à la place du village près du cimetière à Christnach.

Concernant la mise en place d'une plaquette sur la façade de la maison natale de Jean-Pierre Prommenschenkel, la bourgmestre estime qu'il vaut mieux attendre avec cette idée parce que la maison se trouve actuellement en vente et sera probablement rénovée. Cette initiative restera alors à discuter avec le nouveau propriétaire.

Les conseillers Bender, Michels et Tobes ont introduit les questions suivantes :

« Tiny Houses » est une autre forme d'habitat sur une surface assez petite, pour laquelle il n'existe pas de base légale au Luxembourg.

- Quelle est la position du collège échevinal concernant cette forme d'habitat ?
- Quelle possibilité le collège échevinal envisage-t-il pour y créer une base légale dans la commune de Waldbillig ?

La bourgmestre explique que la possibilité d'aménagement de Tiny Houses demande une modification ponctuelle du PAG actuellement en vigueur. Une base légale le permettant n'existe pas à ce stade et les Tiny Houses ne sont pas permis sur le territoire communal. Il est possible de prévoir des zones ou des endroits permettant de poser des Tiny Houses. Cette discussion est à mener dans le cadre de la refonte du PAG.

- Comment se présente la communication entre la commune et les associations concernant les nouvelles mesures Covid (p.ex. : activités dans le hall sportif) ?

Les associations communales présentent leur stratégie d'organisation au collège échevinal tout en respectant les précautions prescrites contre la propagation du Covid-19. Le club de football n'utilise actuellement pas le hall sportif.

Selon la nouvelle circulaire ministérielle concernant les mesures Covid, les administrations ont la possibilité de travailler jusqu'à 4 jours par semaine via télétravail.

- Comment le télétravail est-il réalisé au niveau de l'administration communale de Waldbillig ?

Les agents de l'administration sont présents en alternance à deux au bureau et font tous du télétravail pendant deux jours par semaine.

Concernant l'agrandissement de la maison communale, le collège échevinal a abandonné l'idée d'une grande salle de fête. Les plans initiaux pour la nouvelle maison communale ont dès lors dû être adaptés.

- Quel est le montant des frais déjà réglés pour la planification du projet ?

La bourgmestre énumère les factures payées jusqu'alors pour l'avant-projet. Elle explique que les factures s'élevant à 4.143,31 €, 15.914,4 € et 2.507,23 € ont été payées à l'architecte Witry&Witry, qu'une facture de 8.293,63 € a été payée à Eneco et un montant de 14.040,00 € à Daedalus Engineering. Le surcoût du projet concernant la planification de la grande salle qui ne sera pas réalisée, s'élève jusqu'alors à 13.900 €. La bourgmestre précise que beaucoup de détails déjà planifiés peuvent être repris par le nouveau projet.

Lors de la séance du conseil communal du 20 juillet la question au sujet de la buvette du terrain de football a été abordée. La bourgmestre précise que la conception est achevée et que le projet a été approuvé. Le bureau d'architecte est en train d'élaborer un bordereau de soumission pour que les travaux y relatifs pourront être adjugés en septembre.

- Comment se présente le planning actuel ?

La bourgmestre énonce que la soumission était effectivement prévue pour la fin de l'année 2020. Elle explique que le bureau d'ingénieur HLG, en charge de la statique de construction a des retards. Ce bureau était déjà en charge de la planification des vestiaires et du terrain synthétique.

Dans l'édition actuelle du bulletin communal De FUUSS il est évoqué que l'étude sur la gestion de fortes pluies est terminée et que certains projets à ce sujet se trouvent en procédure d'autorisation.

- De quels projets s'agit-il ?

La bourgmestre exprime que le bureau eepi vient d'envoyer pendant la semaine en cours le rapport sur le « Starkregenmanagement dans la commune de Waldbillig » et que les projets d'évacuation des eaux superficielles de la rue Laach et du Kalkewee à Waldbillig ainsi que le projet de stabilisation de la berge en rive gauche du cours d'eau Alsbaach à Waldbillig et le projet de remise en état de la Bëllegerbaach à Mullerthal seront réalisés suite à cette étude.

La voie entre Waldbillig et le Mullerthal est barrée à la circulation :

- Quand est-ce que les travaux prévus vont être entamés respectivement quand pourra-t-on compter avec la réouverture de la route en question ?

La bourgmestre explique que d'après les derniers renseignements fournis par l'Administration des ponts et chaussées, des études du sol sont en cours et qu'il se peut que la rue pourrait être rouverte, avec rétrécissement de la voie de circulation, et que la circulation serait alors réglée par l'utilisation de feux de signalisation.

2. Le conseil communal approuve unanimement les contrats d'affermage suivants qui commencent à partir du 1er novembre pour une durée de 9 ans :

No. Cadastral	Superficie	Lieu-dit	Fermier	Prix annuel
1041/762	26,30 a	Auf Tommen	Magar Michel	52,60 €
1301	45,30 a	Im Pelzer	Audry Jean-Luc	90,60 €
1605/3716	80,20 a	Vogelsbusch	Zinnen J.-Cl.	160,40 €
1219/3065	27,70 a	Vor dem Pelzer	Majerus Christ.	55,40 €
178	23,90 a	In Kilker	Glesener Joé	45,80 €

- 3.

a) Le conseil communal décide unanimement de ne pas faire valoir son droit de préemption concernant les parcelles sises partiellement en zone d'habitation, au lieu-dit « rue du Hallerbach », inscrites au cadastre de la commune de Waldbillig, section A de Haller, sous les numéros 245/2378, 245/2381 et 245/2.

b) Le conseil communal décide à l'unanimité des voix de ne pas faire valoir son droit de préemption concernant la parcelle, lieu-dit Halerhicht, place occupée par un bâtiment d'habitation, construction spéciale contenant 50 ares 50 centiares, inscrite au cadastre de la commune de Waldbillig, section A de Haller, sous le numéro 780/0.

4. Le conseil communal décide unanimement de marquer son accord au projet de morcellement du terrain inscrit au cadastre sous le numéro 906/2181, section A de Haller, contenant 11 ares 2 centiares en deux parcelles de taille identique.

5. Le conseil communal approuve le contrat de bail du 8 septembre 2020 aux termes duquel Monsieur Emile Edouard Lies de Waldbillig déclare louer à

l'administration communale de Waldbillig un silo d'une surface de 45x8m sis sur une parcelle sise à Waldbillig, section B de Waldbillig, inscrite au cadastre sous le numéro 789/4228 au prix de 150,00 € (cent cinquante euros) par mois.

6. Le conseil communal marque son accord au compromis de vente du 9 septembre 2020 aux termes duquel l'administration communale déclare vendre à la société FIMAGU les parcelles du domaine privé communal sises à Haller, section B de Haller, inscrites au cadastre sous les numéros 245/2374, 245/2375 et 245/2376 d'une contenance de 20,5 centiares au prix de 12.300,00 € (douze mille trois cents euros).

7. Le conseil communal décide à l'unanimité des voix d'adopter le PAP au lieu-dit « Hierheck - In Arken » à Christnach sous condition :

- de respecter la réclamation formulée par Monsieur Pierre Kraus-Arendt concernant les reculs à respecter et d'appliquer les reculs imposés par le règlement de la zone HAB-1 du PAP-QE, notamment d'exiger que le point le plus rapproché d'une limite postérieure doit se trouver à une distance de sept mètres au minimum ;

- de ne pas apporter les modifications proposées par la cellule d'évaluation conformément au règlement grand-ducal du 8 mars 2017 concernant le contenu du plan d'aménagement particulier « quartier existant » et du plan d'aménagement particulier « nouveau quartier » portant exécution du plan d'aménagement général d'une commune et

- d'exiger une indemnité compensatoire pour terrains non cédés au montant de 25.000 € par are, notamment d'une surface de 4 ares 24 ca, qui servira à l'amélioration de la sécurité routière dans la partie supérieure de la rue Hierheck, à proximité immédiate du PAP, notamment

- o premièrement, par la mise en œuvre de mesures infrastructurelles visant à réduire la vitesse et à renforcer la sécurité routière ;

- o deuxièmement, par l'aménagement d'un passage pour piétons avec éclairage public des deux côtés de la rue.

8. Le conseil communal marque son accord au devis de 70.000,00 € (TTC), honoraires d'ingénieur compris relatif au projet portant sur la pose d'une conduite d'eau entre les localités de Waldbillig et de Christnach, phase 1, élaboré par le Bureau d'études et de services techniques BEST. Ces travaux seront réalisés ensemble avec les travaux exécutés par Sidest dans le cadre de la pose de la conduite de refoulement des eaux usées menant dans la station d'épuration construite à Christnach.

9. Le conseil communal marque son accord

1. au virement d'un don d'une valeur de 125 €

- pour la naissance d'enfants de salariés communaux, notamment les agents de l'administration, le personnel de l'entretien des surfaces, les agents du service du transport scolaire et les salariés du service technique communal, et d'enfants des conseillers communaux en fonction ;
- pour les agents communaux susnommés et pour les conseillers communaux en fonction en cas de leur mariage, de leur décès ou du décès de leurs proches jusqu'au 2e degré de parenté ainsi qu'en cas de décès de conseillers communaux qui ne sont plus en fonction ;

2. d'insérer une annonce de décès dans un journal luxembourgeois en honneur des agents communaux susnommés, des conseillers communaux en fonction ainsi que des conseillers communaux qui ne sont plus en fonction.

10. Le conseil communal décide à l'unanimité des voix :

- de ne pas s'engager à l'avance, mais de délibérer à l'avenir, année par année, pendant une séance du conseil communal et ceci avant les festivités de la Fête nationale sur le montant du gain à accorder aux différents sportifs méritants et
- d'accorder pour l'année 2020 une somme de 150 € à Mme Sarah De Nutte de Haller pour ses exploits sportifs.

11. Le conseil communal décide unanimement :

- de participer à la deuxième édition du « Velossummer 2021 » pendant tous les weekends

possibles, notamment les samedis et dimanches du 31.07-1.08, 7.08-8.08, 14.08-15.08, 21.08-22.08 et 28.08-29.08 ;

- de se concerter avec les communes avoisinantes sur d'éventuels circuits cyclo-touristiques inter-communales ;
- de charger le groupe de travail communal « Velos- a Wanderweeër » du choix des itinéraires possibles pour les différents weekends ;
- et de communiquer la décision des itinéraires retenus le plus rapidement possible au ministère du Tourisme.

12. Le conseil communal décide unanimement de ne pas accorder de subside à Rial et de reporter la décision sur le subside à accorder à Andamos à la prochaine séance du conseil communal et de demander à Andamos asbl le rapport de caisse révisé de 2019 afin de pouvoir trancher sur un accord de subside éventuel.

Le conseil communal décide de ne pas accorder de subside à Frënn vum Pompjeesmusée an der Géitz. Le conseiller Michels s'est prononcé en faveur d'un subside à Frënn vum Pompjeesmusée an der Géitz.

Le conseil communal décide avec 5 voix contre deux voix et une abstention de ne pas accorder de subside à Little Angels. Les conseillers Henx et Tobes se sont prononcés en faveur d'un subside à Little Angels, tandis que la conseillère Meyers s'est abstenue du vote.

Le conseil communal décide unanimement d'accorder un subside de 75 € aux associations suivantes :

- Fir d'Kanner a Latäinamerika ;
- Association nationale des victimes de la route asbl ;
- Frères des Hommes ;
- Action pour un monde uni asbl ;
- SOS villages d'enfants monde.

13. Le Conseiller Michels se renseigne sur l'arrêt de bus situé de l'autre côté de l'hôtel à Haller dans la rue

des Romains. Il constate que l'abri de bus est sale et devrait être nettoyé. La bourgmestre répond qu'en effet cet abri devrait être enlevé parce que l'arrêt a été supprimé.

Sur demande du conseiller Michels, la bourgmestre informe que sur le terrain situé devant l'école préscolaire à Waldbillig quatre containers et un module comprenant des W.C. seront installés. Ce nouvel équipement servira comme salle de classe pour les cours d'accueil du préscolaire. Le bâtiment du préscolaire ne présente pas de salle de classe supplémentaire qui pourrait être utilisée à ces fins. L'emplacement initial prévu derrière l'église n'a pas été retenu. La place de jeux située vis-à-vis du préscolaire sera réaménagée et la grande balançoire, après avoir été restaurée, y sera déplacée. Les enseignants de l'école préscolaire vérifient si les locaux seront aussi utilisés comme salle de mouvement, comme demandé pendant la dernière séance du conseil communal par le conseiller Michels.

Le conseil communal est informé que le saint Nicolas ne pourra venir en personne cette année à l'école.

Un film est tourné en présence de saint Nicolas et du « Houseker ». Ce vidéomessage sera montré en classe le 4 décembre 2020. Les élèves recevront leur cadeau comme les années précédentes.

Le conseiller Tholl communique que le tracteur communal utilisé pour la tonte du gazon au terrain de football devrait être remplacé et demande si la commune peut prévoir l'achat d'un nouvel engin au budget de 2021. Le collège échevinal demande à Monsieur Tholl de demander des offres de prix y relatifs.

Le collège échevinal propose de faire un cadeau de remerciement de fin d'année au personnel de la commune ainsi qu'aux membres des commissions consultatives et du conseil communal parce que durant l'année en cours, le dîner de printemps a dû être annulé et, le pot de fin d'année ne pourra avoir lieu à cause du Covid-19.

DE BUDGET 2021

Den 29. Dezember 2020 ass de Budget 2021 am Gemengerot decidéiert ginn. De Rapport vun där Sëtzung steet an der nächster Nummer vum FUUSS.

An deem Budget sinn déi wichtegst Zuelen déi heiten, op- oder ofgeronnt:

Ordinairë Budget:

- Recetten: 6.775.000 Euro
- Depensen: 5.069.000 Euro

Extraordinairë Budget:

- Recetten: 3.988.000 Euro
- Depensen: 6.449.000 Euro

Gross Investissemter fir 2021:

- Waasser: Kanalisatioun, Reen, Baachen, Leitungen a Reservoiren: 2.340.000 Euro;
- Feldweeër, Stroossen, Duerfzentren: 773.000 Euro;
- Infrastrukturen an Equipement vu Maison relais a Schoulen: 205.000 Euro;
- Vergréisserung vum Gemengenhaus, zentral Heizanlag fir d'Gemengegebaier: 1.713.000 Euro;
- Fussballsterrain, Sportshal, Musekssall: 355.000 Euro.

Och de rectificéierte **Budget 2020** ass deen Dag gestëmmt ginn, mat deenen heiten Zuelen, op- oder ofgeronnt:

Ordinairë Budget:

- Recetten: 6.775.000 Euro
- Depensen: 4.476.000 Euro

Extraordinairë Budget:

- Recetten: 992.000 Euro
- Depensen: 6.234.000 Euro

Gross Investissemter vun 2020:

- Waasser: Kanalisatioun, Reen, Baachen, Leitungen a Reservoiren: 2.283.000 Euro;
- Feldweeër, Stroossen, Duerfzentren: 716.000 Euro;
- Touristesche Infrastrukturen am Mëllerdall an um Schéissendëmpel: 1.150.000 Euro;
- Infrastrukturen an Equipement vu Maison relais a Schoulen: 463.000 Euro;
- Fussballsterrain, Sportshal, Musekssall: 1.024.000 Euro.

Eng Partie vun deenen Investissemter gi vum Staat erëmbezuelt. Dowéinst huet och missen 2020 kee Prêt geholl ginn, fir déi héich Investissemter ze finanzéieren.

D'PRÄITELER BRÉCK

Am FUUSS 2020-3 hate mer ausféierlech iwwer déi geféierlech Zoustänn op der Präiteler Bréck geschriwwen an och de Bréif ofgedréckt, deen de Gemengerot un den zoustännege Minister geschriwwen hat, fir Informatiounen ze kréien iwwer de Projet vum Reamenagement.

D'Äntwert vum Minister kënt Dir elo hei liesen ...

 <p>LE GOUVERNEMENT DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG Ministère de la Mobilité et des Travaux publics Département des travaux publics</p>	<p style="text-align: center;">ENTRÉ LE 01 SEP. 2020 Administration communale WALDBILLIG</p>		
<p>Référence : 258810 / 041518 RS - CT</p>	<p>Commune de Waldbillig Madame Andrée Henx-Greischer Bourgmestre 1, rue André Hentges L-7680 Waldbillig</p>		
<p>Dossier suivi par : Caroline Thill caroline.thill@tp.etat.lu 247-83318</p>	<p>Luxembourg, le 28 AOUT 2020</p>		
<p>Concerne : Carrefour « Präiteler Bréck » situé sur le territoire de la commune de Waldbillig</p>			
<p>Madame la Bourgmestre,</p> <p>J'accuse bonne réception de votre lettre du 28 juillet 2020, relative à l'objet cité en référence, et je tiens à m'excuser pour l'absence de réaction à votre première lettre du 25 juillet 2019.</p> <p>En ce qui concerne le projet du carrefour « Präiteler Bréck », je vous informe que l'avant-projet a été approuvé par mes soins le 8 avril 2020.</p> <p>Pour ce qui est des mesures d'apaisement de trafic que vous avez proposées dans votre lettre, celles-ci ont été soumises à l'Administration des ponts et chaussées pour avis.</p> <p>Je ne tarderai pas d'y revenir dès que je serai en possession des rapports afférents.</p> <p>Veillez agréer, Madame la Bourgmestre, l'expression de mes salutations distinguées.</p>			
 François Bausch Ministre de la Mobilité et des Travaux publics			
<p>Adresse postale : L-2940 Luxembourg</p>	<p>Bureaux : 4, Place de l'Europe Luxembourg</p>	<p>tél. : (+352) 2478-2478 fax : (+352) 46 27 09</p>	<p>voisine@tp.etat.lu www.travaux.public.lu</p>

MIR GRATULÉIEREN

De 14. August 2020 sinn d'Marta Piotrowska an de Boris Deberg bestuet ginn.

Den 21. August 2020 sinn d'Nadine Dostert an de Belarmino Varela Mascarenhas bestuet ginn.

De 5. November 2020 sinn d'Linda Dias Videira an den Nuno Rodrigues Pontes gepacst ginn.

De 6. November 2020 sinn d'Shirley Gedink an de Ben Krumlovsky bestuet ginn.

Den 13. November 2020 sinn d'Julie Smit an de Kim Zimmer gepacst ginn.

Fotoen: Gemeng Waldbëlleg

ZIVILSTAND // ÉTAT CIVIL

Gebuerten // Naissances

07/08/2020	Ribeiro Teixeira	Liam	Waldbëlleg
03/09/2020	Hoffmann	Jules	Waldbëlleg
08/09/2020	Dos Santos	Lena	Waldbëlleg
28/10/2020	Weis	Lyv Thérèse	Suewelbuer
10/11/2020	Marotta	Nia	Waldbëlleg

Bestietnesser // Mariages

14/08/2020	Deberg Boris Robert Christian Georges Marie Ghislain & Piotrowska Marta Weronika	Chrëschtnech
21/08/2020	Varela Mascarenhas Belarmino & Dostert Nadine	Waldbëlleg
06/11/2020	Krumlovsky Ben & Gedink Shirley Esther	Haler

Pacs // Partenariats

05/11/2020	Rodrigues Pontes Nuno Rafael & Dias Videira Linda Stéphanie	Waldbëlleg
13/11/2020	Zimmer Kim Benn & Smit Julie Adeline Grada	Chrëschtnech

Stierffäll // Décès

08/10/2020	Majerus Pierre Michel	Chrëschtnech
19/10/2020	Weis Jean	Chrëschtnech
30/10/2020	Jodocy Alice	Chrëschtnech

DÉI NEI CAMIONNETTE

De Service technique an de Schäfferot stinn houfreg nieft der splënterneier Camionnette vun der Gemeng Waldbëlleg. Et ass eng Renault, Modell Master Transport an der Versioun Grande Benne, mat 145 Pæerd, Turbo Diesel, Ofgasen no der Euro-VI-Norm, déi natierlech lokal zu Hiefenech kaaft ginn ass. Si ass schéi rout an affichéiert de Logo vun der Gemeng.

Foto: Filipe Soares

E STÉCK CHRËSTNECH HUET EIS VERLOSS Noruff op de Pierre Majerus

Mir woussten alleguerten, datt dem Pierre Majerus seng Gesondheet ugeschloe wier, an dach ware mir erféiert, wéi et den 8. Oktober 2020 geheescht huet: „De Majerusse Pier ass dout.“ Seng gesondheetlech Problemer huet hien ëmmer erëm mat vill Courage, enger grousser Ausdauer an engem gesonden Optimismus iwwerwonnen. An duerfir hat och kee vun eis domat gerechent, datt säin ieweschte Meeschter hien esou séier géing bei sech huelen.

De Pier Majerus ass den 10. Dezember 1931 zu Meecher op d'Welt komm, wou hien och an d'Primärschoul gaangen ass. Well hie jo aus engem Bauerebetrieb komm ass, louch et jo bal op der Hand, datt hien duerno op Ettelbréck an d'Akerbauschoul gaangen ass. Wéi hien déi mat Erfolleg ofgeschloss hat, stoung hie virun der Entscheidung: Weider an d'Schoul goen oder sech der Landwirtschaft verschreiwen? Fir de Pier war déi Decisioun séier geholl: Hie war schonn an deem Alter dem Bauereberuff verfall an do sollt sech säi ganzt Liewen och näischt méi drun änneren. Mat Begeeschterung konnt hien ëmmer

*De Pierre Majerus bei senger
Untriedsried als Schäfte*

De Pierre Majerus ass den 3. vu lénks. Op senger lénker Säit de Roger Pinnel

De Mëllerdaller Männerchouer. De Pierre Majerus ass de 6. Sänger vu lénks

erëm mat anere Baueren iwwert e gesonde Bësch, e schéint Weessefeld oder eng wäertvoll Déierenzucht diskutéieren. Just e leidenschaftleche Bauer wéi hie wosst ëm all déi Méi a Kompetenz, déi ee muss opbréngen, fir e konkurrenzfähige Bauerebetrib opzebauen.

De Pier léiert d'Juliette Mamer vu Chrëstnech kennen an den 11. Juli 1956 sinn si an der Chrëstnecher Parkierch bestuet ginn; vun do un hunn si zum „Bauerebetrib Mamer“ gehéiert. Hir dräi Jonge Fons, Guy a Jean-Marie hunn no an no d'Famillje vergréissert.

Wéi e roud Fuedem huet d'Landwirtschaft de Pier säi ganz Liewe begleet. Hie war un allem interesséiert, wat mat dem Bauerewiesen an der Landwirtschaft ze dinn hat, an duerch säi Fläiss, säin Interessi a säin Engagement war hien doriwwer ëmmer um leschte Stand. Wéi säin eelste Jong de Betrib iwwerholl huet, sinn zwar eng gewësse Laascht a Verantwortung vum Pier senge Schëllere gefall, awer esou richteg lassloosse vum Betrib konnt hien net. Mee elo hat hien d'Geleeënheet an d'Méiglechkeet sech nach méi wéi je an den Déngscht vun de Baueren an der Allgemengheet ze stellen. Op verschiddene weidere Pläng ass hien aktiv ginn. D'Viraussetzunge waren ausgezechent, fir op där Plaz säi Mann ze stellen, wou hie gebraucht ginn ass. Hie war e richtegen Expert an op säi Rot an op seng Virschléi hunn der vill gelauschtert. Hien hat e wonnerbaart Geschéck, fir seng Meenung un de Mann ze bréngen, säi Wëssen a seng Argumenter waren him dobäi eng grouss Hëllef. Hien huet et fäerdeg bruecht, Brécken ze bauen tëschent Beruffskolleegen, déi mol net mateneen eens waren. Dat ass gaangen ouni ze streiden, wann och d'Stëmme munnechmol méi haart gi sinn. Mee

zum Schluss ass awer meeschtens e Konsens fonnt ginn an et ass dann un engem Strang an der Landwirtschaft gezu ginn.

De Pier huet déi ganz Entwécklung vun der Landwirtschaft – vun nom Krich u bis elo – erlieft an net einfach laanscht sech erof lafe gelooss. Et war net ëmmer einfach, déi verschidde Phase matzemaachen, well et waren der och derbäi, déi zimmlech schwéier ze erdroe waren. Lues a lues ass hien ëmmer méi bekannt a respektéiert ginn an de Genossenschaften, an de Verwaltungen an an de Ministère. Seng frëndlech, jovial Manéier, fir mat de Leit ëmzegoen, huet him munnech Dier opgemaach an doduerch huet hie villes am Déngscht vum Bauerestand wéi och vun der Gemeng an der Par errecht.

An der Landwirtschaftskammer, am FLB (Fräie Lëtzebuerger Bauerverband) an an der Saatbaugenossenschaft war hie jarelaang gewielten an aktive Member. Ob als President vun der Dikrecher Raiffeisekeess oder als Vize-President vum Piusverband, wou hien am Oste virun allem an de Generalversammlungen seng Organisatioun wierdeg vertrauden huet, iwwerall war hien net zulescht och wéinst senger héiflecher a respektvoller Aart geschätzt a gefrot.

Natierlech war de Pier och an der Gemeng Waldbëlleg aktiv an huet vun 1975 bis 1987 de Poste vum Schäfte bekleet a vun 1983 bis 2010 de Poste vum President vum Office social. E grousst Engagement huet hien Enn de 1970-er Jare bäi deene villen Aarbechten, déi am Kader vun der Restauratioun vu Gemeng a Staat zu Chrëstnech gemaach gi sinn, bewisen. Seng exzellent Zesummenaarbecht mat

De Pierre Majerus niest dem Deputéierten André Bauler. Vis-à-vis sëtzen den deemolege Buergermeeschter Jean-Luc Schleich, dem Pierre säin Nofollger als President vu Jonk an Al, Willy Smit, déi haiteg Buergermeeschtesch Andrée Henx-Greischer

D'Abschiedsried als President vu Jonk an Al

de Verwaltungen a besonnesch mam Service des sites et monuments nationaux ware virbildlech an d'Resultat, d'Modellduerf Chrëstnech, léisst sech weisen. Als Vize-president vum Syndicat d'initiative et du tourisme vun der Gemeng Waldbëlleg war him vill um Bild no bausse vu senger Gemeng geleeën.

An och an den Nopeschdierfer war de Pier gefrot: am Mëllerdaller Männerchouer, an de Chrëstnecher Eedemen an an der Chorale vun Hiefenech.

Awer virun allem seng Verdéngschter fir de Chrëstnecher Gesank verdengen et ervirgehuewen ze ginn. Fir hie war et eng Selbstverständlechkeet d'Presidentschaft vun der 75-Jar Feierlechkeete vun der Chorale Ste-Cécile ze iwwerhuelen a sech komplett där Aufgab hierzeginn.

Als gleewege Chrëscht war et him eng grouss Éier der Chrëstnecher Par fir d'éischt als Sekretär an dunn als President ze déngen. E ganz grouse Verdéngscht huet de Pier awer am Senioreveräin „Jonk an Al Waldbëlleg“, wou hien iwwer 30 Jar, vun 1988 bis 2018, en engagéierten a waarmhärzege Grënnungs-President war.

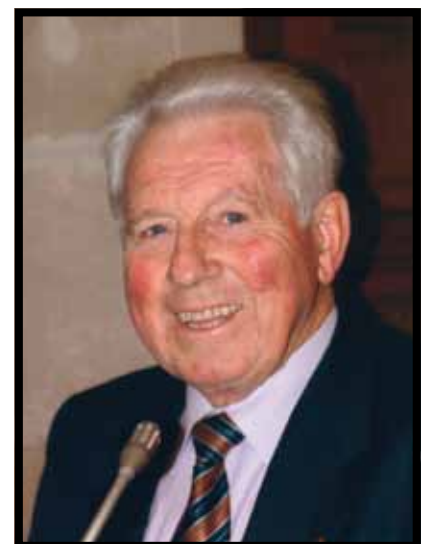
Hie war frou mat senger ganzer Famill an ass ëmmer erëm gären a „säin“ Éisleck gefuer. Wéi dacks huet hien aus där schwéierer Zäit vun der Ardennenoffensiv gezielt, eng Zäit, déi hien als jonke Kärel déif markéiert huet.

Bei all senger ville benevolen Aktivitéite war seng Fra Juliette, mat där hien e virbildleche Stot gefouert huet, him doheem e wichtige Réckhalt. Besonnesch houfreg war hien op all seng aacht Enkelkanner.

Eng immens Freed war fir de Pier, wéi virun e puer Jar seng Famill en neie moderne Bauerebetrieb zu Chrëstnech uewe „bäi d'Kräiz“ opgeriicht huet. De Pier war berouegt; de Grondstee fir d'Zukunft vum Landwirtschaftswiesen „A Barthels“ vu Chrëstnech war domadder geluecht.

Pier, déi vill Leit, déi op dengem Begriefnes derbäi waren, hu bewisen, wéi beléift a respektéiert, datt s du waars. Deng Frënn a Bekannte soen dir e grouse Merci fir alles, wat s du gelescht hues, fir d'Veräiner, d'Gemeng, de Bauerestand, deng Familljen. Du krus de Bewäis, wéi enk si mat dir verbonne waren. Mir wëllen dir e grouse Merci noschécken, vergiesse wäerte mir dech ni.

*Denis Dimmer
Fotoen: Gemeng*

D'INTEGRATIOUNSKOMMISSIOUN

Liebe neue Bewohner, liebe Neuankömmlinge, liebe Bewohner

Sie sind soeben in der Gemeinde Waldbillig angekommen, und wir freuen uns, Sie herzlich willkommen zu heißen. Seine Koffer an einem unbekanntem Ort auspacken und sich einzuleben ist ein wichtiger Moment verbunden mit Freude und Hoffnungen, aber auch mit Schwierigkeiten und Herausforderungen.

Sind Sie bereits ein langjähriger Einwohner, wenden wir uns jedoch auch mit der gleichen Freude an Sie.

Die Gemeinde Waldbillig gehört zu den Gemeinden mit relativ wenigen ausländischen Einwohnern. Laut unseren aktuellen Informationen setzt sich die Gemeinde zu 71 % aus Luxemburgern und zu 29 % aus Ausländern zusammen. Mehr als 38 verschiedene Nationalitäten leben hier zusammen, und jedes Jahr werden um die 85 neue ausländische Einwohner willkommen geheißen. Diese kulturelle Vielfalt ist zwar ein unbestreitbarer Reichtum, aber auch eine große politische und soziale Herausforderung im Hinblick auf den sozialen Zusammenhalt und die Integration. Integration ist nicht die Angelegenheit von einigen bestimmten Personen, sondern eine tägliche Aufgabe für alle.

Am 4. Dezember 2020 wohnten 1.903 Einwohner in der Gemeinde Waldbillig, davon 1.346 Luxemburger, 494 ausländische EU-Bürger und 62 Nicht-EU-Bürger sowie ein Staatenloser.

Haben Sie Fragen zu Verwaltungsverfahren oder zum kulturellen Leben in Ihrer Gemeinde? Kontaktieren Sie die beratende kommunale Integrationskommission. Wir beantworten Ihnen gerne Ihre Fragen:

E-Mail-Adresse: integratioun@waldbillig.lu

Die beratende kommunale Integrationskommission der Gemeinde Waldbillig:

Greisch Jean-Paul (Präsident)
Dammé Sybille (Vizepräsidentin)
Gys Hof (Mitglied)
Henx Andrée (Mitglied)
Lushiku Paul (Mitglied)
Majerus Rose (Mitglied)
Moulin Theo (Mitglied)

Unsere Aufgaben

Die beratende kommunale Integrationskommission berät und unterstützt bei Bedarf die Gemeindebehörde, insbesondere bei:

- der Erleichterung der sozialen, wirtschaftlichen, politischen und kulturellen Integration aller Einwohner der Gemeinde
- der Förderung des Dialogs, des interkulturellen Austauschs und des gegenseitigen Verständnisses zwischen allen Einwohnern der Gemeinde
- der Information der Gemeindeverwaltung über die Situation von Ausländern in der Gemeinde
- der Erleichterung der Verwaltungsbeziehungen zwischen ausländischen Einwohnern und der Gemeindebehörde
- der Aufgabe der Gemeindebehörde, angemessene Lösungen für die spezifischen Probleme der ausländischen Einwohner und deren Familien aufgrund ihrer Integration in die lokale Bevölkerung anzubieten
- der Zusammenarbeit mit lokalen Vereinen bei der Organisation von Sport- und Freizeitaktivitäten, aber auch kulturellen und erzieherischen Aktivitäten und Veranstaltungen

Greisch Jean-Paul

Dammé Sybille

Gys Hof

Henx Andrée

- der Aufgabe darauf zu achten, dass Informationen über die Arbeit des Gemeinderats und der Kommission regelmäßig an alle Haushalte verteilt werden, zumindest in französischer und luxemburgischer und/oder deutscher Sprache
- der Förderung zur Mitarbeit ausländischer Mitglieder in anderen kommunalen Beratungskommissionen.

Die Stellungnahme der Kommission wird zu folgenden Punkten vom Gemeinderat eingeholt:

- Empfangs- und Integrationsmaßnahmen in der Gemeinde;
- Sensibilisierung der Ausländerinnen und Ausländer im Hinblick auf eine Teilnahme an den Kommunalwahlen;
- Regelung der Nutzungsbestimmungen der Sport- und Kultureinrichtungen der Gemeinde.

Die beratende kommunale Integrationskommission und „De FUUSS“

Der kommunale Bericht / die kommunale Zeitung „De FUSS“ kann ebenfalls die Integration und den sozialen Zusammenhalt unterstützen, indem er:

- thematische Unterlagen mit Ansätzen und Praktiken veröffentlicht, die der Bevölkerung und den Vereinen helfen können ihr Integrationspotenzial zu stärken
- Einwohner oder Gemeinschaften verschiedener Nationalitäten vorstellt

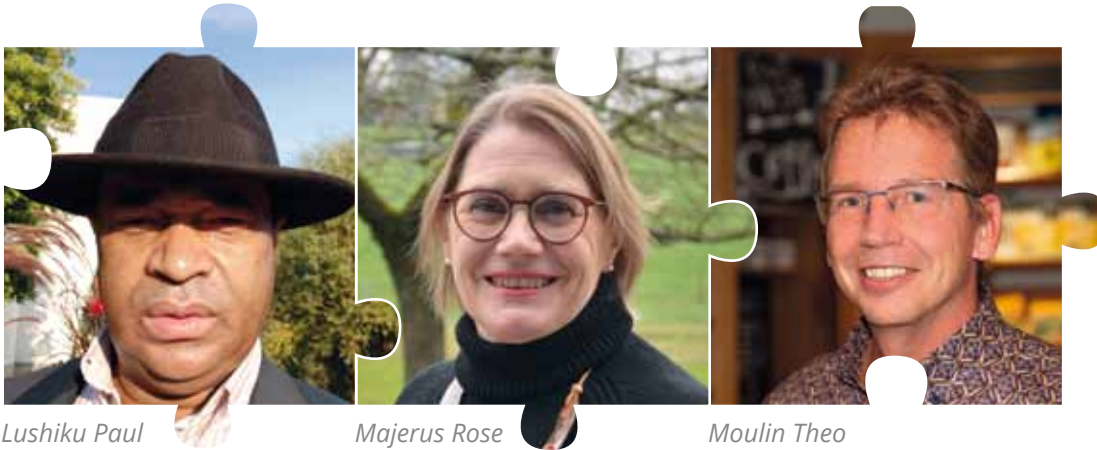
- die Sitten und Gebräuche verschiedener Nationalitäten aufzeigt
- Mitteilungen in verschiedenen Sprachen enthält
- Fragebögen oder Umfragen veröffentlicht
- bewährte Praktiken auch aus anderen Gemeinden verbreitet.

So wollen wir den Inhalt der nächsten Ausgabe vom „De FUUSS“ vervollständigen und hoffen auf Ihre Teilnahme, um die Vielfalt und den Reichtum unserer Gemeinde vorstellen zu können.

***Chers nouveaux habitants,
chers nouveaux arrivants,
chers habitants***

Vous venez d'arriver dans la commune de Waldbillig et c'est avec plaisir que nous vous souhaitons une cordiale bienvenue. Poser ses valises dans un endroit inconnu et s'y installer est un moment important avec ses joies, ses espoirs mais aussi ses défis et ses difficultés.

Si vous êtes un habitant de longue date c'est avec le même plaisir que nous nous adressons également à vous.

Lushiku Paul

Majerus Rose

Moulin Theo

La commune de Waldbillig est une des communes qui compte relativement peu d'habitants de nationalité étrangère.

D'après les informations à notre disposition, la commune se compose de 71 % de Luxembourgeois et de 29 % d'étrangers. Plus de 38 nationalités différentes s'y côtoient et près de 85 nouveaux habitants étrangers sont accueillis chaque année. Si cette diversité culturelle constitue une richesse indéniable, elle est aussi un défi politique et social majeur en termes de cohésion sociale et d'intégration. Or l'intégration n'est pas l'affaire de quelques-uns mais c'est une tâche quotidienne commune à tous.

Le 4 décembre 2020, la commune de Waldbillig comptait 1.903 habitants, dont 1.346 Luxembourgeois, 494 ressortissants d'autres pays de l'Union européenne et 62 de pays tiers ainsi qu'un apatride.

Vous avez des questions concernant les démarches administratives ou la vie culturelle dans votre commune?

Nous sommes à votre disposition pour vous conseiller.

Adressez-vous à la commission consultative communale de l'intégration (CCCI) ! Nous répondons à vos questions :

Adresse courriel : integratioun@waldbillig.lu

La CCCI de la commune de Waldbillig

Greisch Jean-Paul (président)
 Dammé Sybille (vice-présidente)
 Gys Hof (membre)
 Henx Andrée (membre)
 Lushiku Paul (membre)
 Majerus Rose (membre)
 Moulin Theo (membre)

Nos missions

La commission consultative communale d'intégration conseille et, le cas échéant, assiste les autorités communales notamment pour :

- faciliter l'intégration sociale, économique, politique et culturelle de tous les résidents de la commune ;
- favoriser le dialogue, l'échange interculturel et la compréhension mutuelle entre tous les résidents de la commune ;
- informer l'administration communale sur la situation des étrangers résidant dans la commune ;
- faciliter les relations administratives entre les résidents étrangers et les services de l'administration communale ;
- proposer aux autorités communales des solutions adéquates aux problèmes spécifiques des résidents étrangers et de leurs familles du fait de leur insertion dans la population locale ;

- collaborer avec des associations locales dans l'organisation de loisirs, d'activités et de manifestations culturelles, éducatives, récréatives ou sportives ;
- veiller à ce qu'une information systématique sur les travaux du conseil communal et de la commission soit distribuée périodiquement à tous les ménages, au moins en langues française et luxembourgeoise et/ou allemande ;
- encourager la présence de membres étrangers dans les autres commissions consultatives communales.

L'avis de la commission est demandé par le conseil communal sur :

- les mesures d'accueil et d'intégration dans la commune ;
- la sensibilisation des étrangers en vue de leur participation aux élections communales ;
- les règlements d'utilisation des infrastructures sportives et culturelles de la commune.

La CCCI et le « De FUUSS »

Le bulletin communal « De FUUSS » peut également soutenir l'intégration et la cohésion sociale par :

- la publication de dossiers thématiques avec des approches et pratiques qui peuvent aider la population et les associations à renforcer leur potentiel d'intégration
- la présentation d'habitants ou de communautés de différentes nationalités
- la présentation des us et coutumes des différentes nationalités
- des communications en différentes langues
- la publication de questionnaires ou de sondages
- la divulgation de bonnes pratiques, même celles d'autres communes.

C'est ainsi que nous comptons compléter le contenu des prochaines éditions de « De FUUSS » et nous espérons voir vos contributions afin de pouvoir présenter la diversité et la richesse de notre commune.

Dear new residents, dear new arrivals, dear residents

You have just arrived in the commune of Waldbillig and we are pleased to welcome you. Unpacking one's suitcases in a new place and settling in is an important moment associated with joy and hope, but also with challenges and difficulties.

If you are already a long-time resident, we reach out to you with the same pleasure.

The commune of Waldbillig is one of the communes with relatively few foreign inhabitants. According to our latest information, 71 % of the community is made up of Luxembourgers and 29 % of foreigners. More than 38 different nationalities live here together, and every year about 85 new foreign residents are welcomed. While this cultural diversity is an undeniable richness, it is also a major political and social challenge in terms of social cohesion and integration. Integration is not the task of someone specific, but a daily task for everyone.

On 4th Dezember, 2020 there were 1.903 inhabitants in the Commune of Waldbillig, 1.346 Luxembourgers, 494 other EU-nationals and 62 from non-EU-member states as well as one stateless person.

Do you have any questions about administrative procedures or the cultural life in your commune? We would be happy to assist you.

Contact the municipal advisory committee on integration. We will gladly answer your questions:

E-mail adress: integratioun@waldbillig.lu

The municipal advisory committee on integration of the commune of Waldbillig:

Greisch J-P (President)
 Dammé Sybille (Vice President)
 Gys Hof (Member)
 Henx Andrée (Member)
 Lushiku Paul (Member)
 Majerus Rose (Member)
 Moulin Theo (Member)

Our tasks:

The municipal advisory committee on integration advises and supports the municipal authorities, in particular in:

- facilitating the social, economic, political and cultural integration of all inhabitants of the commune
- promoting dialogue, intercultural exchange and mutual understanding among all the inhabitants of the community
- informing the local authority about the situation of foreigners in the commune
- facilitating administrative relations between foreign residents and local authorities
- providing the local authorities with appropriate solutions to the specific problems faced by foreign residents and their families as a result of their integration into the local population
- cooperating with local clubs in the organisation of sports and leisure activities, as well as cultural and educational activities and events
- ensuring that information on the work of the municipal council and the committee is regularly distributed to all households, at least in French and Luxembourgish and/or German
- promoting the participation of foreign members in other municipal advisory commissions.

The committee's opinion is asked by the municipal council on the following points:

- reception and integration measures in the commune
- awareness of foreigner nationals registering on the electoral roll
- the conditions of use of the commune's sports and cultural facilities.

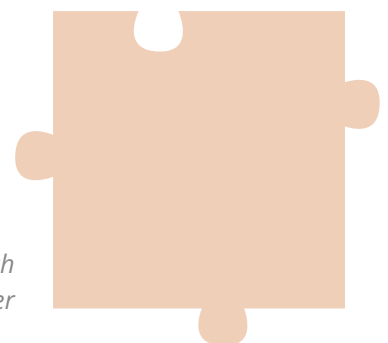
The municipal advisory committee on integration and „De FUUSS“

The municipal report / the municipal magazine “De FUUSS” can also promote integration and social cohesion by:

- publishing thematic documents with approaches and practices that help the population and associations to strengthen their integration potential
- presenting residents or communities of different nationalities
- highlighting the customs and traditions of different nationalities
- publishing information in different languages
- distributing questionnaires or publishing surveys
- spreading good practices, even maybe those applied by other communes.

We hope to be able to join forces with the writing team in the next issue of the “De FUUSS” and kindly ask for your participation to present the diversity and richness of our commune.

*Text: Jean-Paul Greisch
 Fotoen: D'Membere selwer*

INTERVIEW ROGER PINNEL

Wéini hutt Dir als Gemengebuet op der Gemeng ugefaangen?

Den 1. Mee 1994 hunn ech dës Aufgab vu mengem Schwéierpapp Jean-Pierre Steinmetz iwwerholl, deen dëst säit 1930 gemaach huet. Bis haut mécht mir dëst ganz vill Freed. Am Ufank hunn ech nieft dem Raider aushänken och nach déi Informatiounszielene vun der Gemeng ausgedroen, déi haut mat der Post kommen. Elo hänken ech op de véier Plazen an der Gemeng am Raider aus, an ech bréngen den Ordre du Jour vun de Gemengerotssätzungen bei d'Memberen vum Gemengerot.

Wat hutt Dir an Ärem berufflechen Liewe gemaach?

Ech si bis 1940 an d'Schoul gaangen an duerno während dem Krich an Landwirtschaftsschoul zu Rued. Nom Krich war ech fir ee Joer am Militär, wou ech ënner anerem op Poste war bei de Gefaangenelager. Mee Militär war net esou mäint, well ech ëmmer wollt Bauer ginn an immens vill Freed mat Déieren hunn. Ech sinn du vum 1. August 1947 u Mëllechkontroller gi beim Herdbuch an dëst bis den 9. September 1992. An ech hunn doheem am Betrib geschafft. Dëst huet mir immens vill Freed gemaach. Ech hunn och ëmmer erëm gäre Steeën ausgeruff. Dëst huet mir och ëmmer gutt gefall.

Sidd Dir ursprénglech vu Waldbëlleg. Oder säit wéini wunnt Dir hei zu Waldbëlleg?

Ech sinn den 9. September 1927 gebuer a si vu Roudebuer¹. D'Josette Steinmetz an ech hunn eis den 28. Dezember 1954 zu Waldbëlleg bestuet. A säitdem wunnen ech och hei. Elo liewen ech säit 65 Joer an der Gemeng Waldbëlleg.

Wat gefält Iech un der Gemeng Waldbëlleg?

Ech liewen immens gären hei an et huet mir ëmmer ganz gutt gefall. Wéi ech heihi komme sinn, gouf et de Café „a Papi“. Dat war ee vun de gréisste Säll aus der Géigend an en hat eng Keelebunn. Wann do 300 Leit dobanne waren, da war nach ëmmer gutt Plaz.

An där Zäit sinn et och bis zu 27 Mann gewiescht, déi Kéi gestrach hunn. Ech hu vill schéin Erënnerungen un eis Gemeng.

Bei wat fannt Dir, datt d'Liewen an der Gemeng Waldbëlleg kéint verbessert ginn?

Eng Epicerie, dat wier flott. An déi kéinten dann an engems och nach

Brout do hunn. An der Zäit hate mir bis zu dräi Epicerien hei am Duerf, esou wéi och zwee Bistrotten: „A Franken“ a „Beim Koch“.

Dir sidd säit 1994 Gemengebuert; denkt Dir heiansdo un d'Ophalen?

Nee, guer net. Soulaang ech nach kann a mäi Füerschäin hunn, maachen ech dëst ganz gären, well mir dëst vill Freed mécht.

Nieft Ärer Aarbecht als Gemengebuert: A wéi enge Veräiner waart oder sidd Dir aktiv?

Ech war ënner anerem 40 Joer Sekretär vun de Pompjeeën a vun 1975 bis 2018 President vum Juegdsyndikat.

Här Pinnel, mir soen Iech villmools Merci fir dëst flott Gespréich an e grouse Merci fir Äre jorelaangen an onermiddlechen Asaz fir d'Gemeng Waldbëlleg, a mir wënschen Iech weiderhin nëmmen dat Besch.

Maxime Bender

Fotoen: Gemeng Waldbëlleg

Foto mat dem Mask: Damaris

¹ Rodenbourg, haut meeschtens Roudemer genannt, hunn d'Awunner deemools Roudebuer genannt.

SCHOUL & MAISON RELAIS // ÉCOLE & MAISON RELAIS

WAT WAR LASS AN DER MAISON RELAIS?

Cooking show

Bei eis an der Maison relais gëtt fläisseg geschafft. D'Kanner kréien d'Méiglechkeet, zwee- bis dräimol de Mount mam Christophe, eisem Kach, eppes flottes an eiser pedagogescher Kichen ze kachen. Bei all Etapp gi se vun engem Erzéier a vum Christophe begleet.

Vu panéiere bis brode kréien d'Kanner d'Geleeënheet, Zutate kennenzelieren, déi se bis dohinner nach net kennt hunn. Beim Kache bauen se motoresch Fäegkeeten op a léieren, selbstänneg ze schaffen a Verantwortung iwwert hire *Plat du jour* ze iwwerhuelen.

Deen Dag hei gouf et e *Sushi Bowl*. D'Kanner ware begeeschtert an d'Mataarbechter och.

Eise legendäre Bësch

Et gëtt näischt Besseres ewéi frësch Loft an Natur. D'Fissercher ginn och am Wanter an de Bësch.

Zu Haler am Bësch gëtt et vill ze entdecken an ze léieren. An natierlech ass den Honger och immens grouss, wa mir erëm hannescht an d'Maison relais ginn.

It's beginning to look a lot like Christmas

Eng spannend Zäit steet virun eis.

O Corona, du wëlls eis bremsen? Da läis de zwar falsch, well mir hunn e volle Programm. D'Kanner si prett a mir och. Vu kleng op grouss sinn d'Virbereedungen amgaangen, et gëtt gebastelt, dekoréiert a vill gebak. Chrëscht musek leeft bei eis am Gank an an de Säll, a mir sängen zesummen eis al Chrëschtlieder.

Wéi all Joers gi mir vun eise Gemengenaarbechter net vergeess. Si bréngen eis e wonnerschéine Chrëscht-beemchen, dee mir zesumme mat de Kanner dekoréieren.

Eis pedagogesch Kiche gëtt fläisseg benotzt a fir den éischten Advent ass och virgesuergt ginn. Eis Adventskränz, déi d'Kanner selwer gebastelt hunn, si prett, fir datt d'Käerze kënnen ugefaange ginn.

Domadder ass et net gedoen, de Kleesche mécht sech och op de Wee a verstoppt eis Kaddoen ënnert eisem Beemchen. D'Fiissercher bereeden hire Bréif vir a bastelen e klenge Kleeschen aus Holz. E grouse Merci un d'Bëschaarbechter, déi eis d'Material ugeschaaft hunn.

Text a Fotoen: D'Personal aus der Maison relais

AN DER SCHOUL

En neie Container fir de Préscolaire

Aktuell sinn 59 Kanner am C1 zu Waldbëlleg an eis léif, gemittlech Spillschoul platzt aus allen Néit.

Well dëse Plazmangel et schwéier gemaach huet, déi grouss Klassen och emol an zwee oder nach méi kleng Gruppen ze deelen, fir eng optimal Fërderung ze garantéieren, huet d'Léierpersonal vun der Spillschoul sech un de Schäfferot adresséiert, fir no enger Léisung ze sichen. Si sinn hei direkt op en oppent Ouer gestouss an et ass zesummen no enger Méiglechkeet gesicht ginn.

Déi bescht huet eis all e Container geschéngt an esou ass et och gemaach ginn. A Rekordzäit ass den Ënnergrond virbereet, de Container geliwwert, d'Uschlëss gemaach a provisoresch ageriicht ginn, dëst zum Gros duerch d'Gemengenaarbechter, déi hei eng super Aarbecht geleescht hunn.

Während der ganzer Zäit haten d'Spillschoulskanner vill ze kucken a freeën sech elo, am klengen Grupp méi roueg eenzel Stonne vun der Woch an deem neie Raum schaffen ze kënnen.

Och ass d'Klunsel geplënnert ginn an de Gaart nei ageriicht. D'Kanner an d'Enseignanteën aus der Spillschoul soen de Gemengeverantwortlechen an allen Aarbechter ee grouse Merci fir déi gutt Aarbecht.

Niklosdag an der Spillschoul ... ganz anescht wéi gewinnt

Freides, de 4. Dezember koumen d'Kanner ganz opgereegt an d'Spillschoul. Hat de Kleeschen u si geduecht? Kënnt e bei si an d'Schoul?

Direkt hunn si gemierkt, datt et e bëssen anescht wier wéi soss Joren ... firwat, kënnt Dir lech jo all denken. De Kleeschen ass scho bei Alter an de Coronavirus ass fir hien extra riskant!

Mee hien hat déi Waldbëlleger Kanner net vergiess: D'Kaddoen an e gudde Boxemännche louche moies scho prett am Klassesall. All Kand konnt sech iwwert ee schéint Wimmelbuch freeën an zesumme sinn e puer nei Spillsaache fir an der Schoul ausgepaakt a probéiert ginn.

Extra Freed huet de Kanner awer dee schéine Film gemaach, deen de Kleesche fir si opgeholl hat, an deen si andächtig um neie, grouse Fernsee konnte kucken.

Merci, léiwe Kleeschen, a bis d'nächst Joer!

Text a Fotoen: Enseignanteën aus dem C1

De Kleeschen an der Waldbëlleger Schoul

Well de Kleeschen mat sengem Gesell aus deene bekannte Grënn net huet d'äerfe bei d'Kanner an d'Schoul ob Waldbëlleg kommen, huet hien sech d'ëscht Joer eng besonnesch Iddi ausgeduecht.

Fir d'Traditioun oprechtzeerhalen an de Kanner trotzdeem eng Freed ze maachen, hunn de Kleeschen an den Houseker sech mat engem Videomessage un d'Kanner aus der Waldbëlleger Schoul geriicht.

Op engem Samschdeg, wou keen an de Schoulgebaier war, hunn de Kleeschen an den Houseker sech mat enger Filmekipp getraff a sinn duerch déi verschidde Gebaier getrëppelt, fir sech ze vergewësseren, ob d'Kanner gutt geschafft haten. Déi zwee sollten net enttäuscht ginn an hunn de Kanner e klengen Film zougesechnitten, an de Kleeschen huet eng Ried opgeholl. D'ësse Message gouf dunn u sämtlech Léierinnen an Schoulmeeschtere geschéckt.

Och wann de Kleeschen net konnt ewéi gewinnt de Freiden, 4. Dezember, zesumme mam Houseker an der Schoul sinn, kruten allegueren d'Kanner an der éischer Stonn de Message vum Kleesche gewisen.

D'Freed war ganz grouss, och wann d'ëscht Joer alles anescht war.

Theo Moulin

D'Ried vum Kleeschen

Léif Kanner,

dëst Joer ass fir mech an den Houseker e schwéiert Joer. Dir wësst allequerten, datt de Coronavirus an der ganzer Welt säin Onwiesen dreift. An duerfir kenne mir dëst Joer net bei iech ob Waldbëlleg an d'Schoul kommen.

Meng Wichtelcher haten awer eng ganz gutt Iddi. Si hu mir gesot: „Ma Kleeschen, wéi wier et da mat enger flotter Noriicht iwuer Video un déi jonk Leit aus der Waldbëlleger Gemeng?“ Ech hunn dëst immens fonnt a si mat mengem Schlitt op Waldbëlleg geflunn, fir iech des Noriicht kënnen ze ginn. Ëmmer erëm kommen ech gären op Waldbëlleg, fir iech aus dem Himmel e flotte Cadeau matzebréngen.

Ech hu vun äre Léierinnen, Schoulmeeschteren, Educatrices an Educateurs villes erzielt krut, an et mécht mir eng grouss Freed ze héieren, datt dir dat ganz Joer esou brav waart. Den Houseker huet mir awer gesot, datt der e puer vun iech net ëmmer esou brav sinn, an net ëmmer dat maachen, wat se gesot kréien. Hei mengen ech zum Beispill Hausaufgabe maachen, Raumen am Sall oder besser oppassen. Och klapppt et heiansdo net ëmmer esou richtig mam Follegen an et gëtt och oft vill ze vill gebabbelt während der Schoulstonn. D'Joffer Joelle, d'Joffer Martine, d'Joffer Sarah an all déi aner wiere bestëmmt ganz frou, wann dat e bësse géif besser goen.

Wann ech dann awer gesinn, wéi schéin dir gebastelt a gemoolt hutt fir Kleeserchersdag, an är flott Lidder a Gedichter héieren, dann ass fir mech alles erëm an der Rei.

Ech hunn och héieren, datt mol heiansdo een der Joffer frech erëmmault an datt sech och emol heiansdo gestridde gëtt. Léif Kanner, ech mengen et mécht jiddwerengem méi Freed, wa mir léif matenee sinn an eis gutt verstinn.

Den Houseker sot mir awer och, datt der vill vun iech sech verbessert hunn, an datt hien seng Rutte bal all ka mat hannescht an den Himmel huelen. Esou Saachen héieren ech gären, an dofir mécht et mir an dem Houseker esou vill Freed, bei iech ze kommen.

Léif Kanner, net jiddwerengem Kand op der Welt geet et esou gutt wéi iech. Och wann et während dëser Zäit net esou einfach ass, dierft dir net vergiessen wéi gutt dir et hei hutt an dat sollt dir mat Häerze respektéieren. Duerfir Kanner, huet iech déi puer Wuert vu mir zu Häerzen, an ech hoffen, datt mir ons d'nächst Joer erëm kënnen richtig gesinn.

Wéi all Joers hunn ech iech och eppes matbruecht an ech hoffen, datt dëst iech vill Freed bereet.

Ären Elteren, Léierinnen a Schoulmeeschteren, Educatrices an Educateurs an all deenen, déi sech esou gutt ëm iech bekëmmere, soen ech e grouse Merci fir dat, wat si fir iech maachen.

*Dem Kleeschen an dem Houseker hu gehollef, fir dëse Message zesammengestellen:
d'Maud Moulin, de Colin Zandstra, de Fränk Diederich an d'Marta da Silva. Screenshot: Maud Moulin*

Den C2.2. mécht Viz

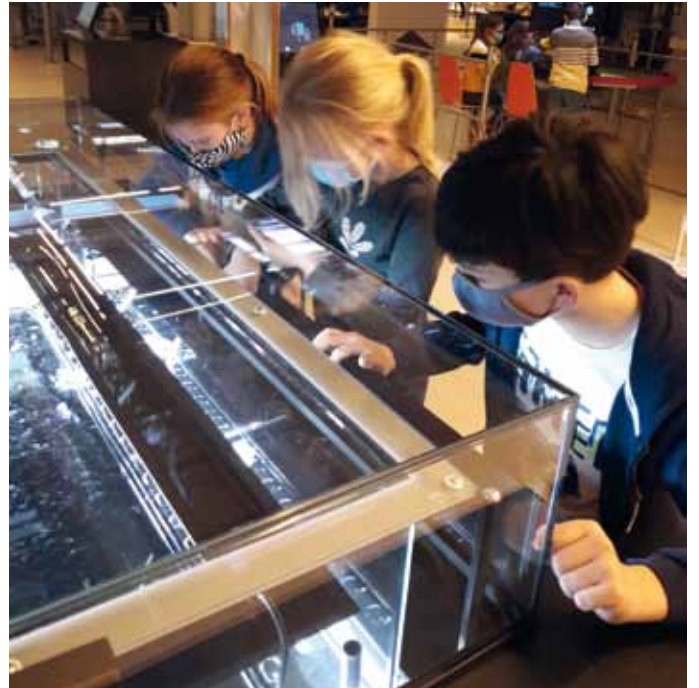
Am Oktober si mir op den Haff vun der Famill Van Meel zu Waldbëlleg Viz maache gaangen. Mir hu geléiert, wéi een Äppel schneit, presst an zu Jus veraarbecht.

Mir hunn eis immens gefreet, fir eise Viz an enger eegener Fläsch mat heem ze huelen an datt mir ganz leckeren Äppelkompott ze schmaache kruten.

De Cycle 2.2 seet dem Tunn a sengen Elteren villmools Merci fir dee flotten Nomëtteg op hirem Haff!

D'Klass C2.2

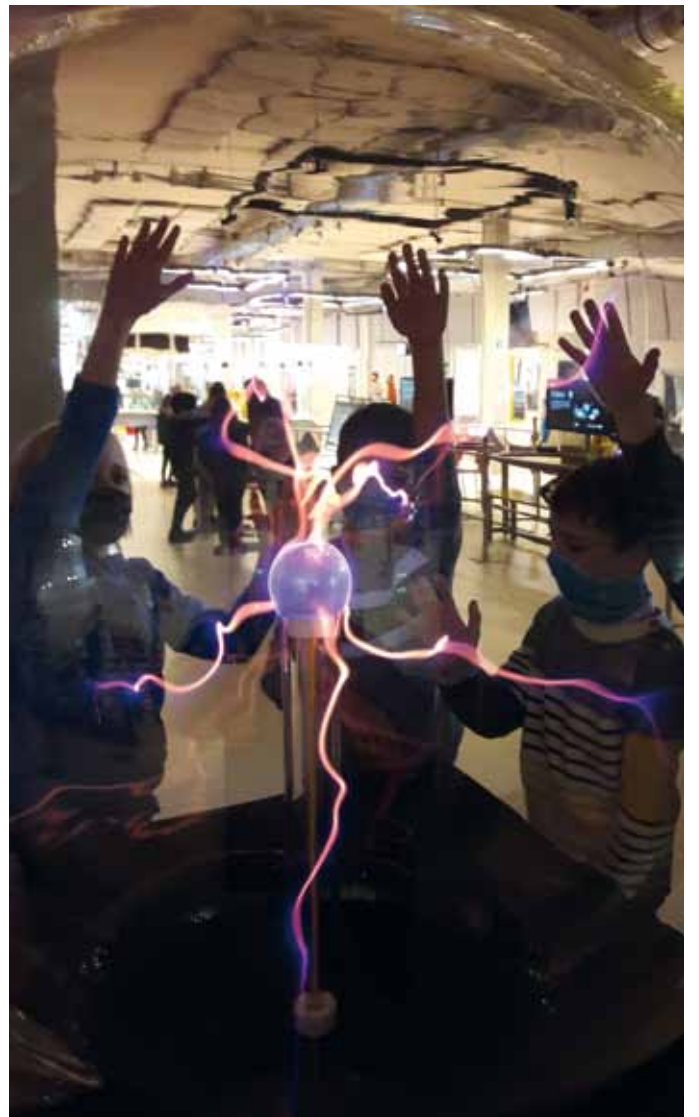

Den C3 am Science Center

De 14. Oktober 2020 hunn d'Kanner aus dem Cycle 3 e puer flott Stonnen am Science Center verbruecht.

Si hu bei Showen iwver Elektrizitéit an Optik matgemaach a konnte selbständig un de villen Experimentéier-statioune schaffen.

Wildblumen pflanzen – Insekten ernten

Zusammen für die Natur

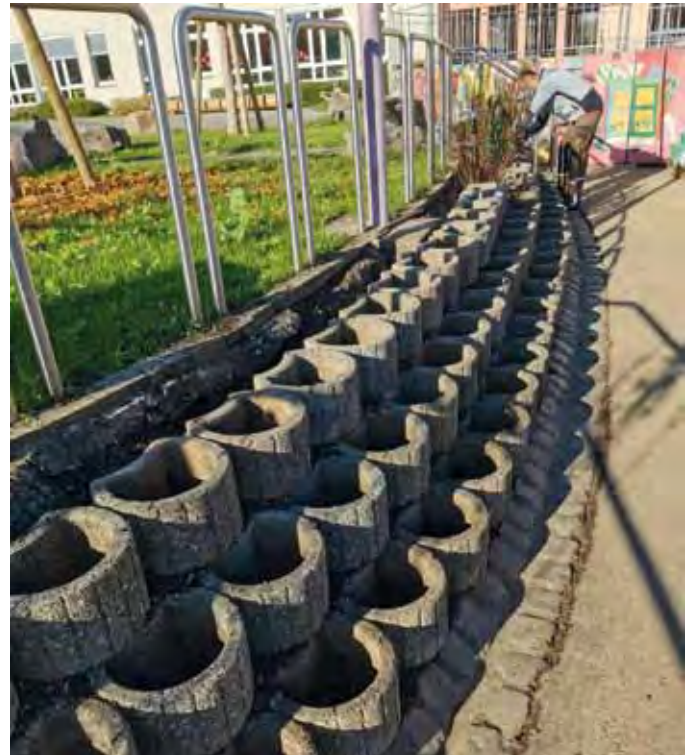
Insektenrückgang, Bienensterben, Artensterben im Allgemeinen, Schlagwörter die uns immer regelmäßiger in den Medien begegnen. Bei Insekten sind europaweit zirka die Hälfte aller Arten bedroht. Bei der Masse aller Fluginsekten ist in den letzten 25 Jahren sogar ein Rückgang von 75 % zu verzeichnen. Fast 80 % aller Blütenpflanzen und damit auch ein Großteil unseres täglichen Obsts und Gemüses ist auf die Bestäubung durch Insekten angewiesen, wobei neben den Honigbienen vor allem Wildbienen und andere kleine Fluginsekten die wichtigsten Bestäuber darstellen. Sie garantieren unsere Ernährung.

Wir müssen aber nicht machtlos zuschauen – sondern wir werden aktiv und können auch den Kindern zeigen, dass wir gemeinsam etwas gegen das Artensterben unternehmen können.

Seit mehreren Jahren bemüht sich die Gemeinde zusammen mit dem Naturpark Möllerdall und dem Berater für Natur-Erlebnisräume Änder Erpelding, kommunale Grünflächen naturnäher zu gestalten, so auch diesen Herbst im Schulhof Waldbillig.

Mit großer Begeisterung konnten über 80 Schüler der Zyklen 3 und 4 vieles über die Insekten erfahren und deren Vorlieben kennen lernen. Am liebsten mögen unsere heimischen Insekten Wildblumen. Deshalb auch die große Pflanzaktion, bei der die Schüler über 300

Auch so kann Schule aussehen – Lebensraum nicht nur für Kinder (naturnaher Schulhof in Bayern)

Gesäuberte Ringe vor der Neubepflanzung

Pflänzchen von 65 verschiedenen Wildblumenarten im Schulhof gepflanzt haben.

Mit der engagierten Hilfe von den Gemeindearbeitern Joaõ und Armen, konnten die stark verunkrauteten Pflanzringe inmitten des Schulhofes gesäubert werden. Mit viel Spaß haben wir alle zusammen neuen Boden eingebracht und eine große Vielfalt an Wildstauden in

Wildbiene auf Knautie

Schüler aus der Klasse von Laura Walch beim Befüllen und Bepflanzen der Steine

die Ringe gepflanzt. Jetzt sind wir alle gespannt auf eine reichhaltige Blüte und auf die Magnetwirkung heimischer Pflanzen auf zahlreiche Insekten. Denn nur an heimischen Pflanzen finden die erwachsenen Insekten sowie ihre Larven Futter, Ablageplätze für die Eier und Schutz übers ganze Jahr. Das schaffen die meisten unserer Zierstauden und exotischen Gehölze in unseren Gärten leider nicht.

***Deshalb das Motto:
Wildblumen pflanzen – Insekten ernten.***

Es hat uns allen riesig Freude gemacht, vor allem, dass eine solche Aktion, auch zu Zeiten von Corona, uns auf andere und freudigere Gedanken gebracht hat – Danke allen Beteiligten!

*Text a Fotoen: Änder Erpelding
(Natur a Mënsch s.à.r.l.)*

Ringe nach der Neubepflanzung

Zufriedene Klasse von Françoise Diedert

Landart

De Cycle 3 huet vun deem gudde Wieder profitéiert a war op Haler an de Bësch „Landart“ machen. Op de Fotoe sinn e puer Andréck vun de Konschtwierker, déi dobäi entstane sinn.

Conny Den Reijer

ELTEREVEREENEGUNG WALDBËLLEG

Generalversammlung 2020

Dëst Joer ass alles anescht! Deen übleche Sproch, wei een en esou dacks schonn héieren huet. Am Comité vun der Elterevereenegung hate mir ons och d'Fro gestallt, wéi mir dann ons Generalversammlung am November ofhale sollten.

Déi ass normalerweis am Veräinsbau zu Chrëschtnech oder an der Cafeteria zu Waldbëlleg, mat duerno engem Patt an engem Plateau Kéis.

Mee dëst Joer hu mer decideiert, eng Versammlung iwwer Zoom ze halen. Ewéi mir den 11. November doheem all prett woren, ass iergendwéi näischt gaang. Mir hunn nach probéiert, en neie Code ze maachen, ma d'Technik huet ons am Stach gelooss.

Mir wëllen ons heimat nach emol bei all den interesséierte Leit entschëllegen, datt et net geklappt huet.

Mir géifen dann d'Versammlung d'nächst Joer ënner normale Konditiounen nohuelen.

Onsen aktuelle Comité:

Chantal Albert, Catalina Baden, Zara De Montigny, Martine Hahn, Carole Marbes-Reuter, Mireille Mathes, Nathalie Meyer-Chevalier, Annick Menster, Jessica Schumacher, Jessica Schmitz, Katrin Tobes

Adventsmaart emol anescht ...

Am Joer 2020 ass och en Adventsmaart e bëssen anescht.

Duerch de Covid-19 war et net méiglech, d'Editioun 2020 vum traditionellen Adventsmaart vun der Elterevereenegung vu Waldbëlleg ewéi gewinnt ze organiséieren. D'Membere vum Comité hunn sech zesummegeesat, a séier stoung d'Iddi, eng Adventstombola op d'Been ze stellen. Dank dem groussen Asaz vun alle Memberen an der grousser Solidaritéit vu ville lokalen a regionale Betriber hate mir séier eng Tombola mat bal 200 Präisser zesummen.

D'Kanner vum Précocé bis Cycle 4.2 konnte Louse kafen a flott Präisser gewinnen.

E Samschdeg, den 28. November, konnten alleguer d'Präisser an eis gebastelt Adventskränz an engem Drive-in bei der Sportshal ofgeholl ginn.

Et war e groussen Erfolleg, a mir profitéieren op dëser Plaz nach emol dovunner, all eise Sponsoren e grouse Merci ze soen, esou wéi och all de Kanner mat hiren Elteren an dem Léierpersonal, déi eis esou gutt bei dëser Aktioun ënnerstëtzt hunn.

MERCI

Agence Goedert - Alice Greischer - Apdikt Fiels - Aquatower Bäerdref - Asport Angelduerf - Auberge de jeunesse Beefort - Bäerdrefer Eck - Bäerdrefer Kéis - Beetebuerger Park - Biobuttek Téisty lechternach - Boulangerie Jeitz - Delhaize Beefort - Dimmer Fiels - Dumong Ettelbréck - École privée Fieldgen - Électricité Hahn - Librairie Ernster Ettelbréck - Foyer Jonglënster - Frelander Miersch - Globus Jonglënster - Haff am Aker - Heringer Millen Touristcenter Mëllerdall - Holzhaichen - LaLux Ettelbréck - Leoni Els Ettelbréck - SamKats lechternach - Schräinerei Baden Waldbëlleg - Spuerkeess - Sumsi.lu - Sweet Cotton lechternach - Trifolion lechternach - Venezia lechternach - Versis Colmer-Bierg

EIS LAUREATEN AN DER MUSEKSSCHOUL

Wéi all Joer kruten eng Partie, meeschtens jonk, Awunner aus eiser Gemeng zu lechternach an der Museksschoul en Diplom oder e Certificat. Wéi esou viles ass dee gewinnte feierlechen Owend am Trifolion mat Recitalle vun de beschte Schüler a mat der Iwwerreechung vun Diplomer a Certificaten un all Schüler aus der Regioun der Pandemie zum Affer gefall.

Nawell sollen déi fläisseg Museker aus eiser Gemeng hei am FUUSS ernimmt ginn, a mir félicitéieren si ganz häerzlech:

- Zohra Barthelemy vum Freckeisen, an der classescher Percussioun;
- Aurélie Bollendorff vun Haler, am classeschen Tanz;
- Louis Ewers vun Haler, an der Formation musicale;
- Marco Kimmes aus dem Mëllerdall, um Bugel;
- Rodrigo José Machado vu Waldbëlleg, an der Formation musicale;
- Éliot Massen vu Chrëschtnech, an der Formation musicale;
- Louis Meyer vu Chrëschtnech, an der Formation musicale;
- Sara Pereira Peixoto vu Waldbëlleg, um Piano;
- Yana Tzanevska vu Waldbëlleg, am Gesang;
- Jil Winandy vu Waldbëlleg, an der classescher Percussioun.

VERÄINER // ASSOCIATIONS

AEROMODELLISTE VU CHRËSTNECH

Plädoyer fir en Hobby: Fliegermodellbauer

„Wat Zäiten! Wou geet dat hin? D'Biodiversitéit hëlt of, vill ze wéineg Reen, grouss Natioune wëssen net méi, wéi Demokratie geschriwwé gëtt ... an als Kréinung, de Sars-CoV-2-Virus an d'Covid-19-Pandemie! D'Joer 2020 huet ellen um Gemitt vun eis all gerappt!

An esou engem Fall kënnst engem en ausfëllenden Zäitverdreif zupaass!

Beim Confinement an der Bastelstuf ginn technesch Problemer geléist, Material gewielt a fachgerecht bearbecht, elektresch Verbindunge fabrizéiert, Elektronik agebaut a programmiert; den Energiebilan gëtt optiméiert, sech tëscht Bensinn- oder Elektro-Undriff, oder verschiddene Propelleren decidéiert. Esouguer d'Formation continue bei de Kollegegen oder um WWW ass gesot. Fir dann esou schéi

Modeller ze weisen, wéi hei op de Biller ze gesinn.

Duerno geet et bei guddem Wieder (richteg Wandstäerkt, Wandrichtung, Temperatur) op den Terrain, an d'Natur. A wann do schéi geméit a gewalzt ginn ass, da kënnst deen ergräifende Moment, wou no viller Méi, mat och Réckschléi, de Modell vum Buedem ofhieft an no e puer Trimmflich e wonnerbaart Flugbild presentéiert. Mat engem Schlag sinn all déi béis Gedanken a Suergen op der Sait an e Gefill vu Vertrauen an Zefriddenheet mécht sech breet beim Hobbypilot.

Um AMC-Terrain sinn d'Flugkompetenzen därmoossen an d'Luucht gaang, datt de Seegelflugschlepp vu richteg grouse Seegelfliger intensiv bedriwwé gëtt. Fir d'éischt erop ouni Incident, lasskrämpe vun der Zuchmaschinn (eng Teamaarbecht virdrun), Thermik fannen a kreesen, bis d'Genéck steif ass. De Rekord um

Terrain läit bei iwwer zwou Stonne Seegelen. Bravo, Romain!

E leschten Aspekt ass d'Nosi bei der Natur, d'Beobachte vu Spatz, Panewippchen, Léiweckelchen, Harespelen a Runnen, dem Réi, dem Fuuss, de Kueben, de Krukerten an zu gudder Lescht engem eenzele Storch, deen e puer Tier mam Segler matgedréit huet, ier e virun an de Süde geflunn ass. Eist Klengt géing soen: Mega!

Wann Dir Interessé un eisem Veräin hutt, kënnst Dir méi gewuer gi beim Pol Mehlen um Telefon 87 90 17 oder 621 21 91 29.

All d'Membere vum AMC wënschen dem Lieser vum FUUSS e ganz schéint Joer 2021: all déi beschte Wënsch fir en erfëlltent Liewe bei gudder Gesondheet!

*Redaktioun: Push Steffen
Fotoen: Ali Federmeier, Henri Beissel,
Jos Gaspard, Marcel Delleré,
Push Steffen, Romain Hanten*

AACHT-STONNEN-ÜBUNG VUM CIS WALDBËLLEG

Den 18. Oktober hat de CIS Waldbëlleg eng Aacht-Stonnen-Übung organiséiert mat de Schwéierpunkten „Autosaccidenter“ a „Biergen a Retten aus Héichten an Déiften“.

Zu dësem Zweck hu mer eis sonndes moies bei guddem Wieder beim Pompjeesbau getraff. Ënner Anhale vun de Covid-19-Restriktiounen hu mir zwou Gruppe gemaach. Uschléissend ass et mat den Ateliere lassgaangen. Mat schwéiere Maschinnen, Schéier a Spreizer, hu mir en alen Auto ausernee geholl.

An deem aneren Atelier hu mer widderholl, wéi mer eng Persoun aus engem déiwe Gruef kéinte biergen, oder awer engem Pompjeeskomerod, deem et op der Leeder schlecht ginn ass, kéinten hëllef.

No der Mëttegpaus goufen dunn d'Gruppe gewiesselt.

Géint 18 Auer hate mer nees alles geraumt, a just ë komplett demontéierten Auto ass vun dësem Dag iwwereg bliwwen.

Wann Dir elo op de Gût komm sidd, fir och an eisem CIS matzeschaffen, kënnt Dir lech gäre beim Wagner Roland (691 87 82 95) oder Thill Jonathan (691 66 98 42) mellen.

Ausserdeem begrëisse mir och all Member, deen an de Frënn vum CIS Waldbëlleg oder bei de Jugendpompjeeë wëll matmaachen. All Info kritt Dir beim Thill Jonathan (691 66 98 42).

Suivéiert eis Aktivitéiten och bei Facebook „Frënn CIS Waldbëlleg“.

Text: Jonathan Thill

Fotoen: Damaris, Jonathan Thill

NEIES VUM TURNVERÄIN ËMMER FIT

Bis den 23. November konnte mir mat eisen zwee Moniteure Steffi Dostert a Charel Hetto virunturnen. D'Waldbëlleger Sportshal ass esou grouss, datt mer d'Distanz ënnereneen hale konnten. D'sanitär Moosname goufen agehal, a mir waren all frou, datt mer esou laang ewéi méiglech eppes fir eis Gesondheet konnte maachen. Elo waarde mer of, wéini mer erëm däerfen ufänken. Mir turnen all Méindeg vun 19.30 bis 20.30.

Wann Dir interesséiert sidd, Member ze ginn, kontaktéiert eis wgl.
Isabelle Oberlé
isabelle.oberle@education.lu
oder Alice Greischer
greischa@pt.lu

Participez à nos cours de gymnastique pour dames (peu importe l'âge) au hall sportif de Waldbillig tous les lundis soir (19 h 30 à 20 h 30).

Nous reprendrons les cours dès que les conditions sanitaires seront favorables. Première session gratuite ! En cas d'intérêt, prière de verser 90 euros (étudiantes 60 euros) sur le compte Raiffeisen LU43 0090 0000 0124 8491 de notre association.

Contact:
Isabelle Oberlé
isabelle.oberle@education.lu
ou Alice Greischer
greischa@pt.lu

The gymnastics course for women (all ages) takes place in the Waldbillig sports hall on Mondays from 7.30 pm to 8.30 pm.

The partial lockdown on 26th November has forced us to take a break. We hope to be able to start again soon.

Contact:
Isabelle Oberlé
isabelle.oberle@education.lu
or Alice Greischer
greischa@pt.lu

Text a Fotoen: Isabelle Oberlé

BADMINTON REGION MËLLERDALL

Sonndes, den 13. Dezember, hat de Badminton Region Mëllerdall Kniddele gekacht, déi een am Take out op Virbestellung ofhuele konnt. Zu engem ganz verstännege Präis gouf et och nach e Stéck Kuch derbäi.

Net manner ewéi 190 Portiounen sinn ofgeholl ginn.

Damaris Pletschette

KULTUR A GESCHICHT // CULTURE ET HISTOIRE

COMMEMORATIOUN 2020 ZU WALDBËLLEG

Samschdes, den 10. Oktober 2020 war déi traditionell Commemoratioun mat enger Mass an der Waldbëlleger Kierch an enger Zeremonie beim Denkmal niewendrun. D'Ried huet de Schäffen Theo Moulin gehal:

„D'Commemoratiounsfeier dëst Joer ass keng wéi all déi aner Joren

An awer komme mir 75 Joer no der däitscher Kapitulation zesummen, fir deene Fraen a Männer, déi fir ons Heemecht hiert Liewe gelooss hunn, ze gedenken, an och den Alliéierten an all deenen, déi ons während dem Naziregimm net am Stach gelooss hunn, Merci ze soen.

Virun eppes méi wéi 75 Joer konnt dem Krich en Enn gesat ginn.

De Feind, dee bei eis iwwerall siichtbar a present war, deen de Bierger d'Fräiheet geholl hat, fir Honger a Leed gesuert hat, ons Wirtschaft futti gemaach hat, konnt geschloe ginn an et ass erëm Rou agetrueden.

Dëst verdanke mir all deenen, déi während dëser schwéierer Zäit hiert Liewen agesat hunn, well si ëmmer un d'Fräiheet an un de Fridde geduecht hunn.

Och wa mir haut, 75 Joer duerno, duerch d'Bedingungen, déi elo eist Liewe bestëmmen, net ze vill hei stinn, sti mir voller Respekt virun den Nimm, déi fir onst Land gestuerwe sinn, Helden déi fir de Fridde gekämpft hunn.

Während dem Krich war de Fridden an d'Fräiheet a Fro gestalt. An haut? Haut si mir ageschränkt, jo esouguer erëm agespaart. Duerch d'sanitär Aschränkunge kënnen mir eis net méi fräi beweegen.

Ons Helde vu fréier hunn ons deemools aus enger bal änlecher

Fal gerett. Och haut musse mir zesummen a solidaresch géint een onsiichtbare Feind untrieden, dee jiddereen dozou zwéngt, seng perséinlech Fräiheet anzeschränken, fir d'Liewen vun alleguer deenen aneren ze schützen.

Dëst Affer, wat jiddwerengem operluecht ass, ass näischt géint dat, wat ons Bierger am Zweete Weltkrich erlieft hunn, mee dëst Affer dréit dozou bäi, elo Liewen ze retten.

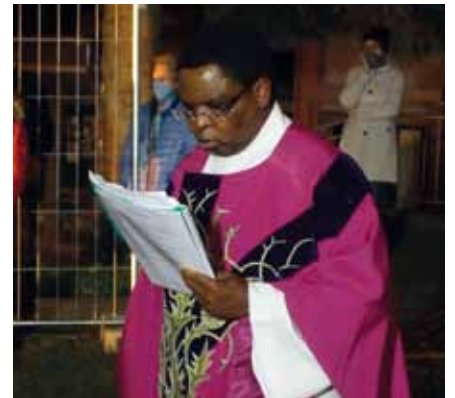
Jo, mir kënnen och vun Helden haut an dëser schwieriger Zäit schwätzen, an ons Gedanke si bei all deenen, déi sech all Dag dem Virus aussetzen, fir Liewe kënnen ze retten, a bei all deenen, déi dem Virus zu Affer gefall sinn, a bei hire Familljen.

Wéi 1945 d'Waffen niddergeluecht goufen, ass sech Gedanken driwwer gemaach ginn, wéi et kéint séchergestallt ginn, datt esou e Krich ni méi virkéim, a jiddereen erëm ouni Angscht kéint weiderliewen. Et ass probéiert ginn, e Wee ze fannen, fir weider Konflikter ze verhënneren. Jidderee war der Meenung, datt et de leschte Krich war. D'Geschicht huet ons awer gewisen, datt dëst net de Fall ass, an datt mir ons geiert hunn.

Haut kämpfe mir all zesummen. Duerch d'Affer vun onsen Eelsten hunn sech d'Bezéiungen zu den Nopeschlänner geännert. Et ass eng Frëndschaft entstanen. An nëmmen esou, wa mir all zesammenhalen, kënnen mir géint den onsiichtbare Feind virgoen an zesummen de Kampf géint de Covid-19 untrieden.

Dës Commemoratioun ass keng gewéinlech, mee se soll ons Hoffnung a Vertraue fir d'Zukunft schenken, fir e fräit a friddlecht Land. Dorunner wëlle mir nach laang gleewen. Dës Kéier hale mir all zesummen, well et ass dat, wat ons Virfare wollten."

*Ried: Theo Moulin
Fotoen: Damaris*

VU FAARWEGE FOTOSALBUMEN A RESTAURÉIERTE MILITÄRGEFIERER

E Portrait vum Haler Chrëscht, dem Christian Wagener

„Du, Esther, an ech, mir sinn eng Ekip! Ech man näischt ouni dech“, seet de Wagener Chrëscht verléift zum Wagner Esther. Zu mir seet den Näischnotz iwwezeegend: „Hatt ass de Kapp an ech sinn den Aarsch, an zesumme funktionéiert dat perfekt.“ Si hunn sech 1997 am „Self-Defense Club vun der Gendarmerie“ kennegeléiert a goufen de 16. August 2002 bestuet.

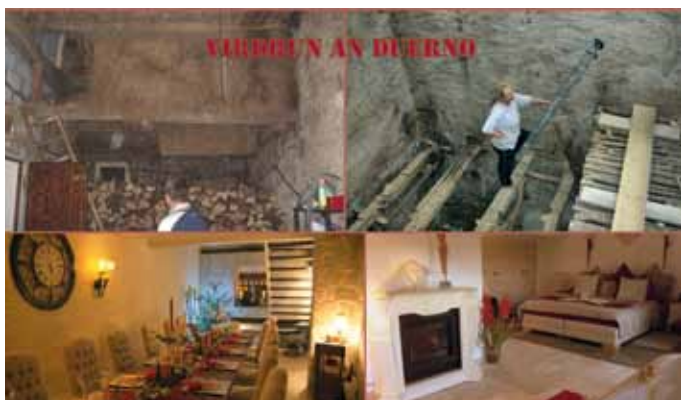
Déi onkomplizéiert, léif Koppel wunnt ganz schéin an Haupesch, op 11, Halerbaach. Dat breet Bauerenhaus ass hiert gréisstent gemeinsaamt Liewenswierk.

Laang hate si geziilt gesicht, fir esou en aalt a bezuelbaart Wunnhaus mat Scheieren a Ställ ze fannen, fir dat selwer ze renovéieren. Engem Arméiskolleeg sengen Elteren hu si dëst 2008 ofkaaft. An du gouf ofgerappt a gebaut an

duerchbrach a beworf. Di véier Kanner hu gutt gehollef a vill bäigeléiert. Zweek Enkele vu fénnef a sechs Joer ameséieren sech entretemps do mat de Kanéngercher, den Hénger, dem stommen Hunn Emil an der Deckelsmouk Gunny. Dëst Déierchen huet d'Famill Wagener-Wagner geierft, nodeems et 30 Joer bei engem Mann gelieft hat, deen elo am Altersheem wunnt.

Als Mamer „Bouf“ wéi säi Papp Pierchen en ëmmer genannt huet, ass de Chrëscht den 18. August 1968 als véiert Kand op d'Welt komm.

De Papp **Pierre Wagener** gouf de 16. Dezember 1930 gebuer a wor vun Holztem. Hien hat fir Schneider geléiert a goug awer bei d'Arbed, well een an där Zäit do vill méi Geld verdéngt huet ewéi am Handwierk. Als

Schmelzaarbechter huet hie schwéier geschafft: Hie wor Viraarbechter un engem vun den dräi Héichiewen op Terre Rouge an dunn op Belval.

Seng Fra huet hie kennegeléiert, nodeems si ze Paräis am Déngscht als Gouvernante geschafft hat; si huet dunn déi klassesch Roll als Hausfra a Mamm iwverholl. Si huet **Loyola Bemtgen** geheescht, gouf Hermine genannt a war de 15. Mäerz 1929 ze Bartreng op d'Welt komm.

D'Elteren hunn zu der Krichsgeneratioun gehéiert a si wuel fir dem Bouf seng grouss Passioun responsabel. De Chrëscht weist di lescht Postkaart, déi säin am Krich vermësstene Monni **Leo Bemtgen** heem geschéckt hat. De Leo wor an d'Wehrmacht agezu ginn a gouf a Polen als vermësst gemellt. Den Nico Everling huet hie veréiwegt a sengem Buch *Liebe Jett* iwver d'Feldpost vun engem Lëtzebuurger Zwangsrekrutéierten.

Ëmmer gëtt erzielt vun den am Zweete Weltkrich bei de Leit aquartéierten däitschen Zaldoten an de schreckleche Joren ënner Nazi-Besatzung. Wat wor dat eng Freed bei der Befreiung, Erliichterung pur! Dem Bouf Chrëscht säi Message ass a bleift eenditeg: „Verzeien, jo, mee vergiessen, nimools!“ Hien erkläert: „Dat si mir deene schëlleg, déi, egal als Refraktär oder an der verhaasstener Wehrmachtsuniform, fir eis Famillje gedéngt oder fir Lëtzebuerg gekämpft hunn. D'Amerikaner hunn eis zweemool befreit. Grad hei ze Haler!“

De Chrëscht wëllt seng Elteren éieren, mee och besonnesch un de Private **Louis Frederick Schwall**¹ erënneren. Deen

¹ Dem Louis F. Schwall seng Geschicht huet de Christian Pettinger vun de *Friends of Patton's 26th Infantry Division - Luxembourg (FPYD-Luxembourg)* erzielt am FUUSS 2020-1, op der Sait 98.

amerikanesch Zaldot gouf den 28. Februar 1921 zu Bay City am Michigan gebuer. Hie wor zwee an en halleft Joer bestuet, wéi hie fräiwëlleg an d'Arméi goug. Hien hätt dat net missen, well hien durch seng Ausbildung als Elektro-Fachmann eng Dispens hat. Den 30. November 1944 koum seng Unitéit a Frankräich, den 11. Inf. Regiment vun der 5. Infanterie-Divisioun, déi och nach Red Diamond genannt gouf wéinst hirem Zeechen, enger roudler Raut. Wéi hien op Chrëschttag 1944 gefall ass, war en 23 Joer jonk. Säi Jong, de Bryan Schwall, ass deen Dag drop gebuer ginn, de 26. Dezember 1944. Si hunn sech also dramatescherweis ni gesinn.

De Louis Frederick Schwall ass duerch preisesch Schëss gefall, wéi Haler zeréckeruewert gouf, an zwar an der Héicht Henerecht Beim Baseng. Hie krut posthum de Purple Heart dofir, eng héich militäresch Auszeechnung. De Louis Frederick Schwall war bis ausgangs de 1940er-Joren um amerikanesche Kierfecht zu Hamm begruween, ier seng Läich hannescht an Amerika goug.

Fir un de Louis Frederick Schwall ze erënneren, leet de Chrëscht reegelméisseg Gedenkblumme mat engem amerikanesche Fändel um gutt ënnerhalene Gemengemonument néier. „Kee soll vergiessen, wéi wäertvoll d'Fräiheet ass, a wéi séier se ka verluer goen. D'Fräiheet ass ni garantéiert.“ An der Hausentrée erënnert de Chrëscht symbolesch drun, datt d'Jongen aus der Resistenz alles op d'Spill gesat hunn.

Hannert dese philosophesche Gedanke steet e ganz accueillant an humorvolle Mann. De Chrëscht grinst: „Wann ee mech braucht, sinn ech fir all Mënsch do. Wann och net online.“ Hien huet et net esou mam Handy. Säin Esther mécht d'Sekretärin vum Stot, an dat ganz gutt.

De Bouf huet an der Handwierkerschoul eng Léier als Autosmecanicien ofgeschloss, ier e seng dräi Joer als Volontaire bei der Lëtzebuerger Arméi gemaach huet, vun 1988 bis 1991. Hie wollt eigentlich Beruffszaldot ginn. Schonn als Borscht ass de Chrëscht gär eleng mam Rucksack duerch Europa gewandert an hien ass och oft klamme gaangen. Net ëmmer esou ganz fräiwëlleg ...

Hien erënnert sech un de Wantermanöver 1989 an Norwegen: Bei minus 35 Grad huet den daperen Zaldot eng Telefonskabeltrommel an e Kompass duerch den zwee Meter héije Schnéi geschleeft a sollt den Drot all zéng Meter un engem Bam festmaachen. En animalescht Geräisch vun hannen huet him Bee gemat. Di nächst Stonn souz eise gudde Bouf héich uewen op engem Bam ze schnadderen. Bis haut weess keen, ob et haaptsächlech vu Keelt wor, oder aus Angscht virun dem prächtigen, risegen Elch ënnerem Bam!? Deem ass et - no enger Éiwegkeet, huet de Chrëscht gefillt - ze topeg ginn an en ass majestéitesch fortstolzéiert. En décke Steen ass dem Bouf vum Häerz gefall, ier hien erofklotere konnt fir virunzeschaffen.

Hien hat an Däitschland zu Bad Tölz am Wantermanöver geléiert, mam Fallschierm ze sprangen. Aner Manöveren huet hien erlieft an Dänemark, an Italien, an Norwegen an an der Tierkei. En ass och sécher honnertmol virum Palais hin an hier marschéiert. Du krut seng Karriär en Dréi an 1991 wor säi Beruff: Gendaarm! Hie wor dat e puer Joer

ze Réimech, an du kouw hien an d'Brigade volante vun der Gendarmerie Grand-Ducale, wou seng Haaptaufgab als wäiss Maus d'Escorte vum Grand-Duc Jean a vum Grand-Duc Henri an hire Famillje wor. Duerno kouw hie bei d'Sûreté, a säit 2010 schafft hien als Armurier bei der Police. Op meng Fro, wat hien do genee mécht, seet hien ewéi aus der Flënt geschoss: „Flënte flécken!“

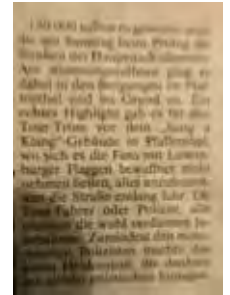
Säin dominanten Hobby haut ass, datt hie säit 2014 President vu Quadriga ass, engem Club, deen exklusiv alliéiert Militär-Gefierer vun 1940 bis 1945 sammelt: www.quadriga.lu

2005 huet hien sech säi groussen Dram erfëllt, a sech eng Willys Jeep organiséiert. Dat wor den Ufank vu senger ganz grousser Passioun. Am Moment huet di fläisseg Koppel sechs Krichs-Gefierer: Willys Jeep MB, Maxson M45 Quad Mount, Harley Davidson WLA, GMC CCKW 352 6x6, GMC CCKW 353 A2, Dodge WC51. Se goufen all gënschteg an an engem schlechten Zoustand kaaft an du mat vill Léift a Gedold restauréiert.

De professionelle Fotograf Marco Bertamé vun MB-Photography huet sech vill Méi ginn, dat ze wierdegen: Hien huet all d'Gefierer um Feld esouwuel eenzel ewéi zesumme geknipst, a wéi sech dat fir sou eng Sammlung gehéiert, mat den Nimm an de Pin-Up-Girls drop.

De schmoeke GMC-Camion (General Motor Company) vum Modell CCKW 353 A2 ST5 (Service Truck) wor e Koup Schrott, „aus enger Scheier vun der Lëtzebuerger Arméi“, deen si ze Uesweiler kaaft hu fir Ersatzstécker. Mee gläich drop ass di cool Iddi entstanen, de ganze Camion ze restauréieren, an dat huet dunn d'Koppel zwee Joer laang mat villen Aarbechtsstonne gemaach. Wéi déi Restauratioun vir sech gaang ass, kann een nokucken um Site www.quadriga.lu ënnert Restauratioun. De Marc Vezin vun lechternach huet ferm gehollef an esou ass de winnerschéine Camion am August 2020 fäerdeg ginn. Fir dee Camion gëtt en Ënnerstand-Schapp-Garage an der Ëmgéigend gesicht. Wie kéint hëllefen, soll sech mellen: grimmelmonster@gmail.com. Villmools Merci am Virus!

Deen nächste Projet vun Esther, Chrëscht a Marc ass, mat dësem GMC-Camion 2021 beim Red Ball Express

matzefueren. Di Pendlers-Streck ass ursprénglech am Krich an enger kuerzer Zäit gefuer ginn, vum 25. August bis de 16. November 1944, vu 5.958 GMC-Gefierer mat Remorquen, 254 Kilometer wäit vu St-Lô an der Normandie bis op Chartres bei Paräis, schéi lues mat 412.000 Tonne Munition, lessen a Bensinn, fir d'Fronttruppen mat deem Néidegsten ze versueren!

An nach eng Spiicht zum Schluss: Wann e Flic-Motos-Chauffeur am Stoe virun dem begeescherte Public vum Tour de France an enger La-Ola-Well fiert, ass dat mega. Wann d'Stater Leit op den zwou Stroossesäiten haart matmaachen, ass dat super. A wann deen Topp-Moment vun de Virgesetzten als onwierdeg ageschat a bestrooft gëtt, dann ass de Souvenir nach méi eemoleg. An deenen dräi Deeg Kasärenarrest, offiziell avertissement oral genannt, huet eisen houfregen Akrobat Chrëscht wuel ëmmer erëm d'Foto am Lëtzebuerger Wort gekuckt a gegrinst. Elo hänkt dee faméisene Artikel vun 2002 doheem hanner Glas.

E ganz décke Merci dem Esther, dem Chrëscht an dem Jang fir de Spaass bei dësem emotionalen Artikelschreiw. An e spezielle Merci fir den Abléck an hir vill faarweg Fotoalbumen!

Damaris Pletschette

UERGELFRËNN WALDBËLLEG

Am FUUSS 2020-2 am Juni 2020 hate mir iwver de Chrëschtconcert vun den Uergelfrënn Waldbëlleg vum 14. Dezember 2019 bericht. An deem Moment war schonn de geplangte Concert fir de 14. März ofgesot ginn, a mir ware guer net sécher, ob mir 2020 iwverhaapt e Concert kéinten halen.

Glécklecherweis konnt awer de programméierte Concert vum Virtuoso-Horn-Duo a mam Ignace Michiels den 18. Oktober iwver d'Bühn goen. Wéinst de Coronavirus-Virschrëften hu mir fir dëse Concert leider net all Plaz an der Kierch dierfe besetzen, mä e Publikum vun 29 Leit huet mat vill Enthusiasmus nogelasschert.

De Virtuoso Horn Duo besteet aus dem Kerry Turner a senger Fra Kristina Mascher-Turner, déi zu Waldbëlleg keng Friemer sinn. Si hu laang hei am Land gewunnt, a sinn e puermol a Concerte mam Vokalensemble Intermedii a mam Chouer vun der Anglikanescher Kierch hei zu Waldbëlleg als Sänger opgetrueden. Vu Beruff spille

si awer Cor – de Kerry bis zu senger Retraite dëst Joer am OPL, an d'Kristina a verschiddenen Orchesteren ë. a. dem Orchestre de la Radio Flamande zu Bréssel. Allen zwee hu si dem weltberühmten American Horn Quartet ugehéiert. De Kerry huet och niewebäi eng zweet Carrière als Komponist.

Den Ignace Michiels ass Organiste titulaire vun der Kathedral zu Bruges, a kennt de Kerry an d'Kristina zanter 2019 wéi si allen dräi zesummen am Kader vum International Horn Symposium an der Kathedral zu Gent gespillt hunn. Deemools hat ënner anerem dem Kerry säin „T was a Dark and Stormy Night“ um Programm gestanen.

Zu Waldbëlleg um Programm stoung Stécker zu mol engem Cor, mol zwee Coren an Uergel. Well net allze vill Komponiste fir d'Kombinatioun Cor an Uergel geschriwwen hunn, war dat meescht extra fir dës Zesummesetzung arrangéiert ginn. E puer vun de Stécker um Programm waren awer dem Kerry seng eege Kompositiounen.

Ugefaangen huet de Concert mat Duetten vun Händel a Vivaldi. Duerno koum ee Solo mat Uergelbegleitung vum

Händel (Arrangement vun der Geiesonat HWV 370 mam Kerry) a vum Mozart (1. Saz vum Cor-Concerto Kv. 495 mat der Kristina). Uschléissend huet den Ignace Michiels en Uergelstéck vum J. G. Walther (1684-1748) gespillt.

Nom Kerry Turner sengem Malagueña fir 2 Coren hunn déi zwee en Arrangement vum Maurice Ravel senger „Pavane pour une Infante défunte“ gespillt. Duerno koum en Uergelstéck mam Ignace Michiels: dem Johannes Brahms säi Prelude a Sol Mineur.

De Concert huet e ganz dramateschen Ofschluss kritt mat enger Kompositioun vum Kerry Turner mam Titel „T was a Dark and Stormy Night“, woubäi mat de verschiddeenen akustesche Méiglechkeete vum Cor gespillt gëtt. An engem Moment huet sech de Kerry souguer hannert der Uergel verstoppt fir en Echo-Effekt ze schafen.

Dëst Stéck ass immens gutt beim Publikum ukomm, an et ass eng Zugab geklappt ginn. Duerno huet de Comité de Musiker Cadeauen iwwerreecht. Leider konnte mir wéinst de Coronavirus-Reegele kee Patt nom Concert ginn.

Fir d'Joer 2021 sti viraussichtlech déi hei Concerten um Programm. Jee no der Entwécklung vum Coronavirus kënnen Ännerunge kommen. Mir halen Iech op jidde Fall um Lafenden.

7. Februar 2021:

Recital mat Francis Lucas (Uergel) an Anne-Catherine Feltgen (Gei);

24. Abrëll 2021:

Kierchemusek vum Henry Purcell mat dem Luxembourg Purcell Choir a mam Ensemble Ad Libitum (nogeholl vum 14. März 2020);

16. Mee 2021:

Recital Uergel an Trombonn mat Stefanie Duprel (Uergel) a Philippe Schwarz (Trombonn);

12. Dezember 2021:

Concert mam Marc Loewen (Uergel) a mam Jugendchouer Konsdréf (nogeholl vum 13. Dezember 2020).

Text: Henry Wickens. Fotoen: Damaris, Daniel Mantrisi

OP DER SICH NOM SCHWAARZE MANN

Mech huet di Figur vum Schwaarze Mann ëmmer intrigéiert. Se kënt esou lieweg eriwwer - an esou modern! De Schwaarze Mann kéint bal eng Zeechnung vum Artist Keith Haring (1958-1990) sinn!

(Keith Haring, *untitled*, 1982)

Wéi ass dee Männchen do am Mëllerdall entstan?

Wann ee genau weess, wou en ass um Alewee, geet een och net laanscht.

Wi ech vu Waldbëlleg a Richtung Heringer Mille gaang sinn, hunn ech en net fonnt! War e villäicht elo esou verwittert, datt e mam bloussen A net mi ze erkennen ass? *Affaire à suivre.*

Ech hunn du mol e bësse nogesicht, wat schon esou alles iwwer de Schwaarze Mann geschriwwen ass.

E stellt entweder de Naturgott Priapus oder Vertumnus duer. Oder den „Hercules-saxanus, mit dem Atlas auf der Schulter als Beschützer der Handelstreibenden“ (Majerus M.). Dat hei steet och nach dobäi: „Unter der Regierung des Hercules Maximian (gest. 310 nach Chr.) wurde Hercules den ihn vom Jupiter aufgeladenen Himmel tragend öfter

auf Felsen und Steinen abgebildet, um des Kaisers Stärke zu versinnbilden.“ (ibid.)

De Schwaarze Mann ass an de Fiels agehaen. Säi Kapp war schonns zum Jean Engling senger Zäit net mi do. Anscheinend war déi Zäit den ënneschten Deel mat roudere Faarf ugestrach, e chrëschtliche Brauch, deen dem H. Engling no sollt weisen, datt d’Heedegötter Däiwele sinn.

Deeselwechte Geschichtsfuerscher ass och formell, datt de schwaarze Mann kee chrëschtlecht Wierk ass: „Dem widerspricht seine völlige Nacktheit und unanständige Geschlechtscharakterisierung. Laut Aussage des Ortspfarrers Schroeder waren an ihm früher die Attribute der Männlichkeit ausgebildet (heute weggehauen). Diese Verstümmelung hat mit den Jahren noch zugenommen.“ (ibid.)

Dem Jean Engling no ass de Schwaarze Mann „kein Knabenwerk (beim Holz sammeln oder Viehhüten entstanden) ... dazu ist es zu künstlich und zu großartig. Es kann darum nur eine heidnische Gottart aus der Römerzeit sein.“ (ibid.)

Apropos „schwarz“ Faarf: „Der heutige schwarze Anstrich ist allerdings jüngeren Datums. Einer der Verantwortlichen

des Syndicat d'Initiative glaubte anfangs der 70er Jahre durch diesen Anstrich einen wichtigen Kulturbeitrag zu leisten, als gäbe es der Graffiti nicht genug an den Felsen der Umgebung." (Marcel Ewers)

Am Michel-Rodange-Buch gött de Joseph Hess zitéiert aus Altluxemburger Denkwürdigkeiten, 1960, dee spekuléiert, firwat den hellege Quintinus ee vun de Niewepatrounen an der Waldbëlleger Parkierch ass: „Die Haltung des Heiligen entspricht genau der des Schwarzen Mannes ... und wäre wegen seiner Ähnlichkeit mit dem Felsrelief auserkoren, um die Verehrung der ‚Pagan‘ von dem nackten Heidenbild ab- und dem christlichen Heiligenbild zuzulenken.“ (S. 129, De Michel Rodange)

Versuergt mat deenen Informatiounen, hunn ech mech nach eng Kéier op d'Sich gemaach a sinn dës Kéier vum Mëllerdall erop op Waldbëlleg gaang. An do war en - op enger Héicht vu 4,5 Meter, an op enger Distanz vun 42 Meter ënnert dem Weekräiz: e bësse verblatzt, mee trotzdeem nach schwaarz genuch!

Text: Isabelle OBERLÉ
Fotoen: Isabelle Oberlé, Pierre Haas

Bibliographie:
 1. EWERS, Marcel, S. 28 Gemengebuert 1/2003
 2. De Michel Rodange a seng Heemechtsgemeng Waldbëlleg, S. 128-129
 3. MAJERUS, M., curé, Geschichtliches über Waldbillig, Christnach und Umgebung; Résumé der historischen Publikation von H. Engling). Manuscrit, S. 29

a mat frëndlecher Ënnerstëtzung vum Marc FEIDT

LIEWEN AN DER GEMENG // VIE RURALE

CONCOURS

Am leschte FUUSS hate mer no dräi Déiere gefrot.

De Roude Schéierschwanz
(*Milvus milvus*)

Dee grouse Vugel ass e
Roude Schéierschwanz oder
Roude Milan op Däitsch *Rotmilan*
an op Franséisch *milan royal*.

Foto: Push Steffen

Et ass ee vun eise gréisste Gräifvullen an et ginn der eng honnert Koppelen am Land, déi och bréien. De lëtzebuergeschen Numm beschreift seng Silhuett gutt, déi wéinst der Gafel am Schwanz mat den zwee Ennen ëmmer erkennbar ass. Vum Schwaarze Schéierschwanz ënnerscheet e sech duerch seng roudelzeg Faarf an en ass och e bësse méi grouss ewéi deen.

Zu Lëtzebuerg ass de Schéierschwanz net seelen, a bei eis an der Gemeng gesäit een der vill. Mee nawell sinn d'Schéierschwänz weltwäit rar; et gi se nëmmen an Europa an si si just an Däitschland a bei eis heefeg. Et ass en Déier, op dat mir hei an eise Géigende mussen oppassen; datt de Bestand ofhëlt, huet just mat eisem Ëmgang mat der Natur hei ze dinn. Dat schéint Déier kënn hei bei eis an zevill groussen Zuelen ëm, duerch Pestizidvergiftung, Zerstéierung vum Liewensraum, illegaalt Schéissen an och Wandmillen.

Schéierschwänz sinn ewéi all Gräifvigel geschützt; et sinn och all Aktivitéite verbueden, déi si kéinte beim Bréie stéieren.

Schéierschwänz fléien iwwer oppe Felder a Wisen a bauen hiert Nascht op Eechen, Bichen oder Dännen. An d'Nascht kommen eent bis fënnef Eeër, meeschtens dräi. Si erniere sech vu klengen Déieren ewéi Mais a Maulefen, mee och

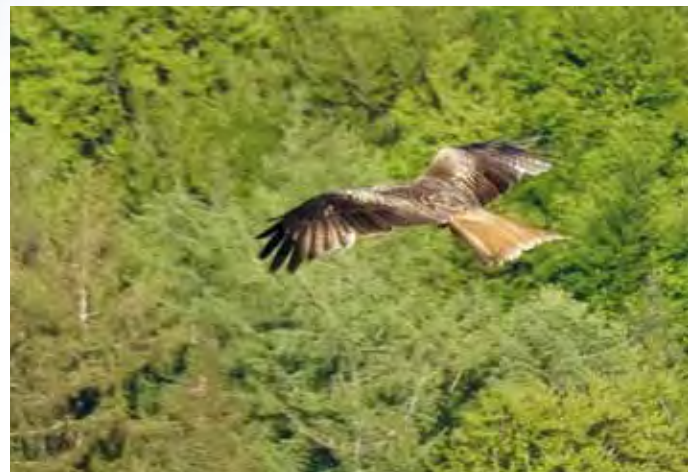

Foto: Push Steffen

Fräschen, Wierm a Kiewerleken a si fänken aner Vigel ewéi Spréiwen, Dauwen oder Märelen.

Am Wanter fléien se normalerweis a Spuenien oder Portugal, mee méi a méi bleiwen se hei. De Roude Schéierschwanz kann al ginn, bis zu drësseg Joer an der Fräiheet sinn nogewisen.

D'Fotoen hei sinn um Flugfeld vun den Aeromodellisten vum Push Steffen gemaach ginn.

Foto: Damaris

Sprangspann

Dat léift Déierche mat den aacht Been ass eng **Sprangspann**, méi genee eng **Rindenspringspinne** (*Marpissa muscosa*). Am Franséische schwätzt ee vun *aranéomorphes*.

Sprangspanne sinn a quasi ganz Europa heefeg, si liewen op sonnege Plazen, am léifsten op Holzkéip oder Pottoen. Si fänken sech Insekten, andeems se drop sprangen – dohier hiren Numm. Si kënnen spannen, mee maache keng Netzer, just nëmmen e Kokon fir hir Kleng.

Foto: Damaris

Waasserfräsch

De **Waasserfräsch**, (*Pelophylax kl. esculentus*, *Pelophylax „esculentus“* oder *Rana „esculenta“*), op Däitsch *Teichfrosch* oder *Wasserfrosch* genannt an op Franséich *grenouille verte* oder *grenouille comestible* – wat grad ewéi den engleschen Numm *Edible frog* eppes ausseet iwwer d'Zesumme, „liewen“ vu Fräsch a Mënsch.

De Waasserfräsch ass keng Zort Déier fir sech, en ass en Hybrid, also aus enger Vermëschung entstanden, vum Seefrosch a vum klengen Waasserfräsch. Déi zwee Fräsche gëtt et och bei eis, an déi zwou Zorte gi wuel mat deem heite Waasserfräsch dacks an een Dëppe gehäit. Et sinn och just Spezialisten, déi sech an dem Grupp vun den Echte Fräsche gutt auskennen.

Datt deen heite Waasserfräsch sech als Hybrid ka fortplanzen, ass eng Raritéit, well normalerweise klappt esou eppes net, ewéi bei Mauliesel a Mauldéier, oder zumindest sinn d'Nokommen net fruchtbar. Mee de Waasserfräsch ass triploid, d.h. et ginn der, déi net zwee, mee dräi Chromosomesätz hunn an domadder déi komplett Verierwungsinformatioun vun engem vun den zwee Elteren.

De Waasserfräsch kënnt a ganz Europa vir. E leeft gären am Waasser, mee kann och méi laang Zäit um Land sinn, an en iwwerwantert och meeschtens an Hielen, déi net am Waasser leien.

Am Aldäitschen huet een déi Fräsch *Rellinge* genannt, z. B. bei de Gebrüder Grimm oder am Georg Philipp Telemann sengem Geieconcert *Die Rellinge*.

Marc Barthelemy

mat Hëllef vun:

Die Säugetiere, Amphibien und Reptilien Luxemburgs.

Lëtzebuurger Natur- a Vulleschutzliga 1996

Luxemburger Tiernamen. Henri Klees. Luxemburg 1981

Vögel Luxemburgs. Patric Lorgé, Ed. Melchior. Natur & Umwelt 2015

Lëtzebuurger Online Dictionnaire www.lod.lu

Wikipedia

Och dës Kéier geet et ganz am Sënn vun eiser naturbewooster Gemeng drëm, d'Nimm vun e puer Déieren ze fannen, déi an eiser Gemeng fotograféiert gi sinn.

D'Nathalie Scholtes huet dat Déier, dat en anert frësst, fotograféiert. Wéi eng Déiere sinn dat?

D'Damaris huet der zwee erwëscht, déi mat der Creatioun vu Liewe beschäftegt sinn. Zu wéi enger Zort Déiere gehéieren déi?

Mailt eis Är Äntwerten op fuuss@waldbillig.lu

BALLONEN IWWER WALDBËLLEG

Wann d'Wieder gënschteg ass, gesäit een dacks vill Ballonen an eiser Gemeng. Dat ass e schéint Bild, wéi d'Fotoen dat hei weisen.

Esou Ballonen heesche jo op Franséisch *montgolfière*, no de Gebridder Joseph-Michel a Jacques-Étienne Montgolfier, déi de 4. Juni 1783 hiren éischte Ballon zu Annonay am Norde vum Departement Ardèche fléie gelooss hunn. Si haten allerdéngs e manner bekannte Virgänger, de Portugis Bartolomeu Lourenço de Gusmão, dee schonns 1709 kleng Ballone mat waarmer Loft an d'Luucht goe gelooss hat.

Den 19. Oktober war den éischte Flug mat Mënschen dran, mam Jean-Baptiste Réveillon, dem Jean-François Pilâtre de Rozier an dem Giroud de Villette. Dee Ballon war allerdéngs mat engem Seel ugestréckt. Den éischte fräie Vol war den 21. November mam Pilâtre de Rozier an dem Marquis d'Arlandes an ass iwver 9 Kilometer gaang. Éischt Fra an engem Ballon war scho kuerz drop d'Élisabeth Tible de 4. Juni 1784 zu Lyon. De Pilâtre de Rozier ass nach dacks geflunn an huet vill Rekorden opgestallt; esou ass hien den 23. Juni 1784 iwver 3.000 Meter héich komm.

De Pilâtre de Rozier ass 1785 leie bliwwen, wéi e probéiert huet, iwver den Ärmelkanal ze fléien. Hien ass zu Wimille am Departement Pas-de-Calais op deem kuckeswäerte Kierfecht begruewen, wou och e Monument zu sengen Éiere steet. Iwver den Ärmelkanal ass am selwechte Joer als éischten de Jean-Pierre Blanchard komm, mat engem Ballon, dee mat Waasserstoff gefëllt war.

Vum technesche Vocabulaire ënnerscheet ee bei den *aéronefs*, de *Luftfahrzeugen*, tëscht den *aérodynes*, déi méi schwéier ewéi d'Loft sinn ewéi Fligere, an den *aérostats*, déi just duerch d'*Poussée Archimède* an d'Luucht ginn, also doduerch, datt se méi liicht ewéi d'Loft sinn. Dat ka sinn, well e Gas dran ass, dee méi liicht ass ewéi d'Loft. Oder wéi bei de Montgolfiëren,

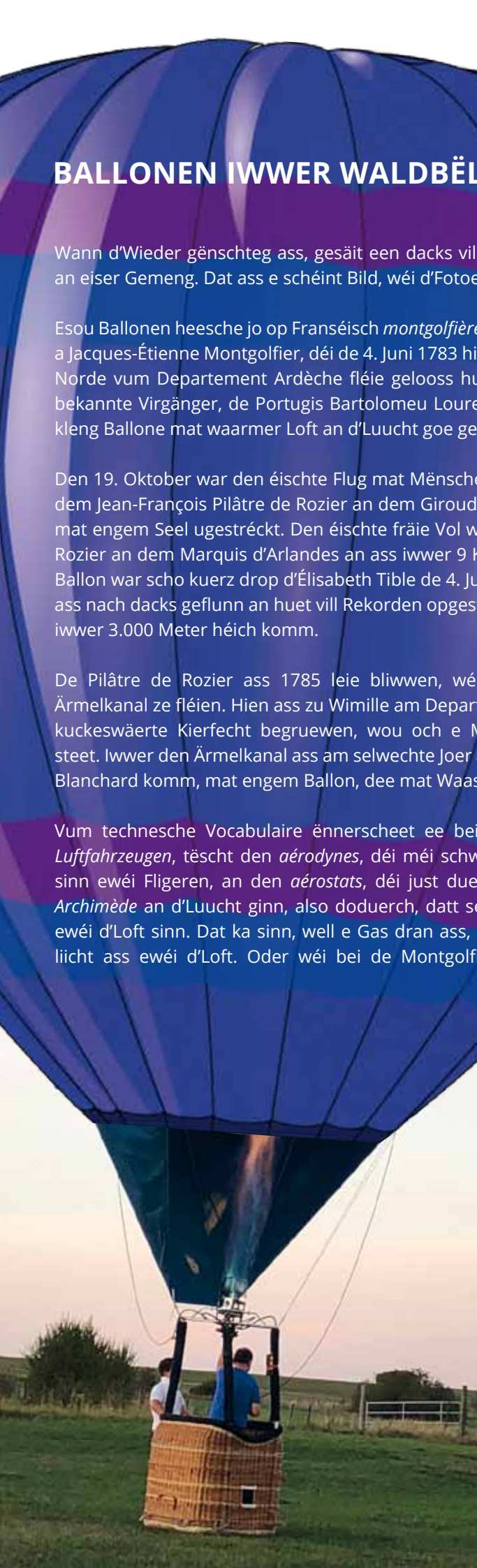

Heißluftballons, doduerch, datt d'Loft erhëtz gëtt an da méi liicht gëtt ewéi déi méi kal Loft ronderëm de Ballon.

Dat geschitt duerch d'Feier ënner dem Ballon, dat vun den *aéronautes* ënnerhalen a méi grouss oder kleng gemaach gëtt, jee nodeem, ob se wellen erop- oder erofgoen.

Ballone mussen sech un déi allgemeng Reegele vun der Loftfahrt halen. Si dierfen net niddereg iwver Haiser fléien. Si mussen duerch eng Kennnummer identifizéiert sinn. A meeschtens hunn se och en Numm, ewéi hei de Comte de Luxembourg.

Text: Marc Barthelemy
Fotoen: Damaris

BLUE DAY

Am Kader vum 75. Anniversaire vun der Grënnung vun de Vereenten Natiounen huet sech Lëtzebuerg der Initiativ „Turn Europe UN Blue“ ugeschloss.

Am Juni 1945 war zu San Francisco vu 50 Länner d'UN-Charta ënnerschriwwen ginn, déi soll dofir suergen, datt Konflikter ewéi den Zweete Weltkrich net méi virkommen. D'Charta vun de Vereenten Natiounen ass dunn de 24. Oktober 1945 a Kraaft getrueden. Entretemps zielt d'Uno insgesamt 193 Memberstaaten, Lëtzebuerg gehéiert vun Ufank un dozou.

Datt d'Uno eng grouss Bedeitung huet, ass méi däitlech wéi jeemools virdrun. „Grouss Krise bedroen d'Mënscheet a kënne just geléist gi mat enger internationaler a multilateraler Kooperatioun am Kader vun der Uno.“, dat sot kierzlech den Ausseminister Jean Asselborn.

*Marc Barthelemy
Fotoen: Filipe Soares*

BETRIBER AUS DER GEMENG

Beim *Old School Kiné* an der aler Jongeschoul

„Alles wat ech man, man ech mat mengen Hänn“

Well an de vergaangene Joerzénkten ëmmer méi Commercen an aner Offere fir de Bierger an der Gemeng verschwonnen sinn, ass et schéin, emol eng Kéier dovun ze zielen, datt et en onofhängege Kiné gëtt, dee seng Praxis zu Waldbëlleg opgemaach huet.¹

Den 10. Februar 2020 huet de Pit Lux seng Praxis Oskin opgemaach. Si läit queesch vis-à-vis vum Michel-Rodange-Haus, an am Moment muss een duerch d'Route barrée fueren, fir op eng vun de ville Parkplazen ze kommen.

Wien ass de Pit Lux?

Pit Lux: „Ech si Joergang 1990 a konnt dowinst am Januar meng 30 Joer nach esou richtig flott feieren. Ech sinn als Veiner Jong an den Echternacher Lycée gaang. Domat wor en éischte Schratt a Richtung Oste gemat.“

Meng Studien als Kiné hunn ech ze Wittlich a Köln gemaach. Eng enorm wichteg Erfahrung wor de Kontakt mat engem Orthoped ze Bonn, deen als Spezialist an Hämophilie geschaff huet. Dës seele Blutkrankheet bei Kanner verlaangt z. B. bei Fënnfjärege Behandlungen un der Héft, déi soss bei enger Persoun vun 80 Joer mat Arthros néideg ginn.

Ze Köln hunn ech als Kiné Vollzäit geschaff a parallel eng berufsbegleedend Formatioun gemat fir Osteopath, déi ech zu Düsseldorf mat engem Master an der Osteopathie ofgeschloss hunn.“

A wéi kënnt hien op Waldbëlleg?

Pit Lux: „Wéi ech bestuet gi sinn, hunn ech mech decidéiert, hannescht op Lëtzebuerg ze kommen. Fro: wouhin? Meng Iddi wor et, eraus aus der Anonymitéit vun enger Grousstad ze kommen.“

Ech hu gesicht, a wéi ech Waldbëlleg fonnt hunn, am Oste vum Land, wor dat mer ganz sympathesch. Et si jo wéineg Kinéen oder Osteopathen heirëmmer, esou datt d'Leit warscheinlech frou sinn, datt ech heihinner komm sinn.“

Schonn ee Mount no der Ouverture, no just emol fënnf Woche schaffen, huet d'Praxis wéinst dem Covid-19 missen zoumaachen! Als *professionnel de santé* krut de Kiné awer Ënnerstützung. Am zweete Confinement elo am Hierscht konnt hie viru schaffen.

Den neie Kiné ass gutt etabléiert hei am Duerf; 70 Prozent vun de Patienten sinn aus eiser schéiner Gemeng. Sait Mëtt Oktober 2020 schafft d'Madamm Elli Stevens vu Waldbëlleg an der Praxis, fir den Accueil an déi administrativ Aarbechten.

Dat ass schéin a gutt, mir Waldbëlleger freeën eis iwwer déi nei Presenz an eiser Gemeng. A mir hoffen, datt et och an anere Beräicher esou Iniativë gëtt.

Damaris Pletschette

¹ Och zu Chrëschtnech huet sech an der Hierheck mëttlerweil eng Praxis etabléiert, vun der Kiné Vicky Goedert.

PRODUZENTEN OP FACEBOOK

Ze Waldbëlleg deet sech vill! Och an der virtueller Welt. De FUUSS wor luussen a schmaachen ...

Säit dem éischte Lockdown am Mäerz 2020 gëtt et eng super Säit um FB (Facebook) di heescht **Produkteur aus der Gemeng Waldbëlleg**. Et ass e Public group mat 400 Memberen.

Den Administrator Philippe Claes huet fir de Gemeindebuet De FUUSS e Resümee zesummegeallt, virun allem fir Net-online-Lieser. Et ass eng Lëscht mat Produiten, di hei verkaaft ginn an och zum Deel hei wuessen:

Schofflesch, Zuuchtdéieren, Hamburger, Zoossiss, Mettwurscht, Eeër asw.:

Yves Ernst, Schofziichter,
4, Kalkewee, Waldbëlleg,
Telefon 691 89 84 00.

Eeër, pasteuriséiert Mëllech, Gebeess, a villes méi:

Catalina Baden, Klengge Buttik am Aker, 1, am Aker, Waldbëlleg

Gromperen, Hunneg, Mëllech, Fleisch op Ufro:

Jean-Claude Zinnen, Maison 7, Sowelbuer,
Telefon 621 18 83 29.

Hunneg:

Claire Larry, 2a rue de la Montagne, Mëllerdall,
Telefon 691 82 30 11.

Hunneg:

Gilles Bormann, 18A, Hierheck, Chrëschtnech,
Telefon 621 49 45 86.

Olivenueleg extra vergine, Wäiner aus der Toskana an aus den Abruzzen:

Luc Azzeri, Haus Nummer 1,
1, rue Michel Rodange, Waldbëlleg,
Telefon 621 24 28 48.

Den Cédric Blard huet sech parallel dozou druginn fir eis eng aner FB-Säit ze presentéieren, mat am Moment memorabelen 1369 Liken a 1428 Followeren: **Mëllerdall BBQ**

„D'Mëllerdall-BBQ-Facebook-Säit ass entstanen duerch eis zwee. Mir si leidenschaftlech Griller, déi sech der Regioun vum Mëllerdall immens no an verbonne fillen.

De Philippe vu Waldbëlleg an ech, de Cédric vun Iechternach, mir weisen op dësem Wee, wat mir mat lokalen a regionale Produiten aus a ronderëm de Mëllerdall alles um Grill zoubereeden. Dobäi leeë mir ganz vill Wäert op d'Qualitéit vun eise Produkter. Sou kafe mir z. B. eist Angus-Fleesch an eist Geméis um Fromburger Haff.

Eiser Fantasie a Kreativitéit si keng Grenze gesat: Ob et traditionellt Grillen ass, Smoken oder ganz ewéi fréier am gossen Dëppen um oppene Feier, ëmmer erëm iwwerrasche mir

eis selwer an eis vill Follower a man esou munchereen hongereg mat eise schéine Fotoserien.“

Voilà, mir hoffen lech all, léif Lieser vum FUUSS e bëssi informéiert ze hu mat dësem klengen Iwwerbléck. Weiderhi vill Spaass um FB a virun allem gudden Appetit gewënscht!

*Cédric Blard, Philippe Claes
an Damaris Pletschette*

Ganz am Sënn vum lokalen Akafe sinn all Producteuren aus der Gemeng hei am FUUSS wëllkomm. Sidd och Dir Produzent? Mellet lech op fuuss@waldbillig.lu

KALATOU a.s.b.l.

En neie Veräin, fir de Schoukanner am Togo ze hëllefen

Zanter 2018 wunnt d'Madamm Thérèse Bagnah aus dem Togo – hires Zeechens Infirmière – hei an der Gemeng zu Waldbëlleg. D'Madamm Bagnah geet reegelméisseg hannescht an hiert Heemechtsland, an no hirem leschte Besuch 2019 huet si deen heite Rapport geschriwwen:

«J'ai visité une petite école primaire (EPP KPAKOIT, à Dapaong au Nord du Togo) après un appel du directeur de cette école (avec 600 enfants et 5 éducateurs), qui sait que j'habite et travaille en Europe, au Luxembourg.

J'ai été très attristée par les conditions d'hygiène de vie, de la mauvaise qualité des infrastructures, du manque d'eau (potable et non potable) et surtout que les enfants n'avaient rien à manger pendant les 8 heures d'école.

Voir des enfants étudier sous un arbre m'a été insupportable. Les enfants changent de position en fonction de la position du soleil pour bénéficier de l'ombre des arbres. Nous voulons leur permettre d'avoir de vraies classes pour étudier.

Je ne peux pas résoudre tous les problèmes de toutes les écoles, mais je peux faire ma part en comptant sur votre soutien pour donner un espoir à ces enfants. C'est à noter que la plupart fait des kilomètres à pied pour venir s'instruire et ils sont souvent sans chaussures sous un soleil avoisinant les 40 degrés à l'ombre. »

Dofir huet si Ufanks 2020 eng a.s.b.l. gegrënnt, fir ze hëllefen, d'Schoukanner mat Dréinkwaasser a mat Schoulmaterial ze versueren. Am Comité vum Veräi sinn ausser der Thérèse Bagnah selwer och d'Danielle Baden-Lobitz an d'Lony Michels-Tholl.

An enger éischer Phas gi Flyeren hei an der Gemeng ausgedroen. Domat hutt Dir alleguer d'Méiglechkeet, Member am Veräin ze ginn oder en Don ze maachen, fir dese gudden Zweck ze ënnerstëtzen. An enger zweeter Phas gi Schoulmaterialie gesammelt, fir am Togo un d'Schoukanner auszedeele.

Fir weider Detailer kontaktéiert wgl. d'Thérèse Bagnah, 9, rue de Christnach, Waldbëlleg. E-Mail: kalatou.info@gmail.com

En Don kënn Dir maachen mat enger Iwwerweisung op dem Veräin säi Kont bei der BIL: LU40 0026 7389 6791 4200.

E grouse Merci am Viraus.

*Text: Henry Wickens
Foto: Thérèse Bagnah*

KLIMAPAKT // PACTE CLIMA

MOIEN, KLIMAPAKT 2.0

Es ist so weit, der Klimapakt, der 2013 seinen Anfang fand, läuft zum 31. Dezember 2020 aus. Über mehrere Jahre hinweg hat die Gemeinde Waldbillig diverse Maßnahmen des Klimapaktkataloges erfüllt, um Energie einzusparen, die CO₂-Emissionen zu senken und den Klimaschutz voranzutreiben. Der derzeitige Erfüllungsgrad beträgt ca. 60 %.

Aufgrund der diesjährigen Corona-Situation wurde die Entwicklung des Klimapakt 2.0 etwas verzögert. Allerdings soll, laut den Verantwortlichen von MyEnergy, ab dem 1. Januar 2021 die Möglichkeit bestehen, den Klimapakt 2.0 zu unterzeichnen.

Hier in kurzen Stichpunkten die wichtigsten Neuerungen zum nächsten Vertrag:

Der Klimapakt 2.0 wird bis zum 31.12.2030 bestehen.

Neben den bestehenden Zertifizierungsstufen von 40 %, 50 % und 75 % wird ein neuer Zielerreichungsgrad von 65 % eingeführt.

Gemeinden haben die Möglichkeit, ihre Klimaberater mehr Tage als bisher in Anspruch zu nehmen.

Schöffenrat, Gemeinderat und Einwohner sollen verstärkt in den Klimapakt eingebunden werden.

Es wird neben dem Basis-Klimaberater zwei spezialisierte Klimaberater zu den Themen Kreislaufwirtschaft und energetische Gebäudesanierung geben. Diese können von der Gemeinde zur Planung von Projekten herangezogen werden.

Die Gemeinden haben die Möglichkeit sich mit Projekten zu den Themen Luftqualität, Kreislaufwirtschaft und Klimawandel zusätzlich zu zertifizieren.

Der Maßnahmenkatalog wird angepasst und erneuert.

Thomas Rünneburger, Klimaberater

ENERGIEPARK MÖLLERDALL: Déi éischt Energiekooperativ an der Region Mëllerdall

Op Initiativ vum Natur- & Geopark Mëllerdall hunn zwielef Bierger aus der Region 2020 eng Energiekooperativ „Energiepark Mëllerdall“ gegrënnt, am Kader vum europäesche Projet Life-IP Zenapa.

Dee Projet viséiert, datt d'Regioun méi autonom gëtt an der Energieversuergung, datt méi lokal an ëmweltfrëndlech produzéiert gëtt an esou de Klimaschutz ënnerstëtzt gëtt.

Firwat eng Kooperativ?

Solarstrom doheem ass de Privileg vu Proprietären, an d'Haus muss och nach dofir gëeegent sinn. An der Kooperativ kann all Member sech u gemeinsame Photovoltaikanlage bedeelegen. Nieft dem Bäitrag zum Klimaschutz ass dat och e profitabelen Investissement.

Mat wéinstens 100 Euro kann all Bierger matmaachen. An enger Kooperativ gëtt all Joer demokratesch vun de Memberen decidéiert, ob de Gewinn ausbezuelt oder nei investéiert gëtt. Et gëtt e Conseil d'administration gewielt, deen nei Projeten ausféiert.

De Verwaltungsrat: Renée Lucas (Vize-Präsidentin), Daniel Schaaf, Marc Weides (Präsident), Robert Alfter, Florio Dalla Vedova

Déi aktuell Projeten

Am Moment investéiert d'Kooperativ just a Solaranlagen. Envisagéiert kënnen natierlech och Projete mat Wand- oder Waasserenergie a mat Biomass ginn.

Déi aktuell Projeten sinn déi heiten:

- Zëtteg bei der Kläranlag, 30 kWp. Dat ass de Stromverbrauch vu siwen Eefamilljenhaiser
- am Bau: Baërdref Kierch, 30 kWp
- geplangt: Konsdref, 100 kWp
- am Bau: Hiefenech, Waasserspäicher, 30 kWp
- geplangt: Buer, Gemengenatelier, 60 kWp

an och nach Projeten an der Fiels, zu lechternach an zu Waldbëlleg.

Informatiounen fannt Dir op

www.energiepark-mellerdall.lu

Do fannt Dir och de Formulaire, fir Ären Interessi unzemellen, deen hei och ofgedréckt ass:

Energiepark Mëllerdall – Absichtserklärung

Hiermit beantragt der/die Unterzeichnete die Mitgliedschaft in der Genossenschaft „Energiepark Mëllerdall“.

Name: _____ Vorname: _____

Adresse: _____

Telefon: _____ Mobiltelefon: _____

Email: _____

Sie werden Genossenschaftsmitglied nachdem der Verwaltungsrat Ihrem Antrag zugestimmt hat und Sie die beantragten Anteile eingezahlt haben. Ein Anteil der Genossenschaft Energiepark Mëllerdall kostet 100 €. Sie können auch mehrere Anteile erwerben.

Anzahl der gewünschten Anteile: ____ x 100 € = _____ €

Datum: _____ Unterschrift: _____

Bitte senden Sie uns Ihren Antrag per E-Mail an info@energiepark-mellerdall.lu oder auf dem Postweg an:

Energiepark Mëllerdall
Verwaltungsrat
8, rue de l'Auberge
L-6315 Beaufort

Mit dem Absenden meiner Absichtserklärung stimme ich der Verarbeitung und Speicherung meiner Daten für die Verwaltung meiner Akte zu.

© Maison relais

© Maison relais

TOUR DU DUERF AN DER GEMENG WALDBËLLEG

Vum 10. bis den 30. September 2020 haten d'Klima-Bündnis Lëtzebuerg an de Verkéiersverbond déi siwent Editioun vun der Vëlo-Campagne TOUR du DUERF organiséiert. Dëst Joer war d'Gemeng Waldbëlleg fir déi véierte Kéier mat derbäi.

D'Ziler vun der Campagne waren et, all Bierger fir d'Benotzung vum Vëlo am alldeegleche Liewen ze sensibiliséieren an d'Thema Benotzung vum Vëlo verstärkt an der Gemeng anzubringen. D'Membere vum Gemengerot a vun de berodende Kommissiounen konnten an Ekippen, zesumme mat de Bierger aus der Gemeng, d'Pedallen drécken.

Matmaache konnt all Member vum Gemengerot, Member vun de berodende Kommissiounen, Awunner aus der Gemeng, an och Persounen, déi an der Gemeng schaffen, an engem Veräin aus der Gemeng aktiv sinn oder eng Schoul aus der Gemeng besichen.

Bannent 21 Deeg konnt jiddereen, individuell oder an enger Ekipp, méiglechst vill Kilometere fir seng Ekipp sammelen. Schouklasse, Veräiner, Organisatiounen, Firmen asw. konnten och hir eegen Ekipp zesummesetzen. Jidder Participant konnt déi klimafreundlech Kilometer am Online-Vëloskalenner op www.tourduduerf.lu oder direkt op der City Cycling-App androen.

Op nationalem Niveau huet den TOUR du DUERF 2020 all Rekorder gebrach. Alles an allem hunn 71 Gemengen a Regiounen matgemaach; 1447 Cyclisten (dorënner 114 Membere vu Gemengeréit) sinn 297.314 km gefuer.

Och op lokalem Niveau si Rekorder gebrach ginn. An der Gemeng Waldbëlleg si 6 Teams mat 45 Cyclisten an den dräi Wochen 8.947 Kilometer gefuer an domadder gouf de Rekord vun de leschte Jore geknackt, 2017: 2.007 km, 2018: 7.280 km, 2019: 7.581 km. Dëst entsprécht der 0,22-facher Längt vum Äquator. Domat konnten 1.315 kg CO₂ evitéiert ginn; d'Berechnung baséiert op 142 g CO₂ pro Persoun a Kilometer.

D'Gemeng Waldbëlleg huet gutt ofgeschloss an de verschiddene Kategorien op nationalem Niveau. De Resümee vun der nationaler Auswärtung an der Gemeng Waldbëlleg ass deen heiten:

An der Kategorie „Deputéierten“ ass d'Gemeng Waldbëlleg op der 13. Plaz vun den insgesamt 71 Gemengen;

© Christian Berens

© Henri Colbach

© Alex Federmeyer

An der Kategorie „Aktiv Deputéierten“ ass d’Gemeng Waldbëlleg op der 18. Plaz vun den insgesamt 71 Gemengen;

An der Kategorie „Vëlosaktivste Gemeinde mat de meeschte Vëloskilometer“ ass d’Gemeng Waldbëlleg mat 8.947 km op der 15. Plaz vun 71 Gemengen;

An der Kategorie „Vëlosaktivste Gemeinde mat de meeschte Vëloskilometer pro Awunner“ ass d’Gemeng Waldbëlleg mat 4,96 Kilometer op der 4. Plaz vun insgesamt 71 Gemengen.

Fir dëst super Resultat e grouse Merci un all d’Participanten, fir Ären Asaz fir all eenzele Kilometer dee pedalléiert ginn ass.

Leider konnt wéinst dem Covid-19 dëst Joer keng offiziell Präisiwwerreechung organiséiert ginn. D’Vëlosfuerer, déi fir d’Gemeng Waldbëlleg gefuer sinn, kruten hiren Diplom per Post heem geschéckt.

Déi véier bescht placéiert waren d’Häre Christian Berens (1.434 km), Henri Colbach (1.310 km), Alex Federmeyer (763 km) a Fränk Diederich (439 km).

Um Tour du Duerf 2020 hunn deelgeholl:

- Christian Berens (1.434 km)
- Henri Colbach (1.310 km)
- Alex Federmeyer (763 km)
- Fränk Diederich (439 km)
- Chantal Dimmer
- Jim Muttesch
- Kim Zimmer
- Sébastien Balbeur
- Romain Cornelius
- Martine Schaus-Schmit
- Luc Schaus-Schmit
- Ann Penning
- Pit Beckené
- Malou Wecker
- Jaqueline Penning-Van De Maelen
- Hanny Mathes
- Mike Michels
- Joëlle Leuchter an d’Maison relais
- Louis Boonen
- Muriel Lorang
- Antonio José Mantrisi
- Romain Buchholtz
- Serge Ferber
- Nicolas Thill
- Mandy Ressel
- Harpa Tordardottir
- Colin Zandstra
- Filipe Soares
- Romain Tobes
- Laurence Kipgen
- Claude Tibessart
- Serge Klein
- Lony Michels
- Andrée Henx-Greischer
- Serge Weber
- Lena Krier

Den nächsten Tour du Duerf 2021 kënnst bestëmmt. Dofir denkt drun lech unzemellen, wann et souwäit ass, matzemaachen a vill Spaass ze hu beim Vëlofueren.

Text a Fotoen: Filipe Soares

SÄFTEG VILLFALT AM NATUR- & GEOPARK MËLLERDALL

Wien un d'Regioun Mëllerdall denkt, deem fale meeschtens direkt déi impressiounant Fielandschaften a geologesch wäertvoll Plazen an. Charakteristesche Bestanddeel vun der Regioun vum Natur- & Geopark Mëllerdall sinn doriwwer eraus awer och d'Bongerten. Si gehéieren zu eiser kultureller an natierlecher Ierfschaft a prägen d'Regioun op vill Manéieren. Schonns ëmmer gouf dat héichwäertegt Uebst aus de Bongerten fir vill Verschiddenes genotzt. Och haut nach vereedelen lokal Produzenten d'Uebst aus de Bongerten zu gudden a regionaltypesche Produiten vun héijer Qualitéit (Séisse Viz, Branntewäin, Äppelwäin a villes méi).

Aus dëse Grënn hat sech den Natur- & Geopark Mëllerdall zesumme mat de Partner Office régional du tourisme – région Mullerthal – Petite Suisse luxembourgeoise (ORT-MPSL), Leader Regioun Mëllerdall, Administration de la nature et des forêts (ANF) a Mëllerdaller Produzenten a.s.b.l., dozou entscheet, vun dësem Joer un de „Mount

vun de Bongerten“ ze organiséieren. Dee war vum 20. September bis de 25. Oktober, an huet invitéiert, d'Bongerten aus verschiddene Perspektiven ze entdecken.

Kulinaresch Highlights

D'Restauranten Heringer Millen, Aal Echternoch an de Café Carli's Coffee hunn am Mount vum Bongert, Menüen oder e Brunch offrëiert, bei deem souwuel déi vereedelt Produiten ewéi och frëscht Uebst aus de Bongerten vun der Regioun verschafft gi sinn.

Léierbongert

Gläichzäiteg ass am Bongert vum Produzent Georges Schiltz (Fru) zu Rouspert eng ganz besonnesch Aktioun gelaf. Vum 29. September bis den 21. Oktober hu 15 Klassen aus den Zyklen 3 a 4 den éischte Léierbongert zu Lëtzebuerg besicht, am ganzen 190 Kanner aus dräi

Gemengen vum Natur- & Geopark Mëllerdall. Esouguer Klassen aus dem Lënster Lycée koumen op Rouspert! D'Kanner konnten aacht Statioune mat Aufgaben aus de Fächer Mathematik, Naturwëssenschaften, Franséisch, Däitsch a Lëtzebuergesch léisen. De Léierbongert war vum 28. September bis de 5. Oktober och fir d'Éffentlechkeet fräi zougängelech.

Zorten-Drive-In

Wien d'Gléck huet, doheem e Bongert oder Uebstbeem ze hunn, konnt bei den zwee Drive-Ins seng Äppel- a Bierenzorte vum Pomolog Richard Dahlem bestëmme loossen. Dat war ee Weekend zu Buer am Haff vum Produzent Ramborn Cider Co. an en anere Weekend zu Schrondweiler bei der Epicerie am Duerf.

Déi zwee Zorten-Drive-Ins waren eng schéi Réussite. Aus allen Ecke vun der Regioun, an iwwe d'Regioun eraus, koume Leit mat hire Bieren an Äppel laanscht. Den Här Dahlem huet déi béid Weekender allkéiers méi wéi 100 Zorte bestëmmt.

Eleng zu Schrondweiler goufe véier Bierenzorten a siechzeng Äppelzorte lokalisiert, dorënner och eng seelen, net bekannten Äppelzort.

D'Zorten-Drive-Ins hunn dem Natur- & Geopark Mëllerdall dobäi gehollef, bekannten Zorten ewéi den Triumpf aus Lëtzebuerg (Apel), Rouden Tréierer Wäinapel (Apel), Gute Luise (Bier), Pleiner Mostbirne (Bier) asw. ze fannen. Rar Zorte wéi de Lütticher Ananaskalvill (Apel) an d'Gelbe Schafsnase (Apel) goufe lokalisiert a gi mam Accord vun de Besëtzer genotzt, fir dës seele Beem ze reproduzéieren an d'Zorte laangfristeg ze erhalen.

Fir d'ganz Famill

Weider goug et dann den 10. Oktober an engem Bongert zu Bech, wou Äppel, Bieren an esouguer déck Nëss gepléckt a gesammelt goufen. Déi Friichte konnten d'Participanten mat heem huelen, an e groussen Deel vun den Äppel gouf méi spéit an enger Äppelpress zu séissem Viz verschafft.

Genee eng Woch méi spéit konnten dann déi Kleng schaffen. Mat der Naturverwaltung konnte Kanner an engem Zelt nieft dem Naturhaus zu lechternach Äppel pressen, fir Jus ze maachen. Si sinn esou gewuer ginn, wéi vill Aarbecht a Kraaft hannert engem Liter Äppeljus stécht. Nawell huet d'Aarbecht sech gelount an d'Kanner hunn houfreg hiren eegenen Äppeljus mat heem geholl.

Traditiounsfester

Nieft den Aktivitéiten vum Natur- & Geopark Mëllerdall sinn an der Regioun déi traditionell Quetschen- a Viz-Fester gefeiert ginn, wéi z. B. zu Kruuchten den 19. an 20. September an zu lechternach den 10. an 11. Oktober, op deenen déi wichteg Roll vun de Bongerten zanter Jore gewise gëtt.

Duerch den Erfolleg an déi héich Nofro bei den Aktivitéiten am Mount vum Bongert huet den Natur- & Geopark Mëllerdall entscheet, de Mount vum Bongert all Joer ze organiséieren an esouguer d'Offer méi grouss ze maachen, an domadder all Joers nei ze weisen wéi déi kulturell an natierlech Ierfschaft vun de Bongerten eis Landschaft opwärt.

De ganzen Team vum Natur- & Geopark Mëllerdall géif gär nach emol all deenen, déi beim éischte Mount vum Bongert matgewierkt hunn, en härerleche Merci soen. Mir freeën eis schonns op déi nächst Bongerte-Saison!

*Text: Natur- & Geopark Mëllerdall,
Iwwersetzung: Karin Enser
Fotografen: Caroline Martin*

En neit Molbuch vun der Region Mëllerdall

Den Tourissemverband vun der Region Mëllerdall huet en neit Molbuch erausbruecht. Vun de véierzéng Gemenge vum Tourissemverband sinn do Biller dran, op enger duebeler Säit fir all Gemeng. Déi touristesch Plaze gi beschriwwen, an et si kleng Rätselen oder Spiller an eng Virlag fir d'Mole vum Bild vun der Gemeng derbäi, dat een ausmole kann. D'Illustratioune si vun der Lys Differding, bis op eng Säit, déi vum Jo Goergen ass. D'Molbuch ass geduecht fir Kanner vu 4 bis 9 Joer. Et ka beim Tourissemverband Mëllerdall bestallt ginn a kascht 4,50 Euro.

Nouveau livre de coloriage de la Région Mullerthal – Petite Suisse luxembourgeoise

L'Office régional du tourisme de la région Mullerthal – Petite Suisse luxembourgeoise vient de sortir un livre de coloriage. Les 14 communes qui sont membres de l'Office régional y sont représentées, chaque commune sur une double page. Sur la page de gauche se trouve le nom de la commune ainsi que la dénomination d'une attraction touristique en plusieurs langues. Des petits jeux tout comme une suggestion de coloriage du motif complètent la page. Sur la page de droite se trouve un grand motif à colorier. Les illustrations furent réalisées par Lys Differding, une page fut créée par Jo Goergen. Le livre de coloriage convient aux enfants de 4 à 9 ans et peut être commandé auprès de l'Office régional du tourisme région Mullerthal – Petite Suisse luxembourgeoise. Le prix de vente est de 4,50 €.

The coloring booklet of the Mullerthal Region – Luxembourg's Little Switzerland

The Regional Tourist Office of the Mullerthal Region – Luxembourg's Little Switzerland recently published a coloring book. The 14 municipalities that are members of the regional tourist office are shown each on a double page. On the left side there is always the name of the municipality and the name of a tourist highlight in several languages. Small puzzles or games are also included, as well as a template for how to color the picture. On the right side is a large motif to color. The illustrations were created by Lys Differding, one page by Jo Goergen. The coloring booklet is suitable for children aged approx. 4 to 9 years and it may be ordered at the Regional Tourist Office of the Mullerthal Region – Luxembourg's Little Switzerland. The retail price is € 4.50.

Kontakt / Contact:

Tourismusverband Region Müllerthal – Kleine Luxemburger Schweiz
Tel.: (+352) 72 04 57-1,
info@mullerthal.lu
www.mullerthal.lu

Foto: U. Fielitz

DE MËLLERDALL UM WEE FIR UNESCO GLOBAL GEOPARK

De Marc Barthelemy huet en Interview gefeuert mat der Madamm Birgit Kausch, Geowëssenschaftlerin beim Natur- & Geopark Mëllerdall, déi zoustänneg ass fir d'Demande bei der Unesco, als Global Geopark unerkannt ze ginn.

FUUSS: Es gibt viele schöne Gegenden auf der Welt und in Luxemburg, die nicht alle als Geopark ausgezeichnet werden können.

Welche speziellen Eigenarten des Mullerthals rechtfertigen seine Bewerbung zum Unesco Global Geopark?

Madamm Kausch: Unesco Global Geoparks sind Regionen, die ein international anerkanntes geologisches Erbe besitzen und auf dieser Grundlage nachhaltig entwickelt werden. Dabei spielen Schutz, Bildung und Wissenschaft eine wichtige Rolle. Die Regionen nutzen ihr geologisches Erbe in Verbindung mit allen anderen Aspekten des Natur- und Kulturerbes der Region, um das Bewusstsein und das Verständnis für zentrale Fragen der Gesellschaft (wie zum Beispiel Naturgefahren und den Klimawandel) zu fördern. Aktuell gibt es 161 Unesco Global Geoparks in 44 Ländern. Die Ziele des Natur- & Geoparks Mëllerdall (kurz: NGPM), in dem sich die 11 Gemeinden Beaufort, Bech, Berdorf,

Consdorf, Echternach, Fischbach, Heffingen, Larochette, Nommern, Rosport-Mompach und Waldbillig zur nachhaltigen Regionalentwicklung zusammengeschlossen haben, stimmen in vielen Bereichen mit denen der Unesco Global Geoparks überein. Die gesetzlich verankerte Struktur des NGPM bietet eine stabile Basis für die Bewerbung um die Mitgliedschaft in diesem internationalen Netzwerk.

Das geologisch Besondere an der Region Mëllerdall ist die imposante Felsenlandschaft des Luxemburger Sandsteins, die zu den beeindruckendsten Sandsteinlandschaften in Westeuropa zählt. Schon das Vorhandensein des Sandsteins an sich ist besonders: In dem Meer, das es vor 200 Millionen Jahren hier gab, wurde nur in der Nähe der damaligen Küste ein schmaler Streifen Sand auf dem Meeresboden abgelagert und zu Sandstein verfestigt. Dieser Streifen reicht zwar von Deutschland bis Belgien und nach Frankreich, aber im Mëllerdall sind die Felsen besonders imposant und präsent. Aufgrund dieses regional beschränkten Vorkommens wird der Sandstein auch seit 1828 „Luxemburger Sandstein“, „grès de Luxembourg“ genannt (geprägt durch Johannes Steininger, Gymnasiallehrer in Trier, Geologe und Historiker). In der Umgebung wurden zur gleichen Zeit graue Mergel und Kalksteine

tief eingeschnittenen Tälern und Plateaus, der ebenfalls charakteristisch für die gesamte Region ist. Das Vorkommen der verschiedenen geologischen Schichten und der kleinräumige Wechsel von Plateaus und Tälern bilden die Basis der Vielfalt der regionalen Landschaften. Auf den Felswänden findet man zahlreiche Spuren wie Schichtung oder Wabenverwitterung, die die Geschichte der Felsen erzählen.

Auch das natürliche und kulturelle Erbe hängt oft mit dem (Sand)Stein zusammen. Zum Beispiel wurden Felsüberhänge und Felsvorsprünge seit der Steinzeit als Aufenthaltsorte genutzt, das Skelett des international bekannten mittelsteinzeitlichen Lëschbuer-Manns blieb aufgrund der geologischen Gegebenheiten im Tal der Schwarzen Ern erhalten. Die Felsspalten bieten aufgrund ihres besonderen Klimas seltenen Farnen und Moosen eine Heimat, und vergleicht man eine Karte der heutigen Landnutzung mit der geologischen Karte, fallen viele Zusammenhänge auf. So ist die Geologie das verbindende Element und Alleinstellungsmerkmal der 11 Gemeinden des NGPM.

Fotos: Pierre Haas

gebildet, die in Fachkreisen auch als „Lothringische Normalfazies“ bekannt sind. Der Untergrund der Region besteht aber nicht nur aus dem Luxemburger Sandstein. Im Nordwesten und im Südosten liegen andere, ältere geologische Schichten an der Oberfläche, die ebenfalls vor Millionen Jahren als Meeresboden gebildet wurden.

Sichtbar wurden die Schichten, als die Region gehoben und damit zu Festland wurde: Die Flüsse schnitten – und schneiden sich bis heute – in den ehemaligen Meeresboden ein und legten die verschiedenen Schichten an den Talhängen frei. Es entstand der kleinräumige Wechsel von

Der Luxemburger Sandstein ermöglicht den Gemeinden heute noch eine weitere Eigenart der Region: ihre Trinkwasserautarkie. Der Luxemburger Sandstein besitzt eine gute Filterkapazität und ein großes Speichervermögen. Dies ermöglicht es den Gemeinden, eigenes Quellwasser zur Trinkwasserversorgung zu nutzen. Die Quellen finden sich an den Talhängen, wo der Übergang vom wasserdurchlässigen Sandstein auf wasserundurchlässigere Mergel unter dem Sandstein angeschnitten ist. Die Trinkwasserschutzzonen, in denen das Wasser versickert, ziehen sich bis weit auf die Plateaus.

Die Region wird aufgrund ihrer landschaftlichen Eigenart von vielen Gästen besucht, die manchmal die Besonderheiten mehr zu schätzen wissen als die Einheimischen. Deshalb meine Empfehlung: Schalten Sie einmal zuhause das „Urlaubsauge“ an, statt sich über die alltäglichen Dinge zu ärgern!

Letztes Jahr klappte es nicht. In welcher Hinsicht ist die diesjährige Bewerbung besser?

2017 wurde bereits eine erste Bewerbung eingereicht, an deren Erstellung – wie auch dieses Mal – zahlreiche Partner beteiligt waren. 2018 überzeugten sich zwei Gutachter aus dem internationalen Netzwerk der Unesco Global Geoparks drei Tage lang vor Ort von den umgesetzten Maßnahmen. Dabei wurden nicht nur geologisch interessante Plätze besichtigt, sondern vor allem Beispiele der nachhaltigen Regionalentwicklung gezeigt, die in der Re-

gion umgesetzt wurden. In der Gemeinde Waldbillig überzeugten sich die Gutachter z.B. in der Heringer Millen von dem Touristcenter mit dem Best of Wandern Testcenter und der Erwerbsmöglichkeit regionaler Produkte, dem Tagungsraum (mit Ausstellung) und den durchgeführten Kinderaktivitäten (wie z. B. Brotbacken). Nach den drei Tagen bescheinigten sie der Region insgesamt ein großes Potenzial, deckten aber auch einige Schwachstellen auf, die 2019 zur Absage der Bewerbung führten. Dass auch in der Absage das große Potenzial der Region bestätigt wurde, bekräftigte uns darin, weiter in die Region und das Unesco-Vorhaben zu investieren. Besonders die folgenden Punkte sind zu nennen:

Die damalige Differenzierung in Naturpark und Geopark wurde aufgehoben, da beide Strukturen in weiten Teilen gleiche Ziele verfolgen. Als Konsequenz wurden der Naturpark und der Geopark unter dem – inzwischen auch offiziell geänderten Namen – Natur- & Geopark Mëllerdall zusammengeführt, der eine Vielzahl von Diensten für die Menschen, Gemeinden und Betriebe der Region anbietet.

Ebenfalls kritisiert wurde, dass weder die Bewerbung um die Mitgliedschaft im internationalen Programm der Unesco Global Geoparks an sich noch die Ziele und das Netzwerk der Unesco Global Geoparks ausreichend in die

Region kommuniziert wurden. Dem haben wir – mit der Hilfe einer neu eingestellten Kommunikationsexpertin, die für die 3 Naturparke arbeitet – entgegengewirkt, indem wir in Printmedien, im Radio, im Fernsehen, in den Gemeindeblättern, auf Social-Media-Kanälen, u.a. unermüdlich über unser Vorhaben berichten. Dabei werden wir tatkräftig von unseren Partnern wie z. B. den Gemeinden, dem regionalen Tourismusverband Region Mülenthal – Kleine Luxemburger Schweiz (ORT-MPSL) sowie der nationalen Kommission zur Zusammenarbeit mit der Unesco unterstützt, denn erfolgreich kann die Bewerbung nur durch die Zusammenarbeit aller Beteiligten sein. Um mit unseren Bildungspartnern, institutionellen Partnern, regionalen Produzenten und Betrieben ein Netzwerk für gegenseitige Unterstützung zu schaffen, hat der NGPM ein Partnerschaftsabkommen erarbeitet, das die gegenseitige Unterstützung formalisiert.

Internationale Zusammenarbeit von Unesco Global Geoparks untereinander ist ebenfalls eine Voraussetzung für die Mitgliedschaft im Netzwerk der Unesco Global Geoparks, die wir 2017 noch nicht ausreichend erfüllt hatten. Die Zwischenzeit wurde genutzt, um die Region aktiv auf verschiedenen Veranstaltungen des Netzwerks der Unesco Global Geoparks zu präsentieren. Der NGPM ist inzwischen auch an gemeinsamen Projekten mit anderen

Unesco Global Geoparks beteiligt, z.B. im Bereich Klimaschutz (Life-IP Zenapa, mit dem Unesco Global Geopark Vulkaneifel, Deutschland) oder Green Economy (Leader, mit dem Unesco Global Geopark Lauhanvuori-Hämeen kangas, Finnland), um gemeinsam die Erfüllung der globalen Nachhaltigkeitsziele der UN zu erreichen.

Auch weitere von den Gutachtern ausgesprochene Empfehlungen werden umgesetzt: Im Rahmen eines mit Leader-Geldern finanzierten Projekts wird eine regionale Ausstellung zu den Themen des NGPM konzipiert und weitere Maßnahmen zur Sichtbarkeit durchgeführt.

Ein Kritikpunkt war die mangelnde Verankerung des Natur- & Geoparks in der Region.

Es gibt ein Reihe Institutionen, die sich um eine solche Verankerung kümmern sollten, Natur- & Geopark, Leader, ORT. Der interessierte Bürger wird informiert durch verschiedene Publikationen, die einander oft ähneln.

Wie wollen Sie den Bewohnern der Region eine bessere Auskunft über Daseinsberechtigung, Nutzen und Perspektiven des Natur- & Geoparks anbieten?

Die genannten, regional geförderten Institutionen Natur- & Geopark Mëllerdall, Leader Region Mëllerdall sowie der ORT-MPSL verfolgen dasselbe Ziel: Sie unterstützen die Region darin, sich weiterzuentwickeln. Der NGPM und Leader richten sich vor allem an die Einwohner und Ge-

meinden. Es werden Projekte zur nachhaltigen Entwicklung des ländlichen Raumes des Mëllerdalls umgesetzt, wobei Leader als finanzielles Förderinstrument der Europäischen Union es den Gemeinden, Vereinen und auch dem NGPM und ORT-MPSL ermöglicht, Projekte zur Regionalentwicklung umzusetzen.

So ergänzen sich die Institutionen und arbeiten in thematischen Überschneidungsbereichen zusammen. Die Bürger werden deshalb auch in gemeinsamen Publikationen wie der Beilage „Region Mëllerdall News“ der Sauerzeitung, die 3 Mal pro Jahr in alle Haushalte verteilt wird, über laufende Projekte informiert. Die Zusammenarbeit ist neben dem Nutzen für die Gemeinden auch für den Unesco-Antrag von großer Bedeutung, in dem z. B. ein ganzes Kapitel dem Geotourismus gewidmet ist, verschiedene vorbereitende und begleitende Studien zum Thema Geologie sowie zur nachhaltigen Regionalentwicklung wurden und werden durch Leader finanziert.

Der NGPM setzt in der Region auf ganz unterschiedliche Weisen vielfältige Projekte um und bietet Beratungsdienste für Einwohner und die Gemeinden an. Diese umfassen vor allem die Bereiche Ökonomie (Beratungsdienste für regionale Produzenten sowie für kleine und mittelgroße Betriebe), Geologie, Klima und erneuerbare Energien, Schutz und Erhalt des kulturellen Erbes, Schutz von Natur und Landschaft, Trinkwasserschutz und Wissens-

vermittlung. Dazu werden im Laufe des Jahres verschiedene Aktivitäten wie Informationsveranstaltungen oder Wanderungen angeboten, die dazu einladen, den NGMP und die Region noch besser kennen zu lernen. Über diese Veranstaltungen wird, ebenso wie über die Aufgaben und Struktur des NGPM und die Unesco Global Geopark-Bewerbung auf vielfältige Weise informiert: durch Printmedien wie unseren Aktivitätenkalender oder Publikationen in den Gemeindeblättern wie „De FUUSS“, die an alle Haushalte geliefert werden. Ein elektronischer Newsletter, verschiedene Social-Media-Kanäle wie Facebook sowie unsere Internetseite informieren online über unsere Angebote, bei denen für jeden etwas dabei ist. In jeder der Mitgliedsgemeinden werden Tafeln mit Informationen zum NGPM aufgestellt, um die Sichtbarkeit zu erhöhen auch in den Tourist-Infos der Region ist der NGPM präsent. Wirklich erfolgreich – auch im Sinne der von Ihnen angesprochenen Daseinsberechtigung – können wir aber nur sein, wenn Bürger und Gemeinden unsere Angebote annehmen und Informationen weitergeben – oder über die Gemeindevertreter in unserem Komitee Wünsche und Anregungen an uns herantragen. Denn nur zusammen und durch die Unterstützung aller können wir unsere Ziele erreichen und die Region voranbringen!

Der andere Kritikpunkt war die wenige Aufmerksamkeit, die der Geopark in der Öffentlichkeit erfährt.

Das Mullerthal ist vor über einem Jahrhundert touristisch gut mit Wanderpfaden und Unterkünften erschlossen worden. Doch die Auskunftsmöglichkeiten über kulturelle, historische sowie geologische und andere wissenschaftliche Zusammenhänge und Hintergründe beschränkt sich auf die sowieso schon (zu) stark besuchten Highlights wie z. B. den Schießentümpel, den Ort Mullerthal, die Wanterbaach und den Perekop. Andere auch in der Bewerbung angesprochene Standorte wie der Lëschbuer liegen nicht einmal an einem ausgeschilderten Wanderrundweg. Die

geschichtlichen Überbleibsel wie die Heringerburg, der Schwarze Mann oder die Reste der einstmaligen Eisenschmelzen sind den Eingeweihten vorbehalten, und die spärlichen Informationen darüber über verschiedenste Internetquellen verteilt.

Mit welchem öffentlich wirksamen Konzept sollen die natürlichen, kulturellen und historischen Reichtümer des Natur- & Geoparks dem Besucher aus In- und Ausland erschlossen werden?

Ich freue mich, dass Sie die natürlichen und kulturellen Reichtümer der Region ansprechen, denn nur Regionen, die ein solches Erbe besitzen, können überhaupt Natur- oder Geopark werden. Die Region Mëllerdall hat in der Beziehung wirklich viel zu bieten, z. B. den ältesten Luxemburger (bzw. die älteste Luxemburgerin), die älteste Stadt des Landes, mittelalterliche Burgen, alte Industrien, seltene Farne und Moose, die dickste Eiche des Landes, um nur einige zu nennen. Auch die für Unesco Global Geoparks geforderte Verknüpfung des geologischen Erbes mit dem natürlichen, kulturellen und immateriellen Erbe gelingt in der Region sehr gut. Verschiedene Probleme, z. B. die verkehrstechnisch ungünstige Lage der archäologischen Fundstelle am Lëschbuer, werden sich vielleicht auch in Zukunft nicht ändern lassen. Diese Standorte sind dann z. B. über Stichwege an das Wandernetz angeschlossen. Die markierten Wanderwege sowie die gezielte Bewerbung (oder Nicht-Bewerbung und damit Entlastung) bestimmter Plätze durch Social Media bieten aber gleichzeitig eine Möglichkeit der Besucherlenkung.

Wichtig für ein Konzept zur Erschließung des natürlichen, kulturellen und historischen Erbes ist zunächst ein Inventar, in dem – über Gemeindegrenzen hinweg – die von Ihnen geschilderten „spärlichen Informationen“ aus „verschiedensten Internetquellen“ zusammengetragen werden, um ein regionales Gesamtbild zu erhalten. Denn

Fotos: Caroline Martin

Foto: Pierre Haas

Foto: NGPM

die Region Mëllerdall gilt als Archiv der Vor- und Frühgeschichte, es besteht eine Siedlungskontinuität seit der Steinzeit, wir finden die Hinterlassenschaften der Menschen aus den Metallzeiten, der Römerzeit, dem Mittelalter und der Neuzeit. Der NGPM bietet sich als regionale Institution zur Erstellung eines solchen Inventars an, denn er hat bereits in seiner Gründungsphase im Leitthema „Wissensvermittlung – Wësse viruginn“ die Punkte Wissen sammeln, aufbereiten, weitergeben und vermitteln als Zielsetzung definiert. Die Mitgliedschaft in einem internationalen Unesco-Programm wird dies weiter unterstützen, denn die Unesco ist die Organisation der UN für Bildung (E), Wissenschaft (S) und Kultur (C).

Natürlich muss bereits die Erstellung eines solchen regionalen Inventars in enger Absprache mit den lokalen, regionalen und nationalen Interessenvertretern (Gemeinden, Landbesitzer, nationale Fachbehörden) erfolgen, um zu entscheiden, welche Standorte später auch vermarktet werden dürfen. Denn nicht jeder (wissenschaftlich) interessante Platz kann wegen der Gefahr der Zerstörung der Öffentlichkeit zugänglich gemacht werden und Eigentumsverhältnisse müssen berücksichtigt werden. Dass der Schutz aber möglich ist, zeigt das Beispiel einiger Schléff¹ in der Region, die als sensible Standorte zum Schutz des empfindlichen englischen Hautfarns (*Hymenophyllum tunbrigense*) aus dem Wanderwegkonzept herausgenommen und geschlossen wurden. Auch bei der Auswahl der Punkte des geologischen, historischen und natürlichen Erbes, die der NGPM im Gelände bzw. in seiner Ausstellung² interpretiert, erfolgte in Absprache mit den Interessenvertretern, ebenso wie die Auswahl interessanter Punkte im „Aussichtskataster“ eines Leader-Projektes. Manche Infor-

mationen über bestimmte Zusammenhänge können sicher auch nur „indoor“, also in der regionalen Ausstellung in Beaufort gegeben werden, statt zahlreiche Besucher im Gelände an Ort und Stelle zu führen und damit die Gefahr der Zerstörung in Kauf zu nehmen.

Die Erschließung eines Teils des regionalen geologischen, natürlichen, kulturellen und immateriellen Erbes für Einheimische und Gäste der Region erfolgt bereits heute: durch die bestehenden thematische Museen und Ausstellungen, aber auch auf Informationstafeln oder durch Flyer im Gelände, wie z. B. an verschiedenen Geosites – geologisch interessanten Plätzen. Um der Bevölkerung und den Gästen den regionalen Charakter des geologischen, natürlichen, kulturellen und immateriellen Erbes zu verdeutlichen und damit auch die Region noch weiter zusammenzuführen, wäre – wie auch von den Unesco-Gutachtern der ersten Bewerbung empfohlen – ein regional einheitliches Aussehen der Informationstafeln und anderer Interpretationsmedien wünschenswert.

¹ In der luxemburgischen Sprache wird eine enge Felsschlucht als Schloff bezeichnet, Plural Schléff.

² An der Ausstellung zu Beaufort ass ënnert anerem eng grous Maquett vum Mëllerdall ze gesinn. Fir de Moment kann ee just op Rendez-vous kucke goen. D' Ausstellung gëtt am Kader vun engem Leader-Projet renovéiert. Wann se fäerdeg ass, ginn et regelméisseg Ouvertureszäiten. Dat steet dann och am FUUSS.

Birgit Kausch

Physische Geographin mit Schwerpunkt Geologie und Geomorphologie, Promotion im Bereich Geoarchäologie.

Langjährige Lehrtätigkeit in der Physischen Geographie, Universität Trier. Freiberuflich seit 2007 in unserer Region in verschiedenen Leader-Projekten zur Geologie tätig. Seit 2017 als Geowissenschaftlerin im NGPM angestellt, um das geologische Erbe und seine Zusammenhänge mit den anderen Aspekten des natürlichen und kulturellen Erbes zu erklären, veraltete und fehlerhafte Informationen zu aktualisieren, auf regionaler und nationaler Ebene auf den Wert des geologischen Erbes aufmerksam zu machen. Unesco-Verantwortliche.

Ëmmer méi Leit schaffe vun doheem aus.
Ass dat eng gesond an ekologesch Léisung?
Dat hänkt dervun of wéi ee sech uleet!

Fir meng Gesondheet

Mäin idealen

Home Office

Aarbechtszäit
bewosst
andeelen

Limitte setzen

Doheem huet een d'Tendenz méi Stonnen ze schaffen, an dat oft Owes oder um Weekend.

Wäertvoll Pausen

Empfehlung: all 90 min.

Frësch Loft

Regelméisseg opstoen a sech bewegen!

Austausch mat de Kolleegeen

Am Kalenner aplanen!

Sech net
eleng fillen

Sech der eegener Responsabilitéit vis-à-vis vun der Ekipp bewosst sinn. Dest stäerkt d' Selbstwäertgefill a motivéiert.

Aarbecht a
Privatliewen
trennen

Ofgetrennt Arbechtsplaz

Wa méiglech an engem separate Raum, ouni Oflenkung vu baussen.

Fir meng Ëmwelt

Clever léften!

2-4 mol am Dag mat wäit oppene Fensteren an Dieren (am Wanter: 4-10 min).

20 Grad sinn ideal beim Schaffen.

Paus och fir de PC

Ab 15 min: Schlofmodus.
Mëttespaus? Net zécken, ganz ausschalten.
Feierowend: Net vergiessen de Stecker ze zéien!

Luuchten aus, Dageslicht eraloossen

Top fir d'Opmierksamkeet an d'Motivatioun ... an et spuert gläichzäitig Stroum!

WAT ASS LASS? // QUE FAIRE ?

WANTER AN DER REGION MËLLERDALL

Nieft den **Naturattraktiounen** an der Region Mëllerdall gëtt et vill kulturell Plazen, déi am Hierscht a Wanter op hunn. Allerdéngs soll ee sech kuerzfristeg virdrun op der Plaz informéieren, wéi déi aktuell Conditiounen sinn, fir eng Visite ze maachen.

Den **Aquatower zu Berdorf** ass am Januar an am Februar just fir ugemellte geféiert Visitten op. Am Abrëll ass donneschdes bis sonndes vu 14 bis 17 Auer op. Och am Renaissance-Schlass zu Beaufort kënnen **bis de 27. März 2021** nëmme geféiert Visite **gebucht ginn**.

Muséeën an der Region kann een am Wanter kucken goen. De **Musée Tudor vu Rouspert** ass vu mëttwochs bis sonndes op, vu 14 bis 17 Auer. Den **Abteimusée an den Dokumentatiounszenter** iwwer d'Sprangprozeessioun **an der Iechternacher Basilika** si bis den 21. März 2021 samschdes a sonndes vu 14 bis 17 Auer op. **Den archäologesche Musée zu Iechternach am Hihof** ass definitiv zou.

Wie sech fir Miniaturautoen interesseiert, dee sollt sech op kee Fall **d'Matchboxsammlung vum Jean Birsens** zu Hénkel un der Sauer entgoe loosse. Zënter 1980 sammelt hien d'„Autoen an der Fixféieschkëscht“ a weist gäre seng 7.500 Exemplare. Dofir muss een e Rendez-vous ofmaachen, um Telefon 621 18 11 15 oder iwwer E-Mail meckjanganana@gmail.com.

D'Äispist zu Beaufort ass wéinst dem Covid-19 zou, elo de Moment, wou deen heite FUUSS an den Drock geet. Och do sollt Dir lech um Internet informéieren: <https://icepark-beaufort.lu>

Wien u Geologie interesseiert ass, kann nieft de Fielsformatiounen an der Region och de **Salzmännche-gaart zu Buer** besichen. Deen Numm kënnt aus enger Seechen: Fréier hätt bei de Salzquellen un der Sauer e Salzmannche gehaust, deen d'Leit gär erféiert huet. E groussen a Steen gemauerte geologesche Profil, e klengen Theater mat Lëtzebuerger Bausteng an e Buerfousspad

Foto: ORT

laanscht ënnerschiddlech Gestengszorten erklären d'Geologie vun der Regioun op eng flott Manéier. De Gaart fënnt een hannert der Schoul zu Buer, 1, um Salzwaasser.

An de **Kierche** sinn interessant kulturgeschichtlech lerschaften ze fannen. Allgemeng gëllt bei Kierchen, datt se net dierfe besicht ginn, wann eng Mass ass.

An der **lechternacher Basilika** ginn et nach e puer Reschter, déi vun der turbulenter Geschicht iwver d'Joerhonnerten ewech erzielen. De Flyer iwver d'Basilika gëtt et gratis an der Tourist-Info oder an der Basilika selwer. An der Péitrus-a-Paulus-Kierch, déi zu lechternach op engem Hiwwel steet, si merowingesch, romanesch a gotesch Stilelementer ze gesinn.

An der **Porkierch vu Bäerdref** ass virun allem de Véiergötterstee ënner dem Altar kuckeswäert. Dat war fréier de Sockel vun enger réimescher Jupiterséil.

Bei der **Kapell an der Giischerklaus** ass schon d'Gréisst bemierkenswäert, awer och de Waachturm aus dem 12. Joerhonnert, den ale Kierfecht ronderëm d'Kapell an déi schéi grouss Lann nobäi. Bei der Giischerklauskapell kënnst een och laanscht, wann een d'Route 1 vun Mëllerdall-Trail geet, oder den Auto-Pédestre, deen zu Rouspert bei der Gemeng ufänkt.

D'**Méchelskierch zu Jonglënster** ass eng Barockkierch mat Fresken a mat dem Grafsteen vun den Häre vu Lënster. Si ass all Dag op vu 9 bis 17 Auer.

Wie gär mam Auto ënnerwee ass, deem wäerten d'**Mullerthal-Touring-Toure** gefallen, déi vum Tourissemverband aus der Regioun ausgeschafft goufen. Do gëtt et zum Beispill de 35 km laange Panoramatur, dee vu Beaufort aus iwver Reisduerf, Iermsdref, Miedernach, Chrëschtnech, Mëllerdall a Vugelsmillen hannescht op Beaufort féiert a wonnerschéi Vuen offrëiert. De Large-Geopark-Tour geet iwver 81 km bei all geologesch Highlights vun Natur- & Geopark Mëllerdall. All Touring-Toure stinn ënnert dësem Link: www.mullerthal.lu/de/entdecken/mullerthal-touring

Wie gär shoppt, kann dat an der **Laangwiss 1 an 2 zu Jonglënster** maachen, am **Nonnemillencenter** oder an der **Halergaass zu lechternach**. Am Shop vun der Website vun der Tourissemverband fënnt ee Mëllerdall-Souveniren a Broschüren: www.mullerthal.lu/de/shop

Méi Informatiounen iwver d'Regioun gëtt et beim

Tourissemverband Regioun Mëllerdall – Kleng Lëtzeburger Schwäiz

Tel.: (+352) 72 04 57-1

info@mullerthal.lu

www.mullerthal.lu

www.mullerthal-trail.lu

*Matgedeelt vum
Tourissemverband Regioun Mëllerdall –
Kleng Lëtzeburger Schwäiz*

*iwversat an adaptéiert vu Karin Enser
a Marc Barthelemy*

Foto: Damaris

BICHER!

Am Confinement huet ee besser Zäit, sech mat Bicher ofzeginn. Fir d'éischt erënnere mer hei un déi interessant Offeren an eiser Gemeng, de Bicherbus an d'Bichersail.

De **Bicherbus** fiert duerch d'ganzt Land a kënnt och regelméisseg bei d'Michel-Rodange-Schoul zu Waldbëlleg. E steet dann um Arrêt vum Schoulbus. Déi nächst Datumer sinn déi heiten, ëmmer donneschdes vun 10:50 bis 11:20 Auer: 21. Januar, 11. Februar, 11. Mäerz, 1. Abrëll, 6. Mee, 3. Juni, 24. Juni. All d'Datumer fir 2021 stinn an der Broschür *Informatiounen fir de Bierger 2021*, déi all Stot kierzlech an d'Haus krut.

Virun der Gemeng steet d'**Bichersail**. Jiddwereen dierf sech zu all Zäit e Buch oder Bicher eraushuelen a mat heem huelen. Et kann een d'Bicher halen oder se hanneschtbréngen. Jiddwereen dierf och Bicher a guddem Zoustand a mat manéierlechtem Inhalt drastellen, esou laang Plaz ass.

Et ass ëmmer derwäert, fir **Bicher kafen** ze goen. Et ass schéin, an enger Librairie ze wullen. Wiem dat ze wäit ass, oder wien aktuell wéinst Covid-19 net wëllt an e Buttek goen, dee kann online akafen, och bei eis am Land. Eng

Partie Librairë bidden déi Méiglechkeet, sech déi kaafte Bicher heemschécken ze loossen. Dat ass e Service ewéi bei de bekannten internationale Multien, mee awer vu lokale Commerçanten!

Informatiounen doriwwer fënnt een zum Beispill op www.letzshop.lu, wou sech mam Stéchwuert Librairie sechs Librairë fannen, déi matmaachen.

Et gi momentan interessant nei **Publikatiounen iwwer d'Lëtzebuenger Sprooch**. Eng kritt een esouguer gratis, déi aner kann een an de Librairë kafen.

D'Lëtzebuenger Orthografie

Zejoert am November gouf déi aktualiséiert a completéiert Lëtzebuenger Orthografie virgestallt. Zanter dem 15. September 2020 zielt offiziell just nach déi dote Schreifweis. D'Bichelche mam Reegelwierk ass vum Zenter fir d'Lëtzebuenger Sprooch (ZLS) publizéiert ginn. Et ass gratis an et goufe schonns 14.000 Exemplaire verdeelt.

Am Januar 2021 kënnt eng nei Editioun vum Reegelwierk eraus an ass nees gratis am Zenter ze kréien. Et kann een et einfach via lod@lod.lu bestellen oder och um Site vum ZLS eroflueden: www.zls.lu

Zenter fir d'Lëtzebuenger Sprooch a CPLL:
D'Lëtzebuenger Orthografie.
ISBN 978-99959-1-163-8, 112 Säiten,
0 Euro

Um Internetsite vum ZLS fënnt een och en **Ortho-Trainer**, fir ze kucken, wéi gutt een dat alles intus huet.

Den ZLS host – *hosten* ass eent vun den neie Verben am Lëtzebuergesch, grad ewéi *downloaden*, *adden*, *liken*, *muten*, *cancelen*, *badgen*, vun deenen Dir an dem Bichelche gewuer gitt, wéi een dommadder ëmgeet, zum Beispill, wéi d'Participe-passéen dovunner sinn - also den ZLS host de **Lëtzebuenger Online Dictionnaire (LOD)** op www.lod.lu

Um LOD stinn eng néng Milliounen Wiederbuch-Artikelen. Vun Ufank un ass deen Dictionnaire op déi Lëtzebuenger Méisproochegkeet ausgeriicht a bitt nieft der Lëtzebuenger Sprooch d'Begrëffer och a véier anere Sproochen un, op Däitsch, Franséisch, Englesch a Portugisesch.

Kierzlech koum eng fënneft Iwwersetzungsprooch am LOD derbäi: d'Gebäerdesprooch. An Zesummenaarbecht mat der Associatioun *Hörgeschädigten Beratung SmH* ginn

déi 1.000 beléiftsten LOD-Wierder a kuerze Videoen an der Gebäerdesprooch gewisen.

Den LOD gëtt kontinuéierlech erweidert; dat ass de grouse Virdeel vun engem Online-Dictionnaire. En ass ganz aktuell mat engem voluminéise Covid-19-Glossaire op <https://lod.lu/covid-19/>; do ginn eng 300 Wierder beschriwwen, déi duerch d'Corona-Kris an de Gebrauch koumen, dorënner vill Anglizismen: *Cluster, Drivethrough, Homeschooling, Screening, ...*

Vun abalsaméieren bis zwiwwelen: En aktualiséiert Verbebuch

D'Flexioun vun de Verben am Lëtzebuergeschen ass alles anescht ewéi einfach. Dofir huet den ZLS en aktualiséiert Verbebuch erausbruecht – als Nofollger vum sougenannte grénge Verbebuch (*Les verbes luxembourgeois*) vun 2005, dat jorelaang gutt Déngschter gelescht huet.

82 Mustertabellen presentéieren déi verschidde Konjugatiounsméiglechkeete vun de Verben am Lëtzebuergeschen. Fir 6.000 Verbe gëtt déi entspreichend Konjugatiounstabell uginn.

Zenter fir d'Lëtzebuergesche Sprooch a Script: *D'Lëtzebuergesche Verben.*
ISBN 978-99959-1-205-5, 256 Säiten,
18 Euro

Grammaire de la langue luxembourgeoise

Den ZLS huet ugefaangen, un engem Wierk iwwer d'Grammaire vun der Lëtzebuergescher Sprooch ze schaffen, mee et wäert nach daueren, bis dat fäerdeg ass. Bis dohinner a wéi schonns zanter 15 Joer ass déi „blo“ Grammaire (op Franséisch) d'Referenz. Dës Grammaire war vergraff a gouf dofir un déi aktuell Orthografie ugepasst.

Zenter fir d'Lëtzebuergesche Sprooch a Script: *Grammaire de la langue luxembourgeoise / Grammaire vun der Lëtzebuergescher Sprooch.*
ISBN 978-99959-1-206-2, 144 Säiten, 12 Euro

Eis Sprooch richtig schreiwen, mam Josy Braun

Am Kader vun der completéierter Orthografie vum November 2019 huet den ZLS dem Josy Braun säin Orthografie-Klassiker *Eis Sprooch richtig schreiwen* nei erausbruecht, an der neier Orthografie.

Zenter fir d'Lëtzebuergesche Sprooch a Script: Josy Braun: *Eis Sprooch richtig schreiwen.*
ISBN 978-99959-1-132-4.
104 Säiten, 15 Euro

Elo ass dës Bichelchen och op Franséisch disponibel, fir de francophonnen Interesséierten en agreabelen Zougang zu der Lëtzebuergescher Rechtschreiwung ze bidden. Ënnergitt: *Une introduction à l'orthographe luxembourgeoise.*

Zenter fir d'Lëtzebuergesche Sprooch a Script: Josy Braun: *Eis Sprooch richtig schreiwen – version française. Une introduction à l'orthographe luxembourgeoise.*
ISBN 978-99959-1-208-6, 136 Säiten, 15 Euro

Fir deenen, déi eng Affinitéit zu der englescher Sprooch hunn, och e méiglechst liichten Zougang zu der Lëtzebuergescher Orthografie ze ginn, gouf dem Josy Braun seng Orthografie-Didaktik och op Englesch iwwersat.

Zenter fir d'Lëtzebuergesche Sprooch a Script: Josy Braun: *Eis Sprooch richtig schreiwen – English Version. An Introduction to Luxembourgish Spelling.*
978-99959-1-207-9, 128 Säiten, 15 Euro

Lëtzebuergesche Wuertschatz

An deem neie Buch „Aläert, jauwen, Zockerboun“ ginn op eng flott Aart a Weis al Wierder an typesch Ausdréck erkläert. Et ass den éischte Band vun der ZLS-Kollektioun „Lëtzebuergesche Wuertschatz“

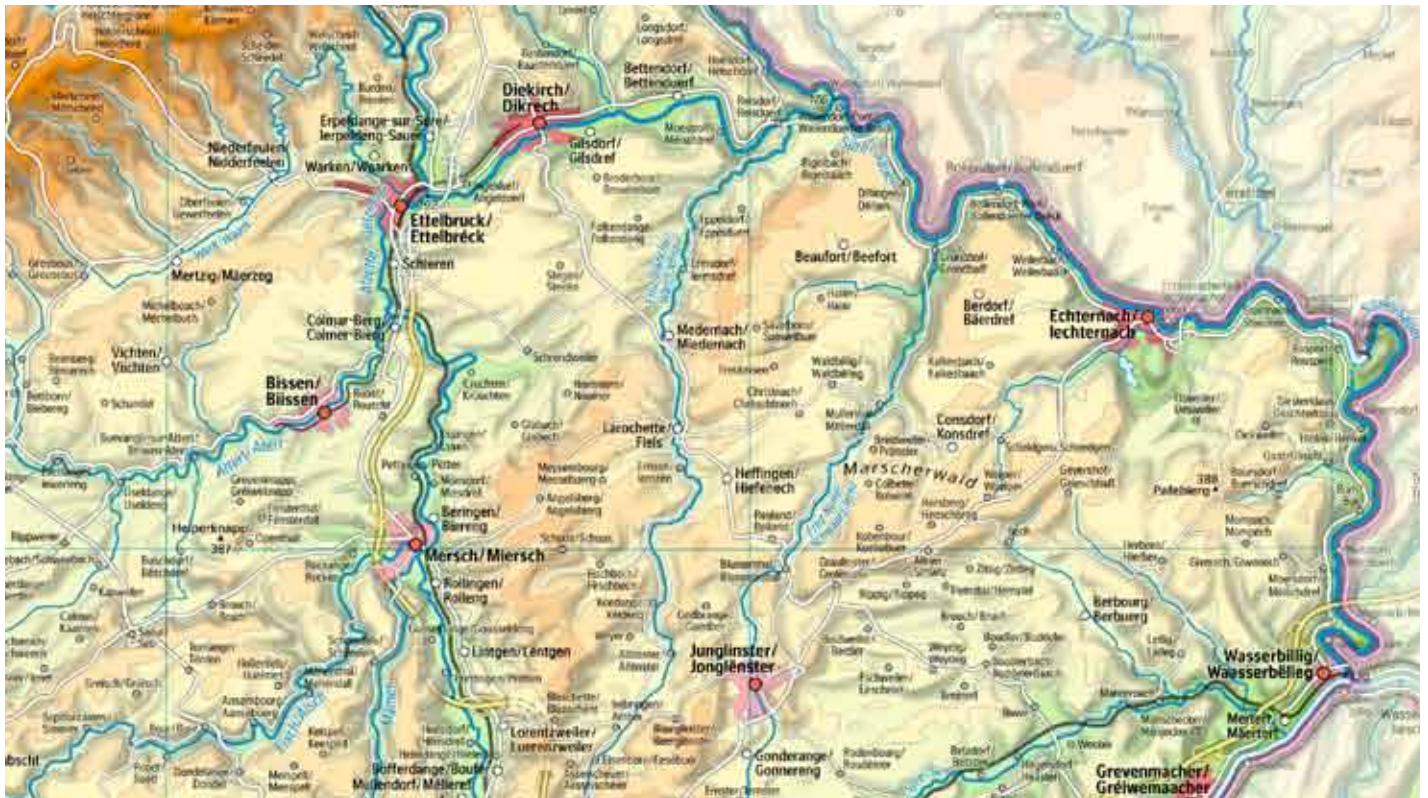
123 Adjektiven, Adverben, Interjektiounen, Substantiven a Verbe weisen, datt eis Sprooch dacks vill méi räich ass ewéi gemengt.

E sëllege vun deene Wierder goufen dem ZLS duerch d'Aktioun *Wonschwuert* proposéiert. Do waren d'Leit gefrot ginn, wéi eng Wierder hinne besonnesch gutt gefalen. E puer honnert Proposen hat den Zenter iwwer dee Wee gesammelt.

Zenter fir d'Lëtzebuergesche Sprooch: *Aläert, jauwen, Zockerboun – 123 Pärelen aus der Lëtzebuergescher Sprooch.* ISBN 978-2-9199644-1-3,
96 Säiten, 10 Euro

Den zweete Band vun der Serie ass iwwregens schonn an der Maach. Do ginn dann 100 flott Spréchwierder an Expressiounen gewisen an erkläert.

Eng Kaart mat den Uerts-nimm op Lëtzebuergesch

Virun engem Joer gouf eng Kaart publizéiert vun eise Land, wou d'Uerts- an aner Nimm net nëmmen ewéi gewinnt op Franséisch, mee och op Lëtzebuergesch drop stinn.

Eng Lëscht mat deenen Nimm an enger Schreifweis an eiser Sprooch war vum Conseil fir d'Lëtzebuurger Sprooch op www.cpl.lu publizéiert ginn a gouf als grouss Kaart, fir un d'Mauer ze hänken, vum Educatiounsministère an d'Schoule ginn.

Den Objektiv war et, deene ville jonken Auslänner, déi hei liewen, a sécher och ville Lëtzebuurger kloerzemaachen, datt *Élwen*, *Ulflingen* an *Troisvierges* net dräi verschidde Plaze sinn. Esouguer fir Leit, déi sech ganz gutt auskennen, ginn et onbekannten Nimm, grad am noen Ausland. Wéisst Dir, wéi eng Dierfer mat *Saner*, *Rooljen*, *Hierkereng*, *Iener*, gemengt sinn?

Déi Kaart gouf an der Gréisst Din-A4 net manner ewéi 56.000 Mol gratis verdeelt, an si ass elo an enger chicker 1:100.000-Versioun mat den Dimensiounen 1 Meter op 73 Zentimeter op déckem Pabeier an de Librairien ze kafen

Posterkaart Lëtzebuerg 1:100.000; ISBN 978-99959-1-195-9; Präis: 10,00 EUR

Da ginn et hei nach zwee ganz nei Bicher, Romaner, déi am **Zweete Weltkrich** spillen. Dat ass jo en Thema, dat an eiser Gemeng ëmmer erëm interesséiert, och wann déi heite Bicher elo näischt direkt mat Waldbëlleg ze dinn hunn.

De **Guy Koenig** huet eng Geschicht mam Titel **Zakopane** aus dem Krich geschriwwen, op Lëtzebuergesch, fir ze ënnerhalen an ze interesséieren.

D'Geschicht spillt an de Jore vun 1939 bis 1941. Kontrahente sinn den Alois, e *frustréierte Flantes* aus gudder Familljen mat enger Virleift fir d'Nazien, dee sengem Haass op d'Jude mat engem Muerd fräie Laf léisst, an den Ackermann, en eelere Gendaarm, deen doriwwer enquêtéiert. Wéi d'Preise kommen, verschwënnt den Alois, an den Ackermann muss d'Nazien iwwer sech ergoe loossen. Mee hie gétt net op.

Eng Partie Personnagen an der Geschicht sinn erfondt, mee d'historesch Évènementen si präzis an et ginn Detailer, déi net esou bekannt sinn. Jonker a Kanner kéinten och interesséiert sinn un enger Zäit, déi fir si wäit ewech ass.

Guy Koenig. *Zakopane*. Op der Lay. 180 Säiten. ISBN 978-2-87967-246-5. 16,9 Euro

Den **Alphonse Cruchten** ass 1943 zu Lëtzebuerg gebuer. Lëtzebuergesch ass seng Mammesprooch, mee hie schreift op Franséisch. Säin éischte Roman mam Titel **Concert de gala** geet iwwer de verdächtegen Doud vun engem Museker zu Lëtzebuerg. Séier orientéiert sech d'Enquête a Richtung Zweete Weltkrich, an d'Vergaangenheet vun deemolege Gielemännercher a Resistenzler.

D'Buch baséiert ënner anerem op der reeller, dramatescher Geschicht vum Roger Budinger. Hie war als jonke Mann 1941 vun de Preisen agespaart ginn, well en net wollt an de Reichsarbeitsdienst goen. Hie koum noeneen op Hinzert, Natzweiler, Neuengamme an op Bergen-Belsen, ier e vun den Englänner liberéiert gouf. Och nom Krich ass et him net gutt ergaangen, well e wéinst sengen Erfliefnesser schwéier krank gouf. Wéi en 2007 gestuerwen ass, hat hien eng Pensioun vu 520 Euro de Mount fir Dommages de guerre.

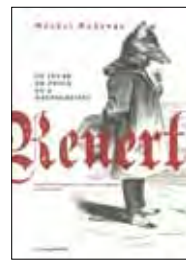
Alphonse Cruchten. Concert de gala. Vêrone Editions. 114 Säiten. ISBN 979-10-284-0487-1. 13,50 Euro.

An zu gudder Lescht ass hei e Buch, dat eis Waldbëlleger natierlech immens interesséiert: De **Renert vum Michel Rodange**. Laang war den nationalen Epos vun eise Nanettsméchel vergraff; déi lescht Exemplaire vun Éditions Binsfeld mat dem Romain Hilgert senge Kommentare goufen 2017 op der grousser Ausstellung hei zu Waldbëlleg verkaaft. Elo endlech ass d'Buch erëm

disponibel. Éditions Binsfeld an de Romain Hilgert haten de Courage, de ganzen Text an déi offiziell Schreifweis vun 2019 ze setzen an 1.400 Kommentaren an Explikatiounen ze iwwerschaffen, woumat een e gutt Bild iwwert d'Hannergrënn kritt vum Michel Rodange sengem kriteschen Text, deen alles anescht ass ewéi e Buch fir Kanner. An de Fuuss Renert ass zwar eigentlech e sympathesche Gesell, mee awer e schéi queeschen an no haitegen Normen e Schwéierverbriecher.

Et ass ëmmer erëm derwäert sech mat dësem komplexen an net einfachen Text auserneenzesetzen, mat enger Geschicht, déi dacks genuch an den Uertschafte vun eiser Gemeng spillt. Déi nei Editioun vu Binsfeld ass eng gutt Geleeënheet dofir.

Michel Rodange. Renert. De Fuuss am Frack an a Maansgréisst. Komplett Editioun mat historieschen a politeschen Explikatioune vum Romain Hilgert. Éditions Guy Binsfeld. 288 Säiten. Lëtzebuerg 2020. ISBN 978-99959-42-64-9. 38 Euro

*Marc Barthelemy
Fotoe vun de Bicher: Editeuren
Bild Michel Rodange: MNHA*

AGENDA

Wéinst dem Covid-19 si vill Aktivitéiten ofgesot an déi, déi et nach net sinn, déi sinn onsécher. Informéiert lech op der Plaz oder op den Internetsitten. Dat zielt och fir d'Restauranten.

Foto: Damaris

D'**Uergelfrënn** hunn de Courage, eng Partie Concerte virzebereeden. Dir gitt informéiert vun hinnen, ob an ënner wéi enge Conditiouneen Dir kënnst an déi schéi Waldbëller Kierch lauschtere goen.

- 7. Februar 2021:
Recital mat Francis Lucas (Uergel) an Anne-Catherine Feltgen (Gei);
- 24. Abrëll 2021:
Kierchemusek vum Henry Purcell mat dem Luxembourg Purcell Choir a mam Ensemble Ad Libitum (nogeholl vum 14. Mäerz 2020);
- 16. Mee 2021:
Recital Uergel an Trombonn mat Stefanie Duprel (Uergel) a Philippe Schwarz (Trombonn);
- 12. Dezember 2021:
Concert mam Marc Loewen (Uergel) a mam Jugendchouer Konsdrëf (nogeholl vum 13. Dezember 2020).

Spadséieren duerch eise schéine Mëllerdall, hoffentlech geschwënn Unesco Global Geopark, ass ëmmer méiglech an derwäert. Zum Beispill kënnst Dir aus der Uertschaft Mëllerdall erop bei d'Heringer Buerg goen a klammen, an d'Schlass vum Hierger, wéi et am Renert steet:

VI. Gesank

De Bier, den Dachs, de Wollef,
dat waren du seng Frënn,
a wat déi véier plangten,
verlauschtert ech geschwënn.

Se sollten lech ermuerden,
kee Kinnek sollt méi sinn;
mäi Papp dee war mat Dubblen
fir d'Käschte gutt versinn.

Se hate fir hiert Feier
sech d'Reiser stëll gebrach
a véier Zeitonksschreiwier
mat schwéirem Geld bestach.

Mäi Papp sollt heemlech dangen
Zaldoten iwverall,
ëm d'Ouschtre sollt et lassgon
op eemol Knall a Fall.

Dat hunn se nuets kalennert
um alen Hiergerschlass:
den Hingerdéif an d'Échel
déi wëssen, wou dat ass.

Informatiounen iwver eis schéi Géigend kritt Dir am Tourist Center Heringer Millen www.mullerthallmillen.lu. Do steet och, wéini den Center ophuert.

GEMENGEROT

D'Sëtzunge vum Gemengerot sinn ëffentlech. Si sinn am Hentgesbau am grouse Sall. Jiddweree ka kucken a lauschtere kommen. Allerdéngs kann et sinn, datt wéinst der Corona-Pandemie Restriktiounen gëllen, datt ee sech muss umellen oder datt esouguer de Gemengerot per Videokonferenz zesummekënnst.

Dofir, fir d'Auerzäit an och fir ze wëssen, ob déi Datumer effektiv esou kënnen agehale ginn, kuckt op www.waldbillig.lu ier Dir lech deplacéiert. Do steet och den Ordre du jour.

Virgesi sinn déi heiten Terminer:

- Mëttwoch, 24. Februar
- Donneschdeg, 20. Mee

RESTAURANTEN

Ob d'Restauranten am Januar erëm kënnen opmaachen, ass elo am Moment, wou de FUUSS fäerdegemaach gëtt, net kloer. Informéiert lech doriwwer op den Internetsitte vun de Restauranten, an denkt och u si an hiren Take-out-Service an Zäite vum Confinement.

De Restaurant an der Heringer Millen am Mëllerdall

Telefon: 26 78 47 17

<http://heringermillen.lu>

De Restaurant Cascades am Mëllerdall

Telefon: 87 83 83

www.hotelcascades.lu

De Restaurant Gudde Kascht zu Haler

Telefon: 83 67 48

www.guddekascht.lu

De Restaurant Cigalon am Mëllerdall

Telefon: 79 94 95

E-Mail: cigalon@pt.lu

www.lecigalon.lu

DEFUUSS
als PDF online!

WALDBËLLEG
COMMUNE DE WALDBILLIG